ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ "ΑΘΗΝΩΝ,,

Ετος Γ' ΜΑΡΤΙΟΣ 1910 Αριθ. 3

ΤΟ ΝΕΟΝ ΘΩΡΗΚΤΟΝ ΜΑΣ

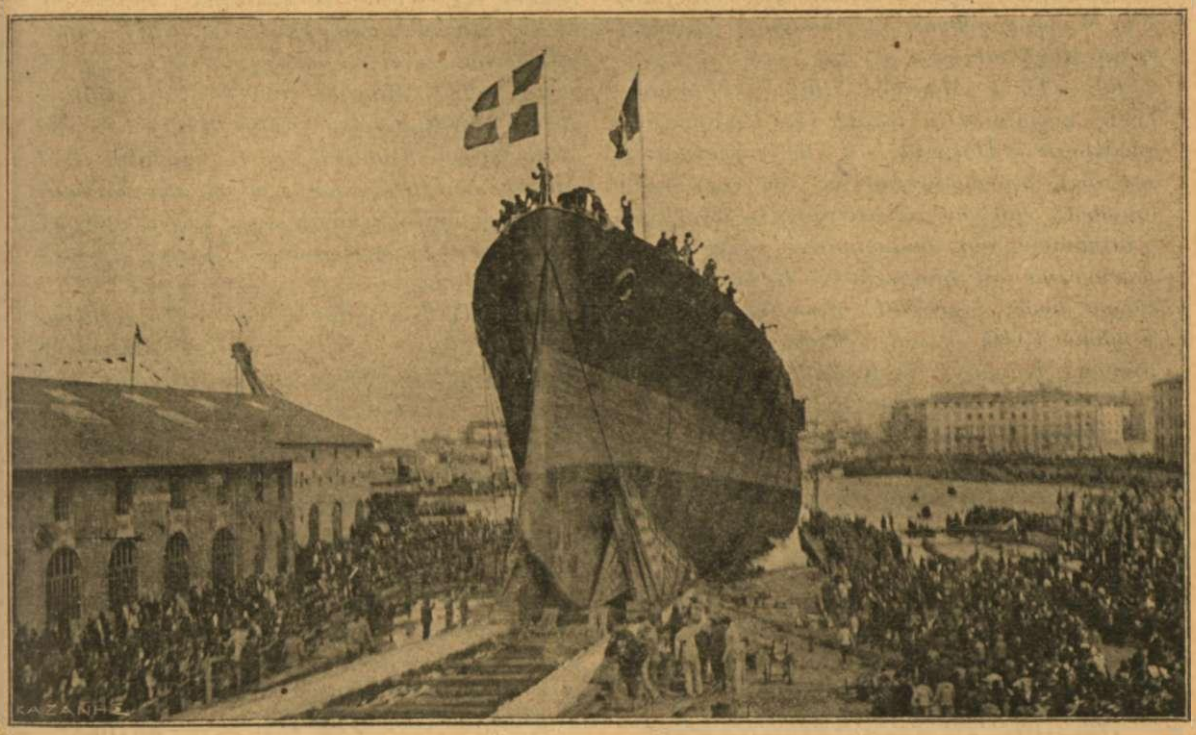

Η ΚΑΘΕΛΚΥΣΙΣ ΤΟΥ ΘΩΡΗΚΤΟΥ **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ**

Μέγιστον μῆκος 141 μ., πλάτος 21 μ. καὶ ὕψος κατασκευῆς 12.25 μ. Θὰ ἐξοπλισθῇ μὲ τέσσαρα πυροβόλα τῶν 23.4 μὲ ὀκτὼ τῶν 19, καὶ μὲ δέκα ἓξ τῶν 7,6 ἅπαντα τοῦ νεωτέρου τύπου Ἄρμστρογκ. Θὰ ἐφοδιασθῇ δὲ μὲ ἀσύρματον τηλέγραφον, ἠλεκτρικὰ μηχανήματα καὶ ἀνυψωτῆρας ὑδραυλικούς. Ἡ ταχύτης τοῦ θωρηκτοῦ ἐλπίζεται νὰ ὑπερβῇ τοὺς 24 κόμβους καθ' ὥραν. Τὸ βάρος κατὰ τὴν καθέλκυσιν ἦτο 4200 τόννων.

Ιστορικαι Σελιδες

366 ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

['Από Χριστοῦ μέχρι σήμερον]

ΜΑΡΤΙΟΣ

61.—Τῇ 1 Μαρτίου 1785.— 'Ανεκαινίσθη ἡ εἰς τὸ χωρίον Μουρνιὲς τῆς Κυδωνίας Μονὴ «'Αγία Μονὴ» τῆς 'Αγίας Λαύρας, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ Νικηφόρου Φωκᾶ. ('Ανέκδοτος ἐπιγραφὴ ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ.)

62.—Τῇ 1 Μαρτίου 1900.— 'Εδημοσιεύθη κυρωθεῖσα ἡ μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κρητικῆς Πολιτείας καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνωνύμου ἑταιρείας τοῦ τουμπεκίου σύμβασις, καθ' ἣν παραιτεῖται ἡ ἐν λόγῳ ἑταιρεία πάντων τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ μονοπωλίου τοῦ τουμπεκίου ἐν Κρήτῃ ὑπὸ διαφόρους ὅρους, ἰσχύοντας μέχρι τῆς 10)22 Δεκεμβρίου 1916 (χίλια ἐνεακόσια δεκαὲξ) 'Επίσημος 'Εφημερὶς τῆς Κρητ. Πολιτ.

63.—Τῇ 3 Μαρτίου 1813.— Παρητήθη τοῦ Θρόνου ὁ 236ος Κρὴς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης 'Ιερεμίας ὁ Δ' διοικήσας ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1809. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ κανονικὴ διάταξις, ἡ ἀπαγορεύουσα τὴν ἐνταφίασιν ἐντὸς τῶν Ναῶν (Πατριαρχ. πίν. Γεδεών).

64.—Τῇ 4 Μαρτίου 1897.— 'Επεχείρισεν ἀτμόπλοιον τουρκικὸν νὰ ἐκφορτώσῃ ἐν Καστέλλι Κισσάμου τροφάς, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἄπρακτον προσβληθὲν ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, καίτοι εἶχε καταληφθῆ τὸ Καστέλλι ὑπὸ τῶν εὐρωπαίων ἀπὸ τῆς 2 Μαρτίου 1896. (Γκηρὴτ Χαηλεσή).

65.—Τῇ 5 Μαρτίου 1897. Αὐστριακὸν πολεμικὸν ἐβύθισεν εἰς τὴν παραλίαν Ρογδιᾶς 'Ηρακλείου ἱστιοφόρον ἀποβιβάσαν πολεμιστὰς καὶ ἐκφορτῶσαν τροφὰς καὶ πολεμοφόδια. (Γκηρὴτ Χαηλεσή).

66.— Τῇ 6 Μαρτίου 1897.— Διὰ προκηρύξεως πρὸς τὸν Κρητικὸν λαὸν οἱ Ναύαρχοι 'Αγγλίας, Γερμανίας, Γαλλίας, 'Ιταλίας, Αὐστρίας καὶ Ρωσσίας προκηρύττουσιν, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις αὐτῶν ἀπεφάσισαν ὁριστικῶς νὰ χορηγήσωσιν εἰς τὴν Κρήτην πλήρη αὐτονομίαν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς 'Οθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας· ὅτι ἡ Πύλη οὐδόλως θ' ἀναμιγνύηται εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Κρήτης· ὅτι αἱ Δυνάμεις συσκέπτονται περὶ εἰρηνεύσεως τῆς Νήσου καὶ εὐημερίας αὐτῆς· καὶ ὅτι εἰς ἐπίτευξιν τούτων ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὴν σύμπραξιν τῶν κατοίκων, (Γκηρὴτ) Χαηλεσή).

67.—Τῇ 7 Μαρτίου 961.— 'Εκυριεύθη ἡ Κρήτη ὑπὸ Νικηφόρου Φωκᾶ (Κυκλαδικὰ) ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ τοῦ Β' καὶ οὐχὶ τῇ 7 Μαΐου, ὡς ἐγράφη που. Καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Σφακίων σημειοῦται «τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ (7 Μαρτίου 961) ἐκυρίευσαν οἱ Ἄραβες ἐξ ἐφόδου τὸ 'Ηράκλειον».

68.—Τῇ 8 Μαρτίου 1868.— Τὸ καταδρομικὸν «Κρήτη» ἀπεβίβασεν εἰς «Μέλισσαν» 150 ἄνδρας καὶ ἐξεφόρτωσε δύο χιλιάδας πεντακοσίους σάκκους ἀλεύρων, διακόσια πεντήκοντα κιβώτια πολεμοφόδια καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα δέματα φορέματα, καπνὰ καὶ ἄλλα εἴδη· παρέλαβε δὲ 45 Κρῆτας. ('Ημερολ. Ν. Σουρμελῆ.)

69.—Τῇ 9 Μαρτίου 1887.—'Εδημοσιεύθη ἐπικυρωθὲν ψήφισμα τῆς Γενικῆς τῶν Κρητῶν Συνελεύσεως νὰ πληρώνῃ ἡ ἐπαρχία Σφακίων ἐτησίως κατ' ἀποκοπὴν τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας γροσίων ταμειακῶν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον τῆς Νήσου, ἀντὶ τῆς δεκάτης τῶν θερινῶν προϊόντων, τοῦ ἐλαίου, τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν αἰγοπροβάτων κλπ. ὅλης τῆς ἐπαρχίας (Κρητ. Κώδ. ἐκδ. Β'.)

70.—Τῇ 10 Μαρτίου 1883.— 'Η 'Ακαδημαϊκὴ Σύγκλητος τοῦ 'Εθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀνεγνώρισε τὸ ἐν 'Ηρακλείῳ Κρητικὸν Γυμνάσιον. (Εἰδ. Νόμος Γ. Πλουμίδου καὶ Κ. Φουρναράκη),

71.—Τῇ 11 Μαρτίου 1881.— Συνεπείᾳ διαδόσεως, ὅτι ἡ Κρήτη ἑνοῦται μετὰ τῆς 'Ελλάδος ὑποβάλλουσιν οἱ ὀθωμανοὶ τῶν Χανίων ἀναφορὰν πρὸς τὰ προξενεῖα διαμαρτυρόμενοι (χειρόγρ.)

72.— Τῇ 12 Μαρτίου 1881.— 'Επὶ τῇ εἰδήσει, ὅτι ἐπίκειται ἡ προσάρτησις τῆς Κρήτης εἰς τὴν 'Ελλάδα οἱ Δήμαρχοι τῆς Νήσου κατ' ἐντολὴν τῶν οἰκείων Δημοτικῶν συμβουλίων ἐτηλεγράφησαν πρὸς τοὺς 'Ηγεμόνας τῶν εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν εὐχαριστοῦντες αὐτοῖς καὶ διακηρύττοντες, ὅτι μόνη ἡ μετὰ τῆς 'Ελλάδος ἕνωσις τῆς νήσου θὰ δυνηθῇ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τοὺς αἱματηροὺς ἀγῶνας καὶ τὰ δεινὰ τοῦ κρητικοῦ λαοῦ. (χειρόγρ.)

73.) Τῇ 13 Μαρτίου 1897.— Μάχη τῆς Μαλάξης. Πολιορκία καὶ ἅλωσις τοῦ ὁμωνύμου Πύργου ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν. Παράδοσις τεσσαράκοντα ἓξ τούρκων στρατιωτῶν. Βομβαρδισμὸς τῶν ἐπαναστατῶν ὑπὸ τῶν ἐν Σούδᾳ εὐρωπαϊκῶν στόλων. (χειρόγρ.)

74.— Τῇ 14 Μαρτίου 1897.— Βομβαρδισμὸς ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν στόλων καὶ κατεδάφισις τοῦ ἁλωθέντος Πύργου Μαλάξας. 'Αναπίναξις διὰ δυναμίτιδος τοῦ Πύργου Κερατιδίου ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν ἐγκαταλειφθέντος τὴν προηγουμένην νύκτα ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. (χειρόγρ.)

75.— Τῇ 15 Μαρτίου 1637.— 'Εγένετο Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὁ ἐξ 'Ηρακλείου τῆς Κρήτης Κύριλλος Λούκαρης, Οὗτος ἐστάλη τῷ 1595 Ἔξαρχος εἰς Πολωνίαν. Τῷ 1601, ἤ, κατὰ τὴν Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν Σάθα, τῷ 1603 ἀνῆλθεν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον 'Αλεξανδρείας. Τῇ 5 Νοεμβρίου 1621 διεδέχθη εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τὸν ἀποθανόντα Τιμόθεον, ἐξορισθεὶς τὴν 13 'Απριλίου 1623 εἰς Ρόδον. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκλήθη αὖθις εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον. Πολλάκις ἐξωσθεὶς καὶ ἐξορισθεὶς προσεκλήθη τὸ πέμπτον ἤδη εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τὴν 15 Μαρτίου 1637 καὶ τὴν 27 'Ιουνίου 1638 ἐπνίγη σουλτανικῇ διαταγῇ εἰς τὸν Βόσπορον. 'Αλιεῖς ἀνεῦρον, ἀνέσυρον τὸ πτῶμά του καὶ τὸ ἔθαψαν. Οἱ Τοῦρκοι τὸ ἐξέθαψαν καὶ τὸ ἔρριψαν ἐκ νέου εἰς τὴν θάλασσαν. ('Ορθόδοξος 'Ελλὰς καὶ Νεοελλ. φιλ. Σάθα.) Εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον 'Αλεξανδρείας τὸν διεδέχθη ἐν ἔτει 1622 ὁ ἐπίσης Κρὴς Γεράσιμος Σπαρταλιώτης (Ν. Φιλ. Σάθα.) Ὁ Κύριλλος Λούκαρης πρῶτος εἰσήγαγεν ἀπὸ τοῦ 1628 εἰς τὰ Πατριαρχικὰ ἔγγραφα τὴν ἀπὸ Χριστοῦ χρονολογίαν. (Πατριαρχ. Πίν. Γεδεών.)

76.— Τῇ 16 Μαρτίου 1810.— Κατ' ἄλλους τῇ 16 Φεβρουαρίου 1810 κατεστράφη ἡ πόλις τοῦ 'Ηρακλείου ὑπὸ σεισμοῦ, ἀπώλοντο δὲ δύο χιλιάδες ἄνθρωποι. (Στατ. πληθ. Κρήτης). «Τῷ 1810 προσεβλήθη ἡ Κρήτη ὑπὸ ἄλλου φοβεροῦ λοιμοῦ· συγχρόνως δὲ τὸ 'Ηράκλειον, τὸ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ προσβληθὲν, ἐσείετο ὑπὸ φοβεροῦ σεισμοῦ, θάψαντος ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν καταπιπτουσῶν οἰκιῶν δισχιλίους κατοίκους. (Μελέτη Δημ. Γεωργακάκη εἰς Πρόοδον Χανίων.)

77.— Τῇ 17 Μαρτίου 1616.— Διάταγμα Λεονάρδου Δονάτου Δουκὸς τῶε Βενετῶν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν 'Ιωάννην Χαρτοφύλακα, Διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἰατρικῆς, ν' ἀνοικοδομήσῃ τὴν πρὸ τῶν Χανίων Μονὴν Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Χρυσοπηγῆς, διότι ἐνεκαρτέρησε μετὰ μεγάλης προθυμίας καὶ ἀφοσιώσεως καθ' ὃν χρόνον ἡ πανώλης ἐλυμαίνετο τὸ Βασίλειον τῆς Κρήτης, ἄνευ ὀδεμιᾶς ἀμοιβῆς ἢ φειδοῦς κόπου καὶ παντὸς κινδύνου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Νοσοκομείου καὶ τῆς 'Ιταλικῆς φρουρᾶς. ('Εκ τοῦ ἐν Ζωοδόχῳ Πηγῇ Πρωτοτύπου).

78.— Τῇ 18 Μαρτίου 1878. Μάχη εἰς Νεροκούρου Κυδωνίας. (Χειρόγραφον).

79.— Τῇ 19 Μαρτίου 1867.— Πρώτη τακτικὴ μάχη κατὰ τὸν στρατηγὸν Κορωναῖον, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως, εἰς 'Αμπελάκια 'Αμαρίου. Ὁ Κορωναῖος ἔγραφεν ἐν τῇ ἐκθέσει του «ἐπολεμήσαμεν 1000 πρὸς 7000. ἐζωγρήσαμεν ὀκτώ, ἐπολεμήσαμεν ἐννέα ὥρας. 'Εφονεύθησαν ἐκ τῶν ἐχθρῶν περὶ τοὺς τετρασοσίους, ἐκ τῶν ἡμετέρων δέκα. Κατ' αὐτὴν ἐπολέμησαν καὶ οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ κ. κ. Κωνσταντῖνος Σμολένσκης, Μιλτιάδης Ξανθουδάκης καὶ Γ. Δούβρης. (χειρόγραφον).

80.— Τῇ 20 Μαρτίου 1822.— Ἄφιξις εἰς Λουτρὸν τοῦ Βαλέστρα, Γάλλου φιλέλληνος ἀξιωματικοῦ τοῦ Ναπολέοντος μετά τινων Εὐρωπαίων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλοφόρων Σαμίων. ('Ιστορ. Σ. Τρικούπη.)

81.— Τῇ 21 Μαρτίου 1645.— 'Εξέπλευσεν ὁ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ τοὺς ὅρμους τῆς 'Ερυθραίας συγκεντρωθεὶς ἀναρίθμητος τουρκικὸς στόλος ὑπὸ τὴν 'Αρχιστρατηγίαν καὶ Ναυαρχίαν τοῦ Καπετὰν Γιουσοὺψ Πασσᾶ, μὲ ἐσφραγισμένας διαταγάς, ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι πλέει διὰ τὴν Μελίτην, πράγματι ὅμως πρὸς κατάκτησιν τῆς Κρήτης. (Ταρίχι-Νεημᾶ).

82.— Τῇ 22 Μαρτίου 1905.— Οἱ Πρόξενοι τῶν τεσσάρων Προστατίδων Δυνάμεων προεκήρυξαν, ὅτι αὗται ὑπόσχονται νὰ μὴ προσαρτήσωσιν εἰς ἑαυτὰς τὴν Κρήτην καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψωσι τὴν παρ' ἄλλης Δυνάμεως προσάρτησιν ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν κατοίκων· καὶ ὅτι εἶναι διατεθειμέναι νὰ ἀποδεχθῶσι τὴν ἐπὶ πέντε ἔτη ἀναβολὴν τῆς ὑπηρεσίας τῶν ὀφειλομένων τόκων διὰ τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια δρ. ἅτινα κατέβαλον εἰς τὴν Κρητικὴν Κυβέρνησιν. ('Επίσ. 'Εφημ. Κρητ. Πολιτείας).

83.— Τῇ 23 Μαρτίου 1877.— Ὁ Σαμὴχ Πασσᾶς, τὸ δεύτερον ἀφικόμενος ὡς Γενικὸς

Διοικητὴς Κρήτης, ἐν προσλαλιᾷ μετὰ τὴν ἐπίσημον ἀνάγνωσιν τοῦ φιρμανίου τοῦ διορισμοῦ του ἀνήγγειλε τὴν κατάργησιν τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, τὴν προκήρυξιν τοῦ συντάγματος καὶ τὴν σύστασιν Γερουσίας καὶ Βουλῆς Ἀντιπροσώπων ἐν Τουρκίᾳ (Χειρόγραφον).

84.— Τῇ 24 Μαρτίου 1868.— Ὁ Διοικητὴς τῆς Χωροφυλακῆς Μιραλάης Χασὰν βέης προσκαλεῖ τοὺς Λακκιώτας νὰ ὑποταχθῶσιν. Οὗτοι ἀπήντησαν, ὅτι οἱ Τοῦρκοι θὰ εἶνε φρόνιμοι ἐὰν παύσωσι ν' ἀντιπράττωσι διὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Κρήτης εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀτέλθωσιν εἰς τὰς πατρίδας των. χειρόγραφον.)

85.— Τῇ 25 Μαρτίου 1770.— Ἀνεπετάσθη ἐν Ἀνωπόλει τῶν Σφακίων ἡ σημαία τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰασκαλογιάννη. (Ἱστορία τῶν Σφακίων).

86.— Τῇ 26 Μαρτίου 1830. Περιελθούσης τῆς Κρήτης εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου ἐξεδόθη τῇ 26 Μαρτίου 1830 ἐν Χανίοις ἡ πρώτη Κρητικὴ ἑλληνοτουρκικὴ ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ τὸν τίτλον Γκηρὴτ Βακηασὶ=Κρητικὰ Χρονικά, δίστηλος, τετρασέλιδος, ἔχουσα ἐν ἐπιμετωπίδι ξυλογράφημα ἐλαιοδένδρου. (Ἐφημ. Κρητικὰ Χρονικά.)

87.— Τῇ 27 Μαρτίου 1829.— Μάχη εἰς Ἁγίαν Μαρίναν καὶ Κάτω-Μαλάξαν. Ἔπαθον πεντήκοντα Τοῦρκοι καὶ τριάκοντα Χριστιανοί. Αὐθημερὸν ἀψιμαχίαι εἰς Πλατανιᾶν καὶ εἰς Γαλατᾶν. (Ἀπομνημ. Κριτοβουλίδου.)

88.— Τῇ 28 Μαρτίου 1867.— Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Κρήτης ἑδρεύουσα ἐν Ροδακίνῳ ἐψήφισεν ὀργανισμὸν ἐκ δεκαὲξ ἄρθρων πρὸς ἵδρυσιν Δικαστηρίων ἐν ὀνόματι τοῦ Γεωργίου Α' Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικαιοσύνης. (Χειρόγραφον).

89.— Τῇ 29 Μαρτίου 1890.— Ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν τὸ μετὰ μικρὸν καταργηθὲν σύστημα νὰ λαμβάνηται ἡ δεκάτη τῶν θερινῶν προϊόντων εἰς χρήματα, ἐπὶ τῇ βάσει προηγουμένων μισθωμάτων μιᾶς ἐξαετίας. (Κρητ. Κωδ. Ἔκδοσις Β'.

90.— Τῇ 30 Μαρτίου 1867.— Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Κρήτης εἰς προκήρυξιν, ἐν ᾗ ἐξεικόνιζεν εἰς τὸν Κρητικὸν λαὸν τὴν πλεκτάνην, εἰς ἣν ἐπειρᾶτο ὁ Ἀαλῆ Πασσᾶς νὰ περιπλέξῃ αὐτὸν προσκαλῶν πληρεξουσίους νὰ συζητήσωσι περὶ τῶν Κρητικῶν πραγμάτων, ἔγραφε σὺν τοῖς ἄλλοις «ὅταν ὁ διάβολος θέλῃ νὰ πειράξῃ καὶ ἀπατήσῃ τοὺς δικαίους δὲν παρουσιάζεται εἰς αὐτοὺς μὲ τὴν ἀληθινὴν καὶ τὴν ἰδικήν του μορφὴν, ἀλλ' ἔρχεται μὲ τὴν μορφὴν τοῦ ἀγγέλου. (χειρ.)

91.—Τῇ 31 Μαρτίου. Ἐκ τῶν 366 ἡμερῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνον κατὰ τὴν 31 Μαρτίου καὶ 31 Ὀκτωβρίου δὲν εὗρον ἀξιοσημείωτον συμβὰν τῆς Κρήτης, καίτοι ἡ συλλογή μου ὑπερβαίνει τὰ ὀκτακόσια σπουδαῖα συμβάντα αὐτῆς, ἐξ ὧν ἐσταχυολογήθη ἡ παροῦσα συλλογή. Ἂς ἐλπίσωμεν, ὅτι ὁ Ὕψιστος ἐπιφυλάσσει νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὰς δύο ταύτας χρονολογίας τὰ εὐτυχέστερα γεγονότα τῆς τελείας ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς τλήμονος Κρήτης. Ἤδη πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κενοῦ τῆς 31 Μαρτίου παρατίθημι τὸ ἑπόμενον γεγονὸς, ἀναγόμενον εἰς τὴν 14 Μαρτίου 1881. Ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ, ὅτι ἐν τῇ συνδιασκέψει τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο λόγος περὶ προσαρτήσεως τῆς Κρήτης εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἅπαντα τὰ δημοτικὰ συμβούλια τῆς Νήσου ἐψήφισαν ἱκετήρια ψηφίσματα περὶ ταχείας πραγματοποιήσεως τῆς Ἑνώσεως, τὰ ὁποῖα ἐπέδωκαν εἰς τοὺς Προξένους τῶν Δυνάμεων. (χειρόγραφον).

Γ. Ἰακ. Καλκῖσάκης

ΛΑΪΚΗ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΕΥ

[Ἄρθρον τοῦ Β. Μπαγιῶ, Διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων].

Θαυμάσιον εἶνε τὸ θέαμα ἐν τῷ διαυγεῖ καὶ καθαρῷ οὐρανῷ τῶν μεγάλων κομητῶν μὲ τοὺς φωτοβόλους πυρήνας των καὶ μὲ τὰς κόμας των τὰς λαμπράς. Ἐφέτος ὁ κομήτης τοῦ Χάλλεϋ θέλει παρουσιάσῃ πιθανῶς τὴν 5)18 Μαΐου φαινόμενον ὅπερ παρουσιάσθη ἤδη τῷ 1851 ; ἤτοι τὴν διέλευσιν τῆς Γῆς μέσῳ τῆς κόμης. Ἐκτὸς ὅμως πάσης εἰδικῆς περιπτώσεως ἡ μελέτη τῶν κομητῶν παρέχει μέγιστον ἐνδιαφέρον. Μεγάλως οἱ κομῆται συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου, οὐδαμῶς δ' ἐλαχίστη εἶνε ἡ ὑπηρεσία ἣν προσέφεραν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν ἀπωτάτων, οἱ φιλόσοφοι ἐμελέτησαν τὴν φύσιν αὐτῶν ἀπέδωκαν δ' εἰς αὐτοὺς μυρίας ἀπαρχὰς εἴτε ἀπὸ τῆς γῆς εἴτε καὶ μὴ ἀπορρεούσας. Ὁ Ἀριστοτέλης τοὺς ἐθεώρει ὡς ἀναθυμιάσεις τῆς γῆς αἵτινες ἐπυρπολοῦντο μόλις ἔφθανον εἰς θερμὰ ὑπερκείμενα τῆς ἀτμοσφαίρας στρώματα. Κατὰ τὸν Σενέκαν καὶ τὸν Ἀπολλώνιον ἦσαν ἀστέρες οὓς ἠρχόμεθα παρατηροῦντες ὅταν ἐπλησίαζον πρὸς ἡμᾶς. Ὁ Νεύτων πρῶτος, συζητῶν περὶ τῶν θέσεων τοῦ κομήτου τοῦ 1680, ὑπέδειξεν ὅτι διαγράφει παραβολὴν κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἕλξεως.

***

Ὁ Χάλλεϋ, φίλος τοῦ Νείτωνος ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ὑπερόχου ἐκείνης μεγαλοφυΐας, ἀνέλαβε νὰ καθορίσῃ τὰς τροχιὰς πλείστου ἀριθμοῦ παρατηρηθέντων κομητῶν. Ἐμφανισθέντος μεγάλου τινος κομήτου τῷ 1682, παρετήρησεν ὅτι εἶχε τροχιὰν ὁμοίων τῶν μεγάλων κομητῶν τοῦ 1456 τοῦ 1531 τοῦ 1607. Ἐξονυχίσας καλῶς τὸ ζήτημα, συνεπέρανεν ὅτι οἱ κομῆται οὗτοι ἦσαν εἷς καὶ μόνος καὶ ὁ αὐτὸς κομήτης διαγράφων περὶ τὸν ἥλιον ἔλλειψιν ἐντὸς ἑβδομήκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἑνὸς τετάρτου.

Καὶ ἀνήγγειλε τὴν νέαν τοῦ κομήτου τούτου ἐμφάνισιν τῷ 1758.

Κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην ὁ Κλαιρῶ, ὁ ἀστρονόμος Λαλάνδος καὶ ἡ κυρία Λεπὼτ, σύζυγος τοῦ διασήμου ὡρολογοποιοῦ ἀνέλαβον νὰ ὑπολογίσωσι τὰς ἀκριβεῖς συνθήκας ὑφ' ἃς θὰ ἐπανήρχετο ὁ κομήτης. Τὸ ἐγχείρημα τοῦτο ἀποτελεῖ ἀξιομνημόνευτον παράδειγμα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς δραστηρίας θελήσεως. Ἀποδεικνύει ἐπίσης τὸ ἐνδιαφέρον τῆς συνεννοήσεως τῶν προσπαθειῶν πολλῶν συνεργατῶν. Ὁ Λαλάνδος εἰς τὴν «Ἀστρονομικὴν βιβλιογραφίαν του» ἀφοῦ ὑποδεικνύει τὸν ὄγκον τὸν κολοσσιαῖον τῶν γενομένων ὑπολογισμῶν προσθέτει :

«Ἡ κυρία Λαπὼτ μᾶς ἐβοήθησε τόσον ὥστε οὐδέποτε ἠθέλομεν τολμήσει ἄνευ αὐτῆς νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὸ γιγάντιον τοῦτο ἔργον».

Κατωτέρω δὲ ὡσεὶ φοβούμενος μήπως ἐμείωσεν ὁπωσοῦν τὸ μέτρον τῆς συνεργάτιδός του, παριστῶν αὐτὴν πάντοτε ὀκυμμένην ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους ἐπὶ τῶν μᾶλλον περιπλόκων ὑπολογισμῶν παρέχει τῆς γυναικὸς ταύτης εἰκόνα παραδόξου μὲν χαρακτῆρος ἀλλ' ἐπιχαρίτου.

Ὁ κομήτης ἐπανεφάνη κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κλαιρῶ. Ἐπανευρέθη ἔκτοτε τῷ 1835. Ἐπανευρέθη τὴν 11 Σεπτεμβρίου τοῦ 1909 ὑπὸ τοῦ Μὰξ Οὐόλφ ἐν Ἀτδελβέργῃ, χάρις εἰς τὰ φωτογραφικὰ μέσα ἅτινα κέκτηνται σήμερον οἱ ἀστρονόμοι.

***

Ἡ μελέτη τῶν κομητῶν ἀπὸ τῆς ἐπο-

χῆς τοῦ Κλαιρῶ ἀπέδωκεν ἀπροσδόκητα ἀποτελέσματα. Μέγας ἀριθμὸς αὐτῶν πρακτικῶς ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος. Ὁ κομήτης τοῦ Χάλλεϋ ἀνήκει εἰς ἄθροισμα ἓξ κομητῶν ἐχόντων περιόδους τριῶν τετάρτων τοῦ αἰῶνος. Ἀναμένομεν δὲ τοιούτους τῷ 1913, τῷ 1919, τῷ 1922. Ἄλλοι θὰ ἐπανέλθουν τῷ 1955 καὶ τῷ 1960. Δεύτερον ἄθροισμα περιλαμβάνει δεκατρεῖς κομήτας ὧν αἱ περιφοραὶ περιλαμβάνονται μεταξὺ τριῶν καὶ δεκατριῶν ἐτῶν. Ὁ κομήτης τοῦ Ἔγκε ἔχει τὴν συντομοτέραν περίοδον. Πλεῖστοι ἀπωλέσθησαν. Τινὲς ἐκ τῶν κομητῶν οἵτινες πρότερον εἶχον περιόδους μεγάλης διαρκείας ὑπεισῆλθον εἰς τὸ ἡλιακὸν σύστημα τῇ ἐπηρείᾳ τοῦ Διός: Ἐζωγράθησαν οὕτως εἰπεῖν. Ἄλλοι πάλιν ἀπεμακρύνθησαν ἕνεκα τοῦ Διός.

Πλείονες τοῦ ἑνὸς διηρέθησαν. Ὁ πυρὴν τοῦ κομήτου τοῦ Μπροὺξ τῷ 1889 ἐπεμηκύνθη τὸ πρῶτον εἶτα δὲ ὑποδιηρέθη εἰς τέσσαρα τεμάχια ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀστρονόμων. Δύο τῶν τεμαχίων τούτων ἐξηφανίσθησαν ἕκαστον δὲ τῶν ὑπολειπομένων δύο ἀπετέλεσαν ἴδιον κομήτην μετὰ κόμης ἰδίας.

Ἕτερος κομήτης ὁ τοῦ Χόλμς, παρουσίασε ποικιλίας λάμψεως ἐντελῶς ἀπροσδοκήτως, τόσον ὥστε ἐλέχθη ὅτι ὁ κομήτης οὗτος δυνατὸν νὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συρράξεως δύο μικρῶν πλανητῶν.

Ὁ κομήτης τοῦ Βιέλα τῷ 1846 ὑποδιηρέθη εἰς δύο κομήτας. Ἐπαναφανεὶς διπλοῦς τῷ 1852 ἐξηφανίσθη ἔκτοτε. Ὁ Σκιαπαρέλλη ἀπέδειξεν ὅτι μετεβλήθη εἰς τὴν ἀπειρίαν τὴν πρωτοφανῆ τῶν διαττόντων ἀστέρων οἵτινες ἐνεφανίσθησαν τὴν 27 Νοεμβρίου 1872.

* * *

Ἡ ἀναζήτησις κομητῶν εἶνε ἔργον ὑπερτάτης ὑπομονῆς. Οἱ πρῶτοι ἐρευνηταὶ ὑπῆρξαν Γάλλοι περὶ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος: Ὁ Μεσσιὲ ὁ Μεσσὲν ὁ Πὸνς ὅστις ἀνεῦρε τριάκοντα καὶ ἕνα. Μετὰ διάλλειμα τρίτου αἰῶνος ἐρευνῶν, ἡ συστηματικὴ ἔρευνα ἐπανελήφθη ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἐνρῦ, Βορέλλυ, Κοτζιὰ καὶ Τζιακομπίνι: ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τοῦ Μπούξ, τοῦ Μπερνὰρ Περρὶν καὶ Σθίφτ. Εἶχον μετρηθῇ ὀγδοήκοντα κομῆται πρὸ Χριστοῦ, τριάκοντα κατὰ αἰῶνα μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδόου, τριακόσιοι δὲ τριάκοντα πέντε τὸν δέκατον ἕνατον αἰῶνα. Ἡ πληθυσμονὴ αὕτη ὑποδεικνύει τὴν ἀναλογίαν τῶν διὰ τηλεσκοπίων ὁρωμένων κομητῶν.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν κομῶν, αἱ μεταμορφώσεις τῶν κομητικῶν πυρήνων ἀπὸ αἰῶνος ἤδη ἀπετέλεσαν τὸ κύριον μέλημα μεγάλου ἀριθμοῦ ἀστρονόμων. Ὁ Κέπλερ καὶ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα ὁ Σεδῶ ὑπέβαλαν τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ ἔμμονοι ἀτμοὶ οἱ διαφεύγοντες τοῦ πυρῆνος κατὰ τὴν γειτνίασιν τοῦ ἡλίου ἀπωθοῦνται διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων μὲ ταχύτητα τρομακτικήν.

Κατὰ τὸν δέκατον ἕνατον αἰῶνα ὁ Μπεσσὲλ καὶ ὁ Μπρεδισσὲν ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ταχύτης διαφέρει βεβαίως μὲ τὴν φύσιν τῶν μορίων. Ἐκ τούτου ἡ γένεσις τῶν πολλαπλῶν κομῶν. Τὸ φασματοσκόπιον παρέσχεν ἀπροσδοκήτους πληροφορίας ἐπὶ τῆς ὑφῆς τῶν πυρήνων τῶν κομῶν καὶ ἐπὶ αὐτῶν τῶν οὐρῶν.

Συνήθως ἀνευρέθη τὸ φάσμα ἀνθρακικοῦ ὑδρογόνου, τὸ τοῦ κυανίου, ὅταν δὲ ὁ κομήτης εὑρίσκεται ἐγγὺς τῷ ἡλίῳ τὸ τοῦ νατρίου καὶ τῶν μετάλλων.

* * *

Δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ κομήτης τοῦ Χάλλεϋ θὰ φέρῃ μετ' αὐτοῦ ἀκριβεστέρας καὶ πληρεστέρας πληροφορίας. Ἀφυπνιζόμενοι τὴν 6)19 Μαΐου μετὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα τῆς 5)18 Μαΐου, δὲν θὰ ἐκπλαγῶμεν δι' ἄλλο τι εἰμὴ μόνον, ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1851 διὰ τὸν φωσφορισμὸν ἢ τὴν ἰδιαιτέραν τινα φωταύγειαν τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ ἔχομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι, ἐὰν τοὐλάχιστον ἡ ἀτμόσφαιρα μᾶς εἶνε εὐνοϊκή, οἱ ἀστρονόμοι ὅλου τοῦ κόσμου, παρατηροῦντες τὸν κομήτην τοῦ Χάλλεϋ, θὰ προχωρήσωσι κατὰ ἓν βῆμα εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ σύμπαντος.

Β. ΜΠΑΓΙΩ

Μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου

Διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΕΡΩΣ ΤΗΣ ΚΥΦΗΣ

[Ὑπὸ Adone Noseri—Μετάφρασις *Θρασ. Ζωϊοπούλου*]

Εἰς τὴν σεληνοφώτιστον γαλήνην τοῦ ἔαρος πρὸ τοῦ μικροῦ πανδοχείου τῆς «Μικρᾶς Ἑλλάδος» τὸ ὀργανέττον τῶν πλανοδίων μουσικῶν ἐσκόρπιζεν εἰς τὸν ἀέρα τοὺς γλυκεῖς ἤχους του. Τὰ κορίτσια τῆς ὁδοῦ Βρέτζι—νέας ὁδοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο δύο νεώτατα ἐργοστάσια, παρὰ τὴν Ἑνετικὴν Πύλην—προσέτρεξαν εἰς τὴν μελωδικὴν πρόσκλησιν καὶ περιεκύκλωσαν καθ' ὁμίλους τὸν μουσικὸν τοῦ δρόμου. Κατόπιν, λαβόντα θάρρος, συνηνώθησαν εἰς ζεύγει χορεύοντα τὸν ἀγροτικὸν χορόν, τὸν πλουσιώτατον εἰς ζωηρὰς κινήσεις, εἰς σκιρτήματα, εἰς τρελλοὺς στροβιλισμούς.

Εἷς χωλὸς, δύσμορφος καὶ ρακενδύτης περιέφερε τὸν δίσκον, τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποίου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μετεβίβαζεν εἰς τὰ θυλάκια τοῦ τυφλοῦ συντρόφου του. Ὁ τελευταῖος οὗτος περιέφερε τοὺς ἀπλανεῖς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν γαλακτόχρουν οὐρανὸν καὶ περιέστρεφε μηχανικῶς τὴν λαβὴν τοῦ ὀργάνου. Ἐφαίνετο ὡς ἐν ἐκστάσει, ὡς νὰ ἐρρόφα τὸ ἁρμονικὸν κῦμα τοῦ ὀργάνου του, ὁμοῦ μὲ τὴν εὐωδίαν τὴν ἀναδιδομένην ἐκ τῶν γειτονικῶν ἀγρῶν.

Εἰς μίαν τράπεζαν, ὑπὸ τὸ τρεμοσβύνουσαν φλόγα φωταερίου, δύο ἐργάται, εἷς σπουδαστὴς καὶ εἷς ἰατρὸς, ἐκάθηντο συγκεντρωμένοι ἐν δημοκρατικῇ ἰσότητι. Ἐντὸς τοῦ πανδοχείου πλῆθος ἀνθρώπων ἔτρωγε, ἔπινε, ἐφώναζεν, ἐχόρευε.

Εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ἐπάλλετο ἡ ζωὴ τῆς ἐξοχικῆς ἑορτῆς, ἥτις κατέπνιγε τὸν θόρυβον τῶν πέραν διερχομένων τραμ, τὰ ὁποῖα ἐξηφανίζοντο εἰς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ Ταρέττο, μιᾶς τῶν κυριωτέρων ἀρτηριῶν τοῦ Μιλάνου.

Ἐνίοτε καμμία δεσποινὶς, ἐκ τῆς σκιᾶς, ἐστέκετο καὶ παρετήρει τὴν εὐθυμίαν τῶν κοριτσιῶν ἐκείνων τοῦ λαοῦ, σκεπτομένη ἴσως πόσον εὐχάριστον θὰ ἦτο ν' ἀπέρριπτε τὸ καπέλλο τῆς μόδας καὶ νὰ ἐρρίπτετο εἰς τὸν χορὸν, ἐκεῖ εἰς τὸν δρόμον τὸν φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς πανσελήνου καὶ ἑκατὸν δολοφονικῶν ὀφθαλμῶν.

Ἐκ τοῦ γειτονικοῦ ἱεροσπουδαστηρίου, διήρχοντο βιαστικοὶ, τυλιγμένοι εἰς τὰ σεμνὰ ράσα των, ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς οἱ μαθητευόμενοι κληρικοὶ, χαιρετώμενοι δι' εἰρωνικῶν μειδιαμάτων, καὶ κραυγῶν χλευαστικῶν.

Ἡ νεότης δὲν δύναται ν' ἀγαπᾷ τὸν ἱερωμένον τὸν ἀναδίδοντα ὀσμὴν ταμβάκου, τὸν συμβολίζοντα τὴν θλίψιν καὶ τὸν τάφον. Ἡ νεότης στρέφεται πάντοτε πρὸς ὅ,τι λάμπει, πρὸς ὅ,τι ὁμιλεῖ περὶ ζωῆς νὰ ὑπόσχεται τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν.

* * *

Ἔξω μιᾶς θύρας ἐστέκετο ἡ κυφὴ Καρολίνα, παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς μητρός της, γραίας βηχούσης διαρκῶς.

Οἱ ὀφθαλμοί της ἔρριπτον λάμψεις καὶ εἰς τὸ σκότος τὰ λευκὰ μεγάλα δόντια της ἔλαμπον μέσῳ τῶν λεπτῶν χειλέων της. Τὰ δόντια της ἦτο τὸ μόνον πρᾶγμα ποῦ ἠδύνατό τις νὰ θαυμάσῃ ἐκ τοῦ κακοσχηματισμένου ἐκείνου σώματος.

Ἡ κυφὴ εἶχε προσηλώσει τὸ βλέμμα της ἐπί τινος νέου μὲ ἐργατικὴν μπλοῦζαν, στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ τοίχου μεγάλης οἰκίας, πλησίον δύο νεανίδων.

Ἡ Καρολίνα ἠγάπα ἀπὸ ἑνὸς ἔτους τὸν ἐργατικὸν νέον, τὸν εὔρωστον, τὸν γαλήνιον καὶ εὐφυᾶ. Ἐκ τῶν ἐργαζομένων εἰς τὸ γειτονικὸν κατάστημα ἦτο ὁ μόνος ὅστις κατεδέχετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τῆς ρίψῃ ἓν βλέμμα, νὰ τῆς ἀπευθύνῃ δύο καλὰ λόγια, ἓν μειδίαμα. Ἡ δυστυχὴς εἶχε ἐκλάβει ταῦτα ὡς ἐκφράσεις ἔρωτος καὶ μὲ τὴν φαντασίαν της εἶχε ὀνειροπολήσει χίλια δύο πράγματα.

Εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ ὑπερώου της ἔζη μὲ τὰ

ὄνειρά της, λησμονοῦσα τὴν σωματικήν της ἀδυναμίαν. Εἶχε πλάσσει ἓν μέλλον εὐτυχὲς, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἔζη καὶ αὐτὴ ὡς σύζυγος καὶ μήτηρ. Ὁ καθρέπτης δὲν τῆς ἀπεκάλυπτε τίποτε. Ἔβλεπε μόνον τὰ ἐξοχα μαῦρα μάτιά της, τὴν διπλῆν γραμμὴν τῶν μαργαριτῶν τοῦ στόματός της, καὶ τὰ πλούσια μαλλιά της.

Ὅταν κάθε πρωὶ ἐπήγαινε εἰς τὴν ἐργασίαν της, ἔπερνε μαζί της καὶ τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας της. Καθ' ὁδὸν ἔλεγεν : — Σήμερα θὰ μοῦ πῇ κανένα καλὸν λόγον ; Θὰ μοῦ ἐκφράσῃ τέλος τὸν ἔρωτά του ; Θὰ γυρίσω σήμερα σπίτι μὲ τὰ χείλη φλογισμένα ἀπὸ τὸ πρῶτόν μας φίλημα ;

Ὁ πόθος της ἦτο τόσον ἰσχυρὸς ὥστε εἰς τὰς σκέψεις ἐκείνας ἠσθάνετο τὴν καρδίαν της πάλλουσαν μέχρι διαρρήξεως, κῦμα αἵματος ἐπορφύρωνε τὰς παρειάς της καὶ ἠναγκάζετο νὰ στηρυχθῇ εἰς κανένα τοῖχον διὰ νὰ μὴ πέσῃ. Τὸ ἑσπέρας ἐπανήρχετο εἰς τὸν κῆπον μὲ τὰς αὐτὰς σκέψεις, οὐδέποτε ἀπογοητευμένη, ἐλπίζουσα πάντοτε.

Πρὶν κατακλιθῇ ἐδέετο εἰς τὴν Παναγίαν καὶ ἀπεκοιμᾶτο μὲ τὴν ἐλπίδα, ἀναμένουσα τὸν ἔρωτα ὅστις οὐδέποτε ἤρχεσο.

Οὐδέποτε τῆς ἦλθε εἰς τὸν νοῦν ὅτι πιθανὸν ἦτο νὰ εἶχεν ὁ νέος ἐρωμένην. Ἦτο τόσον ἐργατικὸς καὶ ὑπερήφανος, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποπέσῃ εἰς παρομοίας ἐλαφρότητας.

Ἡ Καρολίνα εἶχε μίαν βεβαιότητα: Ὁ πρῶτος ἔρως τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου θὰ ἦτο καὶ ὁ τελευταῖος. Καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αὐτὸν ἔρωτα ἡ κυφὴ ἔθετεν ἀσυναισθήτως τὸν ἑαυτόν της.

Ἐξ ἄλλου οὐδεὶς εἰς τὸ ἐργοστάσιαν ὡμίλει περὶ ἐρωτικῶν σχέσεων τοῦ ὡραίου Ἀντωνίου. Αἱ φίλαι της οὐδέποτε εἶχον κάμει σχετικὴν ὁμιλίαν. Ὤ, ἂν ὑπῆρχε τίποτε παρόμοιον, τὰ στόματά των δὲν θὰ ἐκλείοντο βεβαίως ! Καὶ μόνον μίαν ἡμέραν ἡ Τερέζα, ἡ ξελογιασμένη κόρη τοῦ ἁμαξᾶ προέφερε μὲ κάποιαν μοχθηρίαν τὸ ὄνομα τῆς Καρολίνας κατόπιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀντωνίου. Ἡ κυφὴ δὲν ἀντελήφθη τὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα τῶν κοριτσιῶν, ἠσθάνθη κάποιαν ἡδονὴν, εἰσδύουσαν μέχρι τῆς καρδίας της καὶ ἐζήτησεν εἰς μάτην τὸ βλέμμα τοῦ νέου καταγινομένου νὰ ρυθμίσῃ τὴν κίνησιν μιᾶς μηχανῆς τοῦ κλωστηρίου,

***

Ὅλα τὰ ὄνειρα τῆς κυφῆς κατέρρευσαν κατὰ τὴν σεληνοφώτιστον ἐκείνην ἐαρινὴν ἑσπέραν.

Εἶχε καὶ αὐτὴ ἀκούσει τὴν πρόσκλησιν τοῦ ὀργανέττου καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν θύραν μετὰ τῆς γραίας μητρός της, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀναμιχθῇ μετὰ τῶν ἄλλων κοριτσιῶν. Κάποια ἀποκαρτέρησις τὴν ἐκράτει μακρὰν αὐτῶν.

Ἔμεινεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν παρατηροῦσα τὸν Ἀντώνιον, ἥσυχον, ἀτάραχον, πλησίον τῶν δύο ὡραίων κοριτσιῶν. Περισσοτέρας τῆς μιᾶς φορὰς ἔκαμε νὰ κινηθῇ καὶ πλησιάσῃ πρὸς αὐτόν... Ἡ μητέρα της ἐξηκολούθει νὰ βήχῃ καὶ νὰ ψιθυρίζει ἀκατιλήπτους λέξεις.

Δὲν ἐπρόσεχεν εἰς τὸν διάλογον τῶν δύο νεανίδων. Μὲ τὴν σκέψιν της ἠκολούθει τὸ βλέμμα του.

Ἔξαφνα ἐκινήθη, ἐζάρωσεν εἰς τὸν τοῖχον καὶ προέτεινεν ὡς χελώνη τὴν κεφαλήν.

Ὁ Ἀντώνιος ἐπροχώρει εἰς τὴν ὁδὸν, μέσῳ τῶν δύο κοριτσιῶν. Τῆς ἦλθεν ἡ ἐπιθυμία νὰ φωνάξῃ, νὰ τρέξῃ εἰς συνάντησίν του, νὰ τὸν κρατήσῃ διὰ τῶν χειρῶν.

Μία γραῖα γειτόνισσα ἐπλησίασε τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν μητέρα τῆς Καρολίνας καὶ τῆς εἶπε :

— Τὰ μάθατε τὰ νέα ; Ὁ Ἀντώνης παντρεύεται τὴ Λαμπρή !

— Ποιὰ πέρνει ! — ἠρώτησεν ἡ ἄλλη.

— Τὴ μεγαλείτερη ἀπὸ τὰς δύο ἐκεῖνες ἀδελφές. Κυττάξατε. Ἡ νύφη εἶνε ἐκείνη ποῦ περπατεῖ δεξιᾷ του.

Ἡ Καρολίνα ἠσθάνθη ὡς νὰ τὴν ἐκτύπησαν δυνατὰ εἰς τὴν κεφαλήν.

Σκιὰ περιέβαλεν αὐτὴν, καὶ εἰς τὸ σκότος εἶδε φευγαλέον σπινθηροβόλημα χιλιάδων ἄστρων. Ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς εἶδε τὴν ἀσχημίαν της.

Ὅ,τι ὁ εὐσπλαγχνικὸς ἢ σκληρὸς καθρέπτης τῆς εἶχε κρύψει, διεγράφη εἰς τὰ σκότη.

Οἱ καθαροὶ ἦχοι τοῦ ὀργανέττου κατέληξαν εἰς γέλωτα παρατεταμένον, ἄγριον, παγερόν. Ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον καὶ ὁ γέλως παρηκολούθησεν αὐτήν... Ἔλαβε ποτήριον ὕδατος, ἐντὸς

τοῦ ὁποίου διέλυσε τὰς κεφαλὰς πολλῶν πυρείων, καὶ ἀπετέλεσεν ἓν ὑγρὸν σκοτεινόχρουν.

Ἡ Καρολίνα ἔπιεν αὐτὸ καὶ κατεκλίθη εἰς τὴν κλίνην της.

***

Ἡ γραῖα μήτηρ της εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπερῷον καὶ ἰδοῦσα τὴν κόρην της ἀκίνητον, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς φρικωδῶς διεσταλμένους, ἔμεινεν ἐμβρόντητος. Ἔρριψε κραυγὰς, καλοῦσα εἰς βοήθειαν.

Τὰ κορίτσια ἐγκατέλειψαν τὸν χορὸν καὶ ἱδρωμένα καὶ ἀσθμαίνοντα, προσέτρεξαν περὶ τὴν κλίνην τῆς ἑτοιμοθανάτου.

— Χριστὲ καὶ Παναγία, ἕνα γιατρό !

— Δῶστε της ἁγιασμό !

— Ὄχι, τρίψετέ τις τὸ στῆθος.

— Μπά, καλὲ αὐτὴ ἐτελείωσε, νὰ φωνάξωμε τὸν παπᾶ !

— Ὤ, Θεέ μου !

Ἡ Καρολίνα ἀπέθανε ἐκβάλλουσα ἀπὸ τοῦ στόματός της ἀφροὺς καὶ ψιθυρίζουσα ἓν ὄνομα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ...

***

Ὑπὸ τὸ μελιχρὸν σεληνόφως, εἰς τὴν ἑσπέραν τὴν εὐωδιάζουσαν ἀπὸ τὰ ἀρώματα τῶν ἀνθέων, τὸ ὀργανέττον ἐσκόρπιζε πάλιν τοὺς φαιδρούς του ἤχους.

Ἀπὸ ἓν παράθυρον πολὺ ὑψηλὸν, ἐξεπέμπετο τὸ ὑποκόκκινον φῶς τῶν νεκρικῶν λαμπάδων, ἐξασθενούμενον ὑπὸ τοῦ ἀργυροῦ φωτὸς τῆς σελήνης.

Κάτω ἐχόρευαν τὰ ζεύγη.

Καὶ εἷς ἐργάτης δεικνύων εἰς ἕνα σύντροφόν του τὸ πενιχρὸν δωμάτιον τοῦ ὑπερῴου, ὅπου κατέκειτο τὸ λείψανον τῆς δυστυχοῦς κυφῆς, εἶπε.

— Ἐκεῖ εἶνε !

Adone Nosari

Η ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

Εἶμαι ἡ ψυχὴ τῆς Ἄνοιξης ἡ δυνατὴ κι' ὡραία
Καὶ φτάνω μὲ τὸ ὁλάνοιγμα τῶν μυστικῶν φτερῶν,
Κι' εἶμαι ἡ νεράϊδα ποῦ ἔλαμψε, τριανταφυλλένιος ἴσκιος
Στὰ μαγεμένα κρούσταλλα τῶν γάργαρων νερῶν...

Σαλπίζω τὴν Ἀνάστασι τῶν ὄντων τὴ μεγάλη
Καὶ σ' ἕνα φῶς πασίχαρο τὰ πάντα προσκαλῶ
Καὶ μὲ τῆς Πλάσης τὴν καρδιὰ, ποῦ ἐξύπνησε καὶ πάλλει
Ἐρωτικὰ ἐσκλαβώθηκα κι' ἁρμονικὰ λαλῶ...

Εἶμαι ἡ ψυχὴ τῆς Ἄνοιξις ἡ δυνατὴ κι' ὡραία !
— Ἀνθη ἀνεβῆτε ἀτρόμητα ἀπ' τὰ βαθειὰ τῆς γῆς,
Καὶ παιγνιδίστε ἀνθρώπινες χαρὲς πρὸς τὸν αἰθέρα
Σὰν πεταλοῦδες ὤμορφες στὸ γέλοιο τῆς αὐγῆς...

ΘΡΑΣ ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΙΩ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΕΡΟΣ Β'

[ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΟΙΩΤΙΑ 1872–1873]

[ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ]

Τοῦ χωρίου Ζαγαρᾷ οἱ εὐάριθμοι κάτοικοι εἰσι κτηνοτρόφοι καὶ γεωργοί. Ἀπὸ Ζαγαρᾶ μετέβην εἰς ἕτερον χωρίον καλούμενον Κουτουμουλᾶ. Ἡ μετάβασις εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἦν ἐπίπονος, διότι τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι ὀρεινὸν καὶ ἡ φέρουσα εἰς αὐτὸ ἀτραπὸς σκολιὰ καὶ πετρώδης. Εἰς τὸ χωρίον Κουτουμουλᾶ φθὰς δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐπιληφθῶ ἀνακρίσεων, διότι εἶχον ἐξαντληθῇ καὶ ἐκ τῆς πορείας καὶ ἐκ τῆς ἀϋπνίας τῆς προλαβούσης νυκτὸς καὶ μάλιστα ἐκ τῶν δηγμάτων τῶν ψυλλῶν, αἵτινες εἶχον καταστήσει σχεδὸν ἅπαν τὸ σῶμα οἰδαλέον. Εἰς Κουτουμουλᾶ εὗρον σχετικῶς ἄνεσιν καὶ κατάλυμα καθαρὸν καὶ λιθόκτιστον, ὃ ἀνῆκεν εἰς τὸν εἰδικὸν δημαρχικὸν πάρεδρον τοῦ χωρίου τούτου, ὅστις καὶ φιλόφρων ἱκανῶς ἐφάνη πρός με καὶ τροφὴν μοὶ παρεσκεύασε καὶ ἠδυνήθην οὕτω ν' ἀναπαυθῶ ἐφ' ὥρας ἱκανὰς καὶ νὰ ἀναψυχθῶ. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καλοκἀγάθου καὶ ἐντίμου τούτου ἀγρότου εὗρον καὶ ἱκανὴν εὐμάρειαν, διότι ἦν ἐφωδιασμένος καὶ μὲ καφφὲ Μῶκα. Τὸ ὄνομά του λησμονῶ καὶ βαρέως φέρω τοῦτο, ἐπιθυμῶν νὰ τὸ παραδώσω εἰς τὴν ἀθανασίαν. Καὶ εἰ μὲν εἰσέτι ζῇ ὁ ἄνθρωπος θὰ μοὶ συγχωρήσῃ ἐξομολογουμένῳ τὴν ἔλλειψιν, ἀκούσιον ἄλλως τε, εἰ δὲ ἀπέθανεν, ἂς βεβαιωθῇ ἡ εὐγενὴς καὶ σοφὴ ψυχή του, ὅτι οὐδέποτε τὴν λησμονῶ. Ὅτε, συνεχίζων τὰς ἀνακρίσεις, καθυπέβαλλον εἰς ἐξετάσεις τοὺς Κουτουμουλεῖς μάρτυρας, παρετήρουν μετ' ἐκπλήξεως ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐτήρουν διαγωγὴν ἀνθρωπινωτέραν τῆς τῶν Ζαγαραίων μαρτύρων καὶ σκεπτόμενος ἐπὶ τούτου ἐπειθόμην ὅτι καὶ ὁ τόπος καὶ ἡ δίαιτα καὶ ἡ τροφὴ καὶ ἡ εὐμάρεια μορφώνουσι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων Ζαγαρᾶ καὶ Κουτουμουλᾶ δὲν κατέχονται ὑπὸ προλήψεων καὶ τὸ ἦθος αὐτῶν εἶναι ἁπλοϊκόν. Πέριξ τῶν χωρίων αὐτῶν ὁ τόπος εἶναι δασώδης ἐκ πευκῶν, πρίνων καὶ πολλῶν ἄλλων θάμνων. Ἡ ὥρα τοῦ ἔτους δὲν μοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἐξετάσω λεπτομερέστερον τὴν χώραν ταύτην. Εἰς τὸ χωρίον Κουτουμουλᾶ ἔπρεπε νὰ μείνω ἐπί τινας ἡμέρας διότι ἦν ἀνάγκη ἐξετάσεως μαρτύρων· οὕτω διῆλθον αὐτόθι πολὺ εὐάρεστον βίον ἀγροτικὸν ἐπὶ πέντε ἡμέρας, καθ' ἃς ἠδυνήθην καὶ νὰ ἀνακτήσω τὰς ἐκ τῶν κόπων τῶν προηγουμένων καταβληθείσας σωματικὰς δυνάμεις. Ὁ φιλαλήθης εἰδικὸς πάρεδρος μοὶ ὑπέδειξε πολλὰ πρόσωπα, ἅτινα κατὰ τὴν πεποίθησίν του ἤθελον καταθέσει πράγματα δυνάμενα νὰ ὁδηγήσωσι τὴν ἀνάκρισιν εἰς ἀποτέλεσμα εὐάρεστον. Εἰργαζόμην συνεχῶς ἐπὶ 5—6 ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ διέκοπτον τὸ ἔργον μόνον κατὰ τὰς ὥρας τοῦ φαγητοῦ καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Τὸ δὲ ἔργον ἔβαινε κανονικῶς καὶ μετ' ἀποτελέσματος ἱκανοποιητικοῦ. Ἡμέρᾳ τινὶ ὁ ξεναγός μοὶ ἐπρότεινε νὰ μοὶ παρασκευάσῃ ἔδεσμα ἐξαιρετικῶς ρουμελιώτικο καὶ ὅπερ ἐσυνίστα μοι ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἐξόχου εἰς τὴν γεῦσιν τροφῆς. Ὑπέκυπτον εἰς μίαν τόσον εὐγενῆ καὶ ἀπρόοπτον πρότασιν καὶ ἤκουον τοῦ ξεναγοῦ, ὅστις ἔλεγέ τινι τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ νὰ ἐκλέξῃ ἐν καλὸ βετοῦλι (οὕτως ὀνομάζεται τὸ τριετὲς αἰγίδιον). Ἐκ διαφόρων σπλάγχνων τοῦ ζώου αὐτοῦ παρεσκευάσθη τὸ θείας τινος γεύσεως ἔδεσμα, ὃ ὀνομάζεται σπληνάντερον. Καὶ φαγὼν τὸ φαγητὸν τοῦτο ἐπείσθην ὅτι πραγματικῶς τὸ σπληνάντερον εἶναι φαγητὸν ἐξαιρετικῆς γεύσεως. Τὸ φαγητὸν τοῦτο ἰδικιτέρως ἄριστα κατασκευάζεται ὑπὸ τῶν ποιμένων, οἵτινες καὶ ἐδημιούργησαν τὴν κατασκευήν του. Ἔκτοτε, εἰς πολλὰς ἄλλας

ἐκδρομὰς, ἔφαγον σπληνάνταρον, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνο τὸ κατασκευαζόμενον ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος ἢ τοῦ Παρνασσοῦ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εὗρον. Ἴσως δὲ τοῦτο ἀποδοτέον καὶ εἰς τὴν ἠδύτητα τοῦ κρέατος τῶν θρεμμάτων τῶν ὀρέων αὐτῶν, τρεφομένων ἐξ εἰδικῆς τροφῆς οὐδαμοῦ ἄλλοθι πιθανῶς φυομένης. Λέγω δὲ πιθανῶς φυομένους, διότι πραγματικῶς φύεται πόα, ἧς τὸ ἄνθος ἐσθιόμενον ὑπὸ τῶν θρεμμάτων κεθιστᾷ τὰς σάρκας αὐτῶν ἡδείας τὴν γεῦσιν καὶ τὰ θρέμματα τὰ ἐξ αὐτῆς τρεφόμενά εἰσι περιζήτητα. Ἡ πόα αὕτη φύεται ἀποκλειστικῶς ἐπί τινος κοιλάδος εὑρισκομένης εἰς ὄρη τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἥτις κοιλὰς ἢ ὀροπέδιον καλεῖται Πλατός. Ἐντὸς αὐτῆς εἰσάγονται τὰ θρέμματα, αἶγες καὶ ὄεις καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν σὰρξ εἶναι ἐξαιρέτως καλὴ τὴν γεῦσιν (νόστιμη).

Ἐπερχομένων τῶν ἑορτῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τῶν τοῦ Νέου Ἔτους καὶ τοῦ καιροῦ ἀποβαίνοντος ὀσημέραι ψυχροτέρου, ἡ διαμονὴ ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐντὸς οἰκιῶν μὴ παρεχουσῶν ἄνεσιν καθίστατο ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ὑγίειαν καὶ ἕνεκα τούτου ἠναγκαζόμην νὰ ἀποσυρθῶ εἰς τόπον μᾶλλον ἄνετον καὶ ἐκτὸς τοῦ ὁποίου νὰ τύχω ἀναπαύσεως μείζονος, ἔπειτα ἀπὸ δεκαπενθήμερον συνεχοῦς ταλαιπωρίας καὶ ἐργασίας ἀδιαλείπτου καὶ ἐπιπόνου τὰ μέγιστα. Πλὴν δὲ τῆς ἐμῆς ἀναπαύσεως ἔπρεπε νὰ προνοήσω καὶ περὶ τῆς τῶν παρακολουθούντων καὶ βοηθούντων ἐμὲ ὁπλιτῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐφίππων χωροφυλάκων, ὧν τινων καὶ οἱ ἵπποι ἐταλαιπωροῦντο, μὴ ἐχόντων σταύλους, ἵνα στεγασθῶσι καὶ ἀναπαυθῶσι καὶ εἶχον ἀνάγκην νὰ πεταλωθῶσι διότι ἐν τοῖς βράχοις κατεστράφησαν τὰ πέταλα τῶν ἵππων. Ἀπεφάσισα τούτου ἕνεκεν ν' ἀποσυρθῶ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ, ἐπικαλουμένης Δομβός, καὶ νὰ ζητήσω ἐντὸς καὶ νὰ ζητήσω ἐντὸς αὐτῆς φιλοξενίαν παρὰ μοναχῶν καὶ ἱερομονάχων, περὶ τῆς εὐλαβείας καὶ ἠθικῆς τῶν ὁποίων εἶχον συστάσεις θερμοτάτας παρά τε τοῦ Γεν. Διοικητοῦ τοῦ ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῆς λῃστείας στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων, τοῦ λοχαγοῦ Σπυρίδωνος Γ. Καραισκάκη ὡς καὶ παρὰ τοῦ Ἐπάρχου Λεβαδείας τοῦ ἐντιμωτάτου καὶ χρηστοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, τοῦ Ἐπαμεινώνδα Λιακοπούλου. Κατεφύγομεν λοιπὸν εἰς τὴν μονὴν Δομβός, ὡς ἐκ τῆς κακοκαιρίας δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ βαδίσωμεν ταχέως καὶ ἠναγκασμένοι συνεχῶς νὰ ἀφιππεύομεν, ὡς ἐκ τῆς ὀλισθηρότητος τοῦ ἐδάφους διανύσαντες τετράωρον διάστημα χρόνου ἐφθάσαμεν ἐγγὺς τῆς Μονῆς περὶ τὴν ὥραν ὀγδόην τῆς νυκτὸς, κεκοπιακότες καὶ ριγοῦντες ἐκ τοῦ ψύχους. Ἦν δὲ ἡ νὺξ τῆς 22 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1872.

Ἐντὸς νάπης εὐρείας ὑψοῦται ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ, ἧς ἡ ὕπαρξις ἐν τῇ νυκαὶ ταύτῃ προσδιορίζεται ἐκ τῶν ὑλακῶν τοῦ μολοσσοῦ καὶ ἐξ ἀμυδρῶν φώτων διακρινομένων εἴς τινα κελία. Κατέχομαι ὑπὸ ἀπροσδιορίστου συγκινήσεως προσατενίζων εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ, εἰς ὃ λατρεύεται ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Εἰς ὃν τόπον πρὸ χιλιάδων ἐνιαυτῶν ἐλατρεύοντο αἱ Μοῦσαι, αἱ χαριτόβρυτοι αὐταὶ κόραι, εἰς αὐτὸν τὸν τόπον τανῦν δοξάζεται ὑπὸ μοναχῶν εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων ἡ γλυκεῖα τοῦ καλοκἀγάθου Θεοῦ θρησκεία. Ἀφικόμενοι ἀπέναντι τῆς πύλης τῆς Μονῆς εὕρομεν αὐτὴν κεκλεισμένην καὶ ἄνθρωπος προβάλλων μόνον τὴν κεφαλὴν ἐκ φεγγίτου ἠσφαλισμένου διὰ δριφράκτων σιδηρῶν ἠρώτα ἡμᾶς τίνες ἐσμέν, πόθεν προερχόμεθα καὶ ἐπὶ τίνι λόγῳ κόπτωμεν τὴν θύραν ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἐκτὸς τῆς Μονῆς καὶ ἔγγιστα ταύτης εὑρηνται ξενῶνες καὶ σταῦλοι καὶ εἴ τι χρησιμον πρὸς περίθαλψιν ;

Ἐπὶ τῇ ἀπαντήσει εἰς τὰ ὑποβληθέντα ἐρωτήματα ὁ καλὸς καἀγαθὸς θυρωρὸς τῆς Μονῆς ἔσπευσε ν' ἀνακοινώσῃ τὴν ἔλευσιν ἡμῶν τῷ ὁσιοτάτῳ καθηγουμένῳ, ἵνα δοθῇ ἡ ἄδεια τῆς εἰσόδου. Ταύτης δὲ δοθείσης προθύμως ἠρωτήθημεν ἂν μεθ' ἡμῶν εὑρίσκεται γυνή τις ἢ ἄλλο θῆλυ ζῶον, διότι ἡ ἱερὰ παράδοσις ἔταξε νὰ μὴ εἰσέρχωνται θήλεα οἱουδήποτε γένους ἐντὸς τῆς Μονῆς ταύτης. Ἐξακριβωθείσης ἐν τῷ ἅμα τῆς ἀνυπαρξίας θήλεος, ἠνοίχθη ἡ πύλη καὶ εἰσήλθομεν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, ὅπου προσδοκῶμεν εὐλόγως καὶ ἀνάπαυσιν καὶ εὐμάρειάν τινα. Ὁ καθηγίμενος, ὀνόματι Ἀγαθάγγελος Λουκᾶς μετὰ τοῦ ἡγουμενοσυμβούλου ἱερομονάχου Σεραφεὶμ Δομβοίτου ὑπεδέξαντο ἡμᾶς φιλοφρονέστατα καὶ ὡδηγήθημεν εἰς τὸ χειμερινὸν τοῦ

καθηγουμένου κελλίον, ὅπου εὕρομεν πυρὰν ἀκμαίαν ἀνημμένην ἐντὸς τῆς εὐρείας ἑστίας καὶ πάνυ εὐγενῆ δεξίωσιν. Ἀγνοῶ τανῦν ἂν ὁ Ἀγαθάγγελος Λουκᾶς ζῇ ἔτι, ἀλλ' ὁ Σύμβουλος τῆς Μονῆς Σεραφείμ, ὅστις ἐμορφώθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ κατόπιν διετέλεσεν οἰκονόμος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ριζαρείου σχολῆς, εἶτα δὲ διωρίσθη ἱεροκῆρυξ εἰς διαφόρους Νομοὺς τοῦ Βασιλείου, ὁ Σεραφείμ ἐχειροτονήθη πρὸ δεκαετίας περίπου Ἐπίσκοπος Εὐρυτανίας καὶ νῦν ποιμαίνει τὸ πλήρωμα τοῦ Νομοῦ Εὐρυτανίας, ἐπαξίως τιμώμενος παρ' αὐτοῦ διὰ τὰς ἀρετάς του καὶ τιμῶν αὐτό. Εἶναι δὲ ὁ Ἐπίσκοπος αὐτὸς τύπος ἀγαθοῦ χριστιανοῦ, ἐνάρετος, πεπαιδευμένος καὶ ἐραστὴς τῆς προόδου πόθον ἔχων ἄσβεστον τὴν βελτίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ κλήρου ἐν γένει. Ἐντὸς τῆς αὐτῆς Μονῆς ἐμόνασε καὶ ὁ νῦν Ἐπίσκοπος Κυθήρων Εὐθύμιος Καβαθᾶς, ἐπ' ἴσης μεμορφωμένος, ἐνάρετος καὶ φιλοπρόοδος ἱεράρχης.

Εἴχομεν ἀνάγκην μεγίστην ἀναπαύσεως καὶ μετ' οὐ πολὺ παραδίδομαι εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως καὶ ἐκοιμήθην ἡδύμον ὕπνον ἄχρι τῆς ὥρας τοῦ ὄρθρου, ὅτε ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος τοῦ ναοῦ με ἀφύπνισε, ἐνδυθεὶς δὲ μετέβην εἰς τὸν ναόν, ὅπου ὁ ἱερομόναχος Γρηγέντιος, εὐσεβέστατος ἀνήρ, ἄγων ἡλικίαν ἑβδομήκοντα ἐτῶν καὶ τυγχάνων ἐξομολογητὴς τῆς Μονῆς, ὥρθριζε μετὰ πολλῆς κατανύξεως καὶ εὐκρινῶς, ἐπισύρων τὸ σέβας καὶ ἐξυψῶν τὴν διάνοιαν τῶν ἐκκλησιαζομένων εἰς τὸ ὑψηλὸν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἰδανικόν, ὃ ἔτι μᾶλλον ζωπυροῦται ἐν τοιούτῳ τόπῳ καὶ τοιούτῳ περιβάλλοντι.

Ὁ πατὴρ Γρηγέντιος ἦν ἀληθινὸς ἀσκητής, λιτότατος καθ' ὅλα ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας, ὅτε ἀφοσιώθη ἐν τῇ Μονῇ ὡς δόκιμος, νηστεύων ἀδιαλείπτως καὶ τροφὴν ἔχων μόνον χόρτα, ὄσπρια καὶ ἰχθῦς. Ἐμαρτύρουν περὶ τούτου ἁπαξάπαντες οἱ μοναχοὶ καὶ ἕνεκα τούτου ἦν σεβαστὸς παρ' ἁπάντων.

Τῷ εἰσερχομένῳ ἐντὸς τῆς Μονῆς δεξιᾷ προσπίπτει τοῖς ὄμμασιν ὄγκος μέγας λίθου, ἔχοντος τὸ σχῆμα κώνου ἀνεστραμμένου καὶ ὀλίγον ἐπικλινής. Ἡ παράδοσις ἡ ἱερὰ φέρει ὅτι ἐπὶ τοῦ κώνου αὐτοῦ καταφυγὼν ὁ ὅσιος Σεραφεὶμ ἐμόναζεν ἐκεῖ ἐφ' ὁλόκληρον τὴν ζωήν του, μακρὰν τῶν ἐγκοσμίων καὶ κατόπιν ὠνομάσθη ὅσιος, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν Ἱερῶν Συνόδων καί ὅτι αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν Μονὴν τοῦ Δομβοῦ, τὴν φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦ ὁσίου μοναστοῦ Σεραφείμ. Ὅτε ἡ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος Ἀμαλία περιηγουμένη ἀνὰ τὴν Βοιωτίαν ἔφθασε πρὸ τῆς Μονῆς ταύτης τῇ ἐφανερώθη ὅτι ἦν ἀπηγορευμένον νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτῆς καὶ ὅτε αὕτη ἐπέμενε νὰ εἰσέλθῃ, οἱ δὲ μοναχοὶ παρεσκευάζοντο νὰ ποιήσωσιν ἱερὰν λιτανείαν ἵνα ἐπιτραπῇ τῇ Ἀνάσσῃ ἡ εἴσοδος ἐν τῇ Μονῇ Ὁσίου Σεραφείμ, ἡ Ἀμαλία, μὴ θελήσασα νὰ παραβῇ, αὐτὴ πρώτη ἐκ τῶν γυναικῶν, τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰ ἱερὰ ἔθιμα, ἀφοῦ πρότερον ἐξέφρασε τὸ σέβας της καὶ προσήνεγκε γενναίαν χρηματικὴν δωρεὰν ὑπὲρ τῆς Μονῆς, ἀπεσύρθη μὴ θελήσασα νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς Μονῆς. Ἀλλὰ ἐὰν ἦναι ἀπηγορευμένη ἡ εἴσοδος οἱουδήποτε θήλεος ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ χώρου τῆς Μονῆς, πῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ εἴσοδος ἐντὸς αὐτῶν τῶν σαρκῶν θηλέων ζώων ἐσφαγμένων; Ἀλλὰ ταῦτα δὲν ζῶσιν, ἀπαντήσει τις καὶ δὲν ὑφίσταται τὸ σκάνδαλον. Ἐνῷ διέτριβεν ἐντὸς τῆς Μονῆς θηρευτὴς ἐκόμισεν ἐντὸς αὐτῆς δορκάδα θήλειαν πεφονευμένην καὶ αὕτη ἐτεμαχίσθη καὶ ἐξ αὐτῆς ἠσθίομεν μοναχοί τε καὶ ἡμεῖς οἱ φιλοξενούμενοι. Ἀλλὰ πιστεύετε καὶ μὴ ἐρευνᾶτε, ἤθελεν ἀπαντήσει ὁ εὐλαβὴς χριστιανὸς καὶ ἀκολουθῶν ἐγὼ αὐτὰς τὰς ὑποθήκας σιωπῶ καὶ δὲν ἐρευνῶ βαθύτερον. Ὅτε καθυπέβαλλον τὸ ἐρώτημα ἐπὶ τούτῳ τῷ τε ἡγουμένῳ, τῷ προηγουμένῳ Λεοντίῳ, καὶ τῷ ἡγουμενοσυμβούλῳ, πεφιλημένῳ μοι ἱερομονάχῳ Σεραφείμ, ἡ ἀπάντησις ἦν σιωπὴ καὶ βήξ, ἀσφαλὲς ἀπορίας σημεῖον. Ἐξ οὗ ἐγένετο καὶ τὸ λεγόμενον «ἀπορία ψάλτου βήξ.»

Ἔχων ὑπ' ὄψει πληροφορίας ὅτι οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς Δομβοῦ θὰ μὲ ὁδηγήσωσιν ἀποτελεσματικῶς εἰς διαφώτισιν τοῦ ἔργου μου καθυπέβαλον αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως εἰς ἀνάκρισιν καὶ ἀληθῶς ἐξήγαγον συμπεράσματα ἀσφαλῆ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως περὶ τῶν σχέσεων τῶν λῃστῶν καὶ ἰδίως περὶ περιθαλψάντων αὐτούς, ἅτινα κατόπιν ἀπέβησαν ἀληθινά.

Πάντες σχεδὸν οἱ μοναχοί, ἱερομόναχοι καὶ δόκιμοι τῆς Μονῆς Δομβοῦ κατάγονται ἐκ Βοιωτίας, εὐάριθμοι δὲ εἰσὶν ἄλλοθεν. Ἡ μονὴ εἶναι ἱκανῶς εὐρύχωρος, τῶν μοναχῶν ὁ ἀριθμὸς δὲν ὑπερβαίνει τοὺς εἴκοσι καὶ τὰ εἰσοδήματα τῆς Μονῆς εἶναι μέτρια. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς δὲν κέκτηται ἀξίας παλαιὰ βιβλία, ἀλλὰ ἐν τῷ Θησαυροφυλακείῳ εἰσὶν ἐναποτεθειμένα ἀξίας πολλῆς ἱερὰ σκεύη, ῥάβδοι ποιμαντικαὶ καὶ χρυσόβουλον. Οἱ ἐν τῇ Μονῇ ἐγκαταβιοῦντες πατέρες διέρχονται ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ χριστιανικῇ καὶ διαχειρίζουσιν ἐντίμως καὶ ἐπωφελῶς τήν τε κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τοῦ εὐαγοῦς τούτου οἴκου.

Ἐπισκεπτόμενος εἰς τὰ κελία τῶν μοναχῶν τοὺς ἐπισκεφθέντας με πατέρας παρετήρησα ἀνηρτημένην ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ κελίου μοναχοῦ ὅπλον (καργιοφίλι) πολυτελὲς καὶ ἠρώτησα ποῦ εὗρεν αὐτὸ ὁ μοναχός, ὅστις μοι εἶπεν ὅτι τὸ ὅπλον αὐτὸ ἀνῆκε τῷ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν φονευθέντι λῃστάρχῳ Κακαράπῃ, καὶ ὅτι περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ μοναχοῦ ἐξ ἀγορᾶς παρὰ τῆς ἐρωμένης τοῦ Κακαράπη ὅταν αὕτη περιῆλθεν εἰς πενίαν. Ἐπροθυμοποιήθη δὲ ὁ μοναχὸς νὰ μοὶ προσφέρῃ τὸ καργιοφίλι, ἀλλ' ἐγὼ ἠρνήθην, αὐτοῦ ἐπιμένοντος, ἐδέχθην νὰ τὸ ἀποκτήσω δι' ἀγορᾶς, ἥτις ἐπραγματοποιήθη ἀντὶ εὐτελοῦς τιμήματος. Ἀλλὰ φεῦ! μετ' οὐ πολὺ τὸ ὅπλον τοῦτο ἀπώλεσα οὐκ οἶδα πῶς. Περὶ τοῦ λῃστάρχου Κακαράπη, ὅστις ἐφονεύθη εἰς θέσιν Ζεμενὸς τῆς ἐπαρχίας Λεβαδείας κατὰ τὸ ἔτος 1855, ὅτε αὐτόθι κατεστράφησαν ἡνωμέναι πολυάριθμοι λῃστρικαὶ συμμορίαι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, λέγεται ὅτι ἐκέκτητο σωματικὴν ῥώμην ἰδίᾳ εἰς τὰς χεῖρας, Ἡράκλειον τῷ ὄντι. Διότι ἀφηγοῦνται ὅτι ἔχων τεταμμένας ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, τήν τε λαιὰν ὡς καὶ τὴν δεξιὰν καὶ κρατῶν εἰς ἑκατέραν αὐτῶν σφάγιον, ἀντεῖχεν οὕτω ὅπως ταῦτα ἐκδαρῶσιν. Οἱ ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους διὰ τῶν αἰώνων ἐμεγαλοποιήθησαν καὶ ἐπιστεύθησαν, τί παράδοξον ἂν καὶ οἱ τοῦ Κακαράπη, διαφημισθέντες καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιζώσης τοῦ λῃστάρχου ἐρωμένης Φώτως νὰ μὴ ἐγένοντο θρῦλος οὗ ἡ δύναμις νὰ ἐγένετο πιστευτὴ ὑπὸ τῶν εὐπίστων; Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κακαράπης διεφημίσθη τόσον ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ ῥώμῃ σωματικῇ δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ φανερώσω καὶ τὴν πατρίδα τοῦ λῃστάρχου, ἥτις εἶνε τὸ χωρίον Κυριάκι τοῦ Δήμου Πέτρας τῆς Λεβαδείας.

Ἡ ὀρεινὴ χώρα ἡ περιξ τοῦ κτιρίου τῆς Μονῆς Δομβοῦ ἐστὶ κατάφυτος ἐξ ἐλαττῶν καὶ πρὸς τὰς ὑπωρείας ἐκ πευκῶν, ἡ δὲ νάπη ἡ διήκουσα ἀπὸ τῆς Μονῆς μέχρι τῆς ἐξόδου εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἐστὶ κατάφυτος ἐξ ἐλαιοδένδρων, ἀμπελώνων, ῥικῶν, μηλεῶν. Καλλιεργοῦσιν οἱ μοναχοὶ καὶ δημητριακοὺς καρποὺς πρὸς συντήρησίν των. Ἐν τῇ περικαλλεῖ ταύτῃ νάπῃ διαιτῶνται σύαγροι καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ χειμῶνος καταφεύγουσι πολλοὶ σκολόπακες, ἐκτὸς βέβαια τῶν κοσσύφων, οἵτινες πάντοτε διαμένουσιν ἐκεῖ, καθὸ ἐγχωρίων πτηνῶν. Οἱ μοναχοὶ ἐξερχόμενοι πρὸς θήραν πάντοτε ἐπανέρχονται ἐφοδιασμένοι διὰ θηράματος ἀφθόνου, ἔστιν ὅτε δὲ, οἱ δυνάμενοι ἐξ αὐτῶν νὰ ἀναβαίνωσι τὰς ἀποτόμους καὶ συδένδρους κλιτεῖς τοῦ Ἑλικῶνος ἐπιτυγχάνουσι δορκάδας καὶ φονεύουν αὐτάς. Ἀλλὰ τὰς διασκεδάσεις αὐτὰς τῶν μοναχῶν διέπει ἡ τάξις, εἰς αὐτὰς τρέπονται μόνον κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς ὥρας σχολῆς, διότι καθ' ἁπάσας τὰς λοιπὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου ποιῶσι τά τε χριστιανικὰ καὶ τὰ πρὸς ὠφέλειαν τῆς Μονῆς ἔργα. Τοῦτο ὀφείλεται πρώτιστα εἰς τὴν ἠθικὴν διεύθυνσιν τοῦ εὐαγοῦς οἴκου καὶ εἰς τὴν ἐπιβολὴν ἣν ἔχει ἐπὶ τῶν πατέρων τῆς Μονῆς ὁ ἡγούμενος Ἀγαθάγγελος Λουκᾶς ὡς καὶ οἱ συμπράττοντες αὐτῷ σύμβουλοι τῆς Μονῆς, ὁ ἱερομόναχος Σεραφεὶμ Δομβοίτης καὶ ὁ ἕτερος. Ὁ ἐνάρετος βίος τῶν πατέρων καὶ ἡ χριστιανικωτάτη ἀγωγὴ αὐτῶν ἔσωσε τὴν Μονὴν ταύτην ἀείποτε ἀπὸ εἰσβολὴν ἐντὸς αὐτῆς οἱασδήποτε λῃστρικῆς συμμορίας, ἐκ τῶν πολλῶν αἵτινες κατὰ διαφόρους χρόνους ἐλυμαίνοντο τοὺς περὶ τῆς Μονῆς τόπους. Εἷς τῶν μοναχῶν κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ ἔτους 1870 χρόνους, ἀσχολούμενος εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς Μονῆς ἠχμαλωτίσθη ὑπό τινος λῃστρικῆς συμμορίας καὶ ἵνα λυτρωθῇ ἠναγκάσθη νὰ μετρήσῃ τοῖς λῃσταῖς ἱκανὸν χρηματικὸν ποσὸν εἰς χρυσόν. Ἀφεθεὶς ἐλεύθερος ἔσπευσε παραχρῆμα εἰς τὴν Μονὴν εἰς ἣν διῃτᾶτο, ὡπλίσθη διὰ τῆς καραμπίνας του καὶ ἠνώθη μετὰ τῶν ἀποσπασμάτων, ἅτινα κατεδίωκον τοὺς λῃστάς. Μετ' οὐ πολὺ εἰς ἐνέδραν ἐμπεσόντες οἱ λῃσταὶ, προσεβλήθησαν, ὁ δὲ μοναχὸς, ὅστις

εἶχεν αἰχμαλωτισθῇ, ἔτυχε νὰ συναντηθῇ μετὰ τοῦ ἀρχιληστοῦ, ὃν σκοπεύσας ἠὐτύχησε νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ ἐρευνήσας ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ, εὗρε τὸ ἐκ δέρματος μαρσίπιον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἅπαν τὸ χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ διὰ λύτρωσίν του εἶχε καταβάλει. Ὁ μοναχὸς αὐτὸς ἐπαρασυμφορήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ταύτῃ πράξει καὶ ὄπισθεν τῆς θύρας τοῦ κελλίου του εἶχε προσκολημένον τὸ δίπλωμα τῆς παρασημοφορίας, τὸ φέρον τὸν λόγον τῆς ἀπονομῆς τοῦ παρασήμου. Ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ, ἥτις τὸν ἐχαρακτήριζε, δεν ἐγαυρίᾳ οὔτε διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν, οὔτε διὰ τὴν ἀναγνώρισιν ταύτης ὑπὸ τῆς πολιτείας. Καὶ τοῦτο γνώρισμα ἀληθινοῦ εὐλαβοῦς καὶ ταπεινοῦ ὁπαδοῦ τοῦ Σωτῆρος.

Ἑορτάσας τὴν ἑορτὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐν τῇ Μονῇ Δομβοῦ ἀπεχωρίσθην μετὰ προφανοῦς θλίψεως τῶν πατέρων τῆς Μονῆς, ἵνα μεταβῶ εἰς τὸ χωρίον Κούκουρα, κείμενον ἐπὶ τρίωρον μακρὰν τῆς Μονῆς εἰς ὑψηλοτέραν πολὺ τῆς Μονῆς θέσιν καὶ περιβαλλόμενον ὑπὸ δάσους ἐλατῶν, ὅ καλεῖται Μαυροβοῦνι ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Ἐπέβαινον ἡμιόνου, ὃν ὡδήγει παῖς ἡλικίας μόλις δωδεκαετοῦς. Ἐκαλεῖτο Δῆμος καὶ κατήγετο ἐκ Δωρίδος, διετέλει δὲ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Μονῆς Δομβοῦ. Δὲν ἐγνώριζεν οὔτε καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ἀλλ' εἶνε πεπλουτισμένος ὑπὸ τόσης ὀξείας νοημοσύνης, ὥστε ἔμεινα ἔκθαμβος ἔκ τε τῶν ἐρωτήσεων, ἃς μοὶ ὑπέβαλλε καὶ ἐκ τῶν ἀπαντήσεων ἃς ἐπροκάλουν νὰ μοὶ παρέχῃ. Εἶχε δὲ καὶ σπανίαν ἑτοιμότητα πνεύματος καὶ ᾖδεν ᾄσματα κλέφτικα μετὰ πολλῆς ἡδύτητος καὶ τεχνικωτάτας εὐστραφίας τῆς φωνῆς, χαρίσματα φυσικὰ τῶν ὀρεινῶν λαῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τείνοντα ἀτυχῶς πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ χρόνου προϊόντος.

Ἡ μέχρι τοῦ χωρίου Κούκουρα πορεία εἶνε ἐπίπονος, διότι ἀδιακόπως ἔβρεχε καὶ ἡ ἐξ αἰγίδος χλαῖνα δι' ἧς ἐκάλυπτεν τὸ σῶμα καὶ ἥτις ἦν τελείως ἀδιάβροχος δὲν διεφύλαττε τοὺς πόδας, οἵτινες ἐβρέχοντο. Ἤμην ἠναγκασμένος νὰ καταβῶ τοῦ ἡμιόνου καὶ νὰ βαδίζω πεζῇ ἐπὶ ἀτραπῶν πετρωδῶν καὶ πάνυ ὀλισθηρῶν. Ἕνεκα τῶν λόγων αὐτῶν ἐβραδύναμεν πολὺ ὅπως φθάσωμεν εἰς χωρίον Κούκουρα, χωρίδιον ἀποτελούμενον ἐκ πεντήκοντα μόνον οἰκιῶν, ἐκτὸς μιᾶς ἥτις εἶχεν ὑπόγειον καὶ ὕπερθεν ἕνα ὄροφον, πασῶν τῶν λοιπῶν κατωγείων καὶ κατ' ἀκολουθίαν καθύγρων ἐν καιρῷ χειμῶνος.

Ἐπιδοθεὶς εὐθὺς ὡς ἔφθασα εἰς τὸ χωρίδιον τοῦτο εἰς ἀνακρίσεις, δύναμαι εἰπεῖν ὅτι οἱ κάτοικοι αὐτοῦ καὶ εὐθαρσῶς κατέθηκαν πᾶν ὅ,τι ἐγνώριζον καὶ πρόθυμοι ἐφάνησάν μοι, ἵνα μὲ φιλοξενήσωσιν, ὡς ἔνεστι κάλλιον, καίτοι στερούμενοι σχεδὸν τῶν πάντων. Ἐγὼ δὲ διὰ τῶν ἱππέων χωροφυλάκων εἶχον κομίσει μετ' ἐμοῦ τρόφιμα καὶ ἄρτους καὶ οἶνον, ὥστε ἠδυνήθην νὰ μεταβληθῶ ἀπὸ φιλοξενουμένου εἰς φιλοξενοῦντα· κυρίως δὲ διότι ἀπέφευγον πάντοτε νὰ ἐνοχλῶ τοὺς κατοίκους τῶν τόπων εἰς οὓς μετέβαινον χάριν ὑπηρεσίας. Οὕτω πράξας πάντοτε κατώρθωσα νὰ ἐπιβάλω τὸν σεβασμὸν καὶ νὰ πείσω τοὺς ἀγρότας ὅτι ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ δὲν ἐνεργεῖ τὸ καθῆκόν της δι' ἐκφοβισμοῦ, ἀλλὰ μετὰ ἠρεμίας καὶ τῆς δεούσης φροντίδος, ὅπως μὴ ἀδικῇ. Περαιώσας εἰς Κούκουρα αἰσίως τὰς ἀνακρίσεις, ἀπεφάσισα νὰ διανυκτερεύσω ἐντὸς τοῦ χωριδίου καὶ τῇ ἐπιούσῃ νὰ μεταβῶ εἰς τὸ χωρίον Κυριάκιον τοῦ Δήμου Πέτρας τῆς Λεβαδείας, εἰς ὃ χωρίον ἔπρεπε νὰ παραμείνω ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, διότι ὄποπτος ἦν ὁ τόπος ἐκεῖνος, ὅτι εἶχεν ἐπικοινωνήσει πρὸς τοὺς λῃστὰς καὶ περιθάλψει αὐτούς. Ἐκεῖνο δὲ ὃ καθίστα ἔτι σπουδαιοτέραν τὴν μετάβασιν εἰς Κυριάκιον ἦν ἡ πληροφορία, ἡ φαινομένη βάσιμος, ὅτι ἠνείχετο εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν λῃστῶν εἷς τῶν τοῦ χωρίου λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου, ὀνόματι Παππαδήμας. Μοὶ ἔθλιψε τὴν καρδίαν ἡ ἐνοχὴ τοῦ Παπαδήμα καὶ ἐπειγόμην νὰ ἐπιληφθῶ τῶν ἀνακρίσεων, ὅπως ἀποκαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ μὴ τοῦ ἱερέως Παππαδήμα.

*
* *

Μεταβαίνων ἐκ τοῦ χωρίου Κούκουρα εἰς τὸ χωρίον Κυριάκι ἐβοηθούμην νὰ ὁδοιπορῶ ταχέως καὶ ὁμαλῶς ὡς ἐκ τῆς καλοκαιρίας, ἥτις ἐπεκράτει· οὔτε χιών, οὔτε βροχή, οὔτε ἄνεμος. Μία μόνη σκέψις ἐκυρίευε τὴν διάνοιάν μου, ἡ σκέψις τίνι τρόπῳ ν' ἀνακαλύψω τὴν ἀλήθειαν περὶ τῶν κακῶν φημῶν καὶ περὶ τῶν ἀποδιδομένων ἐγκληματικῶν πράξεων εἴς τινας τῶν κατοίκων τοῦ Κυριακίου. Φθάνων εἰς Κυριάκιον

περὶ δυσμὰς ἡλίου ἔβλεπον τὰς γυναῖκας τοῦ χωρίου ἀσχολουμένας εἰς τὴν πλύσιν ἐνδυμάτων παρὰ τὴν κρήνην τοῦ χωρίου. Ὡραῖαι καὶ εὔσωμοι γυναῖκες, ἀνδρώδους ἐξωτερικοῦ καὶ φαιδραί. Κατέλυον ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀρτοποιοῦ καὶ εὕρισκον ἐν αὐτῇ πάνυ φιλόφρονα ὑποδοχήν. Ἦν δὲ ὁ οἰκοδεσπότης ἐξ Ἠπείρου, νυμφευθεὶς γυναῖκα ἐκ Κυριακίου καταγομένην· ἦν δὲ ἀγαθότητος ἄνθρωπος, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἦν, καὶ ἀπὸ χαρακτῆρος ἔντιμος. Ἔχων τοιαύτας συστάσεις περὶ τοῦ ἀρτοποιοῦ ἐδυνάμην ἀσφαλῶς πλέον νὰ πεισθῶ ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ θὰ ἐνήργουν ἀνέτως καὶ ἄνευ παρεξηγήσεως τὰς ἀνακρίσεις, ἃς τινας ἐπελήφθην παρευθὺς καὶ ἐφ' ὅσον ἐπροχώρουν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν ἐβεβαιούμην ὅτι αἱ πληροφορίαι περὶ τῆς ἐνοχῆς ὁπωσδήποτε τοῦ Παπαδήμου ἦσαν ἀστήρικτοι καὶ ὅτι ἄνθρωποι κακόβουλοι καὶ μοχθηροὶ ἐβυσσοδόμουν τὰ κατ' αὐτοῦ μαθεύματα. Ἀτυχῶς εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος, ἰδιᾳ δὲ εἰς τὰ χωρία κατὰ λόγον εὐνόητον, γεννῶνται καὶ ἀναπνύσσονται πάθη καὶ ἔριδες μεταξὺ τῶν κατοίκων, αἵτινες διὰ τῆς συνεχοῦς ἐπικοινωνίας τῶν κατοίκων διαμορφοῦνται εἰς ἐγκλήματα καὶ συχνότατα ἀποβαίνουσιν ὀλέθριοι καὶ εἰς τοὺς διαπράττοντας αὐτὰ ὡς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς πολιτείας. Τοιαῦται ἔριδες καὶ τοιαῦτα πάθη εἰσὶ συχνὰ εἰς τὰ χωρία καὶ χωρίδια τῆς Λεβαδείας, προκύπτοντα ἐκ ποικίλων αἰτίων τοπικῶν καὶ ἐκ συμφερόντων. Ἀλλὰ δὲν συναντῶνται ἄρά γε ὅμοια καὶ ἀλλαχόθι εἰς τόπους πεπολιτισμένους; Συναντῶνται, μάλιστα, καὶ ἴσως εἰδεχθέστερα τῶν παρ' ἡμῖν· ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς λαοῖς ἐκείνοις καὶ ἡ πολιτεία ἀμέσως ἐπιβάλλεται καὶ ὁ κλῆρος βοηθεῖ τὰ μέγιστα εἰς μετριασμὸν αὐτῶν καὶ ἐνίοτε καὶ εἰς τὴν ἐξάλειψιν αὐτῶν. Δυσφημίζονται καὶ τόποι καὶ ἄνθρωποι ὡς ἐκ τῆς κακοβουλίας ἀνθρώπων στενοκεφάλων καὶ κακεντρεχῶν, φθονερῶν δὲ πάντοτε. Διότι τοιοῦτοι χαρακτῆρες μόνον εἶναι ἱκανοὶ νὰ φανταστῶσι, νὰ δημιουργήσωσι καὶ νὰ κοινοποιήσωσι τοιαῦτα ψεύδη, ὅσα μοὶ μετέδωκαν εἰς χωρίδια καὶ εἰς χωρία τῶν ὁμόρων χωρίων ἐν Κυριακίῳ ἄνθρωποι, φέροντες ψυχὴν καὶ καρδίαν, ἀλλὰ τίγρεις καὶ θηρία ὀλέθρια καὶ τὰ λοιπά.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπεραίωσα τὰς ἀνακρίσεις εἰς Κυριάκιον ἐντὸς μόνον δύο ἡμερῶν καὶ γηθοσύνως ἔβλεπον ὅτι πᾶσα ἐνοχὴ περὶ περιθάλψεως τῆς λῃστείας ἦν ἔωλος καὶ ἐκ μοχθηρίας μόνον ὅτι ἐπλάσθη ἡ περὶ τοῦ ἐναντίου κατηγορία κατὰ ἐντίμων προσώπων, ἀπεφάσιζον νὰ ἐγκαταλείπω τὸ ὡραῖον Κυριάκιον, ἵνα μεταβῶ εἰς τὴν οὐ μακρὰν αὐτοῦ κειμένην Μονὴν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ καὶ ἵνα ἐκεῖ συνεχίσω τὰς ἀνακρίσεις καὶ ἵνα ἐκεῖ ἐν ἀνέσει διέλθω τὰς ἐπὶ θύραις ἑορτὰς τοῦ Νέου Ἔτους 1873. Ἀπεχαιρέτιζον τὸ Κυριάκιον περιχαρὴς ὅτι ἐπείσθην περὶ τῆς ἐντιμότητος τῶν κατοίκων του, ὧν προεξῆρχεν ὁ εἰδικὸς πάρεδρος τοῦ χωρίου Λουκᾶς Καραλῆς, ἀνὴρ ἄγων ἡλικίαν τεσσαρακοντατετῆ, βραχύσωμος, ἄριστος κυνηγὸς· καὶ ὠκυποδότατος. Αὐτὸς ἦν τότε ὁ ὁδηγὸς τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων ἐν τῷ τόπῳ, διότι ἄνευ ὁδηγοῦ τὸ ἀπόσπασμα δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ βεβαίως. Καὶ ἐν φαινόμενον τῇ ἀληθείᾳ ὠκυποδίας. Ὁ Λουκᾶς Καραλῆς ἀνεχώρησεν αἴφνης μὴ ποιήσας μοι γνωστὸν τὸν τόπον τῆς μεταβάσεώς του. Τῇ μεθεπομένῃ δὲ ἐπανήρχετο εἰς τὸ χωρίον καὶ ἐβεβαιώθην ὅτι εἶχε μεταβῆ εἰς Ἀθήνας πεζοπορῶν καὶ ἐπ' ἴσης εἶχεν ἐπανέλθει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν διαστήματι ὡρῶν τριάκοντα, διανύσας διάστημα ὡρῶν εἴκοσι καὶ πλέον καὶ τὸ διπλάσιον μετὰ τῆς ἐπανόδου. Ἑκατὸν καὶ σπάνιον φαινόμενον ὠκυποδίας, ὃ κρίνω χρήσιμον νὰ παραδώσω εἰς τὴν ἀθανασίαν.

Ἡ μεταξὺ τοῦ χωρίου Κυριάκιον καὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ ἀπόστασις εἶναι ὥρας καὶ ἡμισείας. Διερχόμεθα ὡραῖα καὶ τερπνὰ τοπία καὶ ἀφικνούμεθα εἰς τὴν Μονὴν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς περὶ ὥραν 3 μ. μ. Οἱ μοναχοὶ σχεδὸν ἅπαντες εὑρίσκοντο ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου καὶ περικαλοῦς μονῆς καὶ ἀπὸ διαφόρων μερῶν τοῦ οἰκοδομήματος ἐβλέπομεν γυναῖκας ἐξερχομένας, αἵτινες εὑρίσκοντο ἐν τῇ Μονῇ αἱ μὲν χάριν τοῦ Ναοῦ, αἱ δὲ ὅπως κομίσουν εἰς τοὺς μοναχοὺς ἢ λάβωσι παρ' αὐτῶν λευκὰ ἐνδύματα πρὸς πλύσιν. Εἶναι δὲ περίεργος ἡ ἐπικοινωνία αὕτη ἡ ἀδιάπαυστος τῶν μοναχῶν μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ ἐγγύτατα τῇ Μονῇ εὑρισκομένου χωρίου Στεῖρι, ὡς καὶ τῶν Στειριωτῶν

μετὰ τοῦ εὐαγοῦς οἴκου. Λέγουσιν οἱ μοναχοὶ, διὰ νὰ παραστήσουν τὴν βραχυτάτην ἀπόστασιν τοῦ Μοναστηρίου ἀπὸ τοῦ χωρίου Στεῖρι. «Τί Στεῖρι, τί μοναστήρι;» Καὶ ὄχι δυσκόλως δυνάμεθα ν' ἀνακαλύψωμεν ὅτι οἱ Στειριῶται εὑρίσκονται μετὰ τῆς Μονῆς εἰς ἀδιάλειπτον ἐπικοινωνίαν καὶ ἀμοιβαίως. Ἡ εὐλάβεια ὡς ἐκ τούτου τῶν Στειριωτῶν εἶναι ἀξιοσημείωτος καὶ ἅπασαι αἱ γυναῖκες προσεύχονται καθ' ἑκάστην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ λαμβάνουσαι τὴν εὐλογίαν τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου καὶ δεόμεναι ὑπὲρ μακροημερεύσεως αὐτοῦ. Τοῦτ' αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαβρύτων· καὶ οὗτοι οἱ μοναχοὶ, ὡς καὶ οἱ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, εὑρίσκονται εἰς δεινεκῆ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ παρακειμένου τῇ Μονῇ ταύτῃ χωρίου Ζαχλωροῦ, αἱ δὲ γυναῖκες τῆς Ζαχλωροῦ, πλὴν τῆς εὐλαβείας πρὸς τὰ θεῖα, ἥτις χαρακτηρίζει αὐτὰς, διακρίνονται ἐξαιρέτως διὰ τὰ φιλάνθρωπα αὐτῶν αἰσθήματα, ὅσον ἐγὼ τοὐλάχιστον ἠδυνήθην νὰ πεισθῶ ἐκ τῆς οἰκειότητος, ἣν αὗται ἐπιδεικνύουσι τοῖς μοναχοῖς. Καὶ ἡ ἐπικοινωνία αὕτη τοῦ χωρίου Ζαχλωροῦ καὶ τοῦ Στεῖρι δὲν δύνκται νὰ παρεξηγηθῇ παρὰ τῶν εὖ φρονούντων. Ἐρρέτω δὲ ὁ κακὰ βουλευόμενος.

Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, φίλε ἀνκγνῶστκ, καὶ περιέργου ὄντος σοῦ, ὅπως γνωρίσῃς τὰ κατὰ τὴν ἱστορικὴν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, μετ' εὐχαριστήσεως ἐπανέρχομαι εἰς τὴν διήγησιν καὶ πρώτιστα ἐκφράζω τὸν θκυμκσμὸν, ὃν ᾐσθάνθην, ὅτε ἐπεσκέφθην τὸν ναὸν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, ὅστις εἶναι ρυθμοῦ Βυζαντιακοῦ καὶ παρεμφερὴς τῷ τοῦ Μεγαλωνύμου Νκοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ὁ ψηφιδώδης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ναὸς διὰ ποικίλων ψηφίδων, καίτοι εἰς πολλὰ μέρη κατεστραμένος, εἶναι ἰδεώδους ὡραιότητος. Ὁ ναὸς οὗτος θεμελιοῦται ἐπὶ ἑτέρου νκοῦ κατωγείου, καθιερωμένου εἰς τὴν Ἁγίαν Βαρβάραν, οὗτινος τὰ φατνώματα καὶ οἱ τοῖχοι κατακαλύπτονται ὑπὸ περικαλῶν ἁγιογραφιῶν, ὑπὸ χρωστῆρος προσφάτως διελθόντος ἐπ' αὐτὰς φαινομένου κατασκευασθεισῶν. Εἰς δὲ τὰ θεμέλια τοῦ Νκοῦ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας καὶ κάτωθεν ὁλοκλήρου τοῦ χώρου αὐτῶν εὕρηται δεξαμενὴ, δεχομένη τὰ ὄμβρια ὕδατα. Οἱ ἐγκαταβιοῦντες ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ μοναχοὶ ἀνέρχονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑξήκοντα. Οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς Ὁσίου Λουκᾶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ διαφύλαξιν τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς. Κέκτηται ἕκαστος τῶν μοναχῶν ἀνὰ δύο κελλία, ὧν τὸ μὲν χρησιμεύει διὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, τὸ δὲ διὰ τὸν χειμῶνα. Δὲν δύνκμαι ἄλλο τι νὰ προσθέσω περὶ τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς ταύτης, οὔτε δὲ περὶ τῆς ὠφελιμότητος αὐτῶν, καθ' ὅσον πρώτιστα καὶ κεφαλαιωδῶς δὲν εἶναι ὠφέλιμοι, κατὰ τὴν ἐμὴν ἀντίληψιν. Διῆλθον ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἑβδομάδα καὶ περκιώσκς τὰς ἐργασίας μου ἀνεχώρουν ὄχι εὐχαρίστως, ἵνα μεταβῶ εἰς τὴν κωμόπολιν Ἀράχωβα τῆς Λεβκδείας· λέγω δὲ ὄχι εὐκρέστως, καθόσον οἱ διευθύνοντες τὴν Μονὴν ἐπεδείξαντο ἰδιάζουσάν τινκ ἀγροικίαν, ἥτις πείθει πάντα ὅτι οἱ πατέρες αὐτοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰσὶ γαστέρες ἀργαὶ καὶ οὐδὲν ἄλλο. Φίλος τῆς ἀληθείας ποθῶ πάντοτε νὰ τὰ ἐκφράζω, ὅσον ἐπίσης ποθῶ νὰ ἀκούω καὶ νὰ μκνθάνω τὴν ἀλήθειαν. Ἀπομακρυνόμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ μίαν γνώμην περὶ τῶν μοναχῶν αὐτῆς εἶχον μορφωμένην, ὅτι ὁ καλὸς χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρώπου ὅπως καὶ ὁ κακὸς διαπλάττονται ὑπὸ τῆς ἀγωγῆς ἣς τυγχάνουσιν ὑπὸ τῶν προϊσταμένων, ὡς ἡ οἰκογενειακὴ ἀγωγὴ μορφώνει τὰ τέκνα.

ΚΩΝΣ. Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

Γραφεῖσα ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ ἀντιστάσεως μὴ οὔσης

ΥΠΟ

Χ. Ἀννίνου, Π. Δημητρακοπούλου, Ν. Λάσκαρη, Τ. Μωραϊτίνη, Γ. Πῶπ, Ν. Σπανδωνῆ καὶ Γ. Τσοκοπούλου

(Ἡ μουσικὴ διεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ κ. Θεοφ. Σακελλαρίδου)

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ἀριάδνη, διδασκάλισσα. . . . . .
Μαργαρίτα, Γαλλὶς μαθήτρια. . . . . .
Ἑλένη } μαθήτριαι . . . . . .
Βαρτελῆ }
Ἀνέζα, ἐπιστάτισσα σχολείου . . . . . .
Τζὼν . . . . . .
Μίμης. . . . . .
Ὁ πάρεδρος τοῦ χωρίου . . . . . .
Ὁ ἐπιθεωρητὴς τοῦ σχολείου. . . . . .
Διάφοροι μαθήτριαι. . . . . .

ΠΡΩΤΟΙ ΔΙΔΑΞΑΝΤΕΣ

Κα Ε. Ζ. Μάτσα
Κα Ναδ. Α. Σλῆμαν
Δις Χρ. Δ. Κορομηλᾶ
Κα Εὐδ. Ν Σαριπόλου
Κα Κ. Ζέγγελη
Ὁ κ. Ἐπ. Κωνσταντινίδης
Ὁ κ. Λέων Μακκᾶς
Ὁ κ. Ἀμ. Δαμαλᾶς
Ὁ κ. Παῦλος Καλλιγᾶς
Αἱ κυρίαι καὶ αἱ δεσποινίδες τοῦ Μουσικοῦ συλλόγου «Ἐρασιτεχνῶν»

Ἡ σκηνὴ ἐν τῷ χωρίῳ Ἔξω-Φρενῶν.

[Ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου ὑπὲρ τοῦ Φθισιατρείου Ἀθηνῶν τῇ 28 Μαρτίου 1910]

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾷ αἴθουσαν σχολείου. Θρανία, ἕδρα, μαυροπίναξ κτλ. καὶ ἓν κλειδοκύμβαλον. Εἰς τὸ βάθος γεωγραφικὸς χάρτης καὶ εἰκόνες ἐκ τῆς Παλιᾶς διαθήκης. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀνὰ ἓν παράθυρον. Παρὰ τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ παράθυρον ἡ θύρα τῆς εἰσόδου. Κατὰ τὴν ἄρσιν τῆς αὐλαίας ἡ σκηνὴ εἶνε κενή.)

Σκηνὴ πρώτη

Ἑλένη καὶ Βαρτελῆ. (Εἰσέρχονται ἀμφότεραι μὲ τὴν σάκκαν των ἀνὰ χεῖρας.)

Ἑλένη. Μπᾶ! πάλι πρώταις ἤλθαμε.

Βαρτ. Καλὲ τί λές! Δὲν εἶδες ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν τὴν Γαλλίδα ποῦ εἶχε ψιλὴ κουβέντα μὲ τὴν ἐπιστάτισσα.

Ἑλ. Ὄχι!.... Μ' ἀλήθεια, δὲν μοῦ λές, τί ἔχουνε αὐτὲς ἡ δυὸ καὶ ὅλο κρυφοκουβεντιάζουνε;

Βαρτ. Ποιὸς τῆς ξέρει... Συνομίληκες εἶνε καὶ τὰ λένε... Τ' ἤθελες τοῦ λόγου σου, γαζύ μας νὰ τὰ λένε;

Ἑλ. Ὄχι... μὰ τόσα πάλι μυστικὰ, σὰν παράξενο μοῦ φαίνεται.... ἐγὼ, λέω, πῶς θὰ μυρίστικε ἡ Φραντζέζα ἡ Μαργαρίτα τὰ ὅσα λέει τὸ χωριό...

Βαρτ. Μπᾶ! Καὶ τί λέει τὸ χωριό;

Ἑλ. Μ' ἀπὸ ποῦ σὲ φέρανε ἐσένα πάλι!... Ξέρεις βέβαια πῶς ὁ πατέρας τῆς Μαργαρίτας ὁ Φραντζέζος...

Βαρτ. Ὁ Μουσιοῦ;

Μαρ. Αὐτὸς μάλιστα...Ξέρεις λοιπὸν πῶς ἦρθε ἀπὸ τὰ πέρσυ ἐδῶ καὶ ἀγόρασε τὸ τσιφλίκι τοῦ μακαρίτη τοῦ κὺρ Γεωργούλα...

Βαρτ. Αὐτὸ τὸ ξέρω.

Ἑλ. Ξέρεις ἀκόμα πῶς ἔστειλε τὴν κόρην του στὸ σχολεῖο μας γιὰ νὰ μάθῃ τὰ ἑλληνικά...

Βαρτ. Καὶ τἄμαθε ἡ κατεργάρα σὰν νὰ ἦταν ἀπὸ τὸ χωριὸ μας.

Ἑλ. Μόνον ἡ δασκάλα μας δὲν κατώρθωσε νὰ μάθῃ τὰ γαλλικὰ, ποῦ τῆς κάνει ἡ Φραντζέζα. Ἂς εἶναι! Λένε λοιπὸν πῶς αὐτὸς ὁ Μουσιοῦ ἦρθε ἐδῶ γιὰ νὰ φτιάνῃ λέει κόττες, μὲ μιὰ μηχανὴ, χωρὶς αὐγά;

Βαρτ. Καλὲ γίνονται κόττες, χωρὶς αὐγά; Τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ κάθεσαι καὶ λές!...

Ἑλ. Πῶς δὲν γίνονται. Δὲν ἔμαθες πῶς ἕνας πατριώτης της εἰς τὸ Παρίσι, ὁ Μασιροκλὲρ, ἔκανε ἕνα σωρὸ κοκόρους καὶ κόττες, ἀπὸ ἀνθρώπους μάλιστα.

Βαρτ. Κολοκύθια...

Ἑλ. Μὰ τὴν ἀλήθεια, σοῦ λέω. Τὸ διάβαζε ὁ πατέρας μου τὶς προάλλες σ' τὴν ἐφημερίδα. Ἦτανε μάλιστα ζωγραφισμένος κι' ὁ κόκκορας μὲ ἀνθρώπινα μοῦτρα.

Βαρτ. Ἀμ τότε κι' ἡ δασκάλα μας εἶνε κόττα...

Ἑλ. Τί λὲς, χριστιανή μου...

Βαρτ. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω, ἄκουσα κι' ἐγὼ τὸ πάρεδρο νὰ τὴν λέει κοκορόμυαλη.

Ἑλ. Τί κουτὴ ποῦ εἶσαι. Τὴν λέει ἔτσι γιατί ζητάει καλὰ καὶ σώνει νὰ παντρευτῇ. Ἀπαράλλακτα σὰν τὴν κόρη τοῦ Μουσιοῦ.

Βαρτ. Ὄχι δά!

Ἑλ. Μὰ τί, θὰ σὲ γελάσω; Ἄκουσα τὸν πατέρα μου ποῦ ἔλεγε πῶς εἰς τὴν Ἀθήνα κάποιος ἀγαποῦσε τὴν Μαργαρίτα καὶ ἐπειδή, λέει, δὲν τῆς τὸν δίνανε ἀπεφάσισε, λέει, νὰ τὴν κλέψῃ καὶ γι' αὐτὸ ὁ πατέρας της τὴν ἔφερε λέει, ἐδῶ στὸ χωριό μας, λέει.... Δὲν εἶδες μάλιστα ποῦ τὴν πάει καὶ τὴν φέρνει στὸ σχολειό μας ἡ ἐπιστάτισσα; οὔτε βῆμα δὲν τὴν ἀφίνουν μόνη...

Βαρτ. Μὰ τὴν Μαργαρίτα θέλει νὰ τὴν πάρῃ ὁ πάρεδρος τοῦ χωριοῦ...

Ἑλ. Γιὰ τὰ μοῦτρα του εἶναι!.. αὐτὸς στ' ἀλήθεια θὰ τρελλάθηκε... Ἔχει τὴν ἰδέα πῶς τὸν ἀγαπάει ἡ Μαργαρίτα...

Βαρτ. Καὶ γιατί νὰ μὴν τὸν ἀγαπᾷ..Κοτζὰμ πάρεδρος εἶναι... Ἤτανε καὶ ἀγροφύλακας... Νὰ ἰδῇς ποῦ θὰ γίνῃ καὶ εἰσπράκτορας... Ὕστερα εἶναι καὶ ἀπ' τὰ πρῶτα τζάκια τοῦ χωριοῦ μας...

Ἑλ. Ποῦ πάει νὰ πῇ πῶς εἶνε κι' ἀπ' τὰ πρῶτα κούτσουρα τοῦ χωριοῦ μας γιὰ τὴν πλουσία καὶ σπουδασμένη γαλλίδα... Δὲν τὴν εἶδες ποῦ παίζει καὶ πιάνο..Μᾶς τὸ ἔφερε καὶ στὸ σχολεῖο καὶ κοντεύουμε νὰ μάθωμε ὅλαις...

Βαρτ. Σᾶμπως κι' ὁ πάρεδρος δὲν παίζει τάχατες μπουζοῦκι...

Ἑλ. Ἐσὺ βλέπω μάτια μου, βάλθηκες καὶ καλὰ νὰ τὴν παντρέψῃς μὲ τὸν πάρεδρο...Ἔ! λοιπὸν δὲν θὰ τὴν πάρῃ ὁ πάρεδρος... Δὲν εἶδες ποῦ τὸ μυρίστικε ὅλο τὸ χωριὸ καὶ γελάει μαζύ του. Τὸ πολὺ πολὺ νὰ πάρῃ τὴν ἐπιστάτισσα ποῦ τὸν νοστιμεύεται κιόλας!

Βαρτ. Θὰ τὸ ἰδοῦμε αὐτό... ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἄλλο πῶς σοῦ φαίνεται πάλι.

Ἑλ. Ποιό;

Βαρτ. Νὰ μᾶς φέρνουνε Κυριακάτικα στὸ σχολεῖο καὶ τέτοια ὥρα μάλιστα, ποῦ θ' ἀρχίσῃ νὰ σουρουπόνει.

Ἑλ. Θᾶρθῃ, λέει, ὁ ἐπιθεωρητής.

Βαρτ. Ἄ!....

Ἑλ. Βέβαια...δὲν τῶξερες;

Βαρτ. Ὄχι.

Ἐλ. Αἴ, τότε μάθε το ἀπὸ μένα... καὶ τώρα τσιμουδιὰ γιατὶ ἔρχεται ὁ Πάρεδρος.

Σκηνὴ Β'

Αἱ ἀνωτέρω καὶ Πάρεδρος

Πάρεδρος. Καλὴ ἡμέρα, κόριτσια.

Ἀμφότερ. Καλ' ἡμέρα, κύριε Πάρεδρε.

Πάρεδρος. Κ' ἡ δασκάλα σας, ποῦ εἶναι ;

Ἐλ. Στολίζεται.

Πάρεδρ. Ἀμ ! κάνει κι' ἄλλη δουλειὰ ἡ εὐλογημένη. Χώνεται μὲς εἰς τῆς κορδέλες σὰν λαμπάδα λαμπριάτικη.

Βαρτ. Μὰ σήμερα, βλέπετε, ἔρχεται ὁ ἐπιθεωρητής.

Πάρεδρ. Αἴ μὰ ἴσα ἴσα, καλὰ ποῦ τὸ λέτε, ἔπρεπε νὰ ἦταν σιγουρισμένη, [γιατὶ ὅπου κι' ἂν εἶναι θἄρθῃ...Καὶ ἡ κυρία Μαργαρίτα δὲν ἦλθ' ἀκόμη ;

Ἐλ. Πῶς ; Ἔξω εἶνοι μὲ τὴν ἐπιστάτισσα... (ἰδιαιτέρως τῇ Βαρτελῇ). Τὰ βλέπεις ; Τὸν νοῦν του εἰς τὴν Μαργαρίταν τὸν ἔχει... (τῷ Παρέδρῳ) Νὰ τῆς φωνάξω, κύριε Πάρεδρε ;

Πάρεδρ. Καὶ βέβαια... Δὲν πρέπει νὰ κάθεται ἔξω εἰς τὴν ὑγρασία νὰ μοῦ κρυώσῃ...πήγαινε νὰ τῆς φωνάξῃς...

(Ἐνῷ ἡ Ἑλένη κινεῖται νὰ ἐξέλθῃ ἐμφανίζεται εἰς τὴν θύραν ἡ Μαργαρίτα).

Ἐλ. Ἀ ! νά την ἔρχεται, μὲ τὰ Κυριακάτικά της μάλιστα.

Σκηνὴ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ Μαργαρίτα

Μαργ. (εἰσέρχεται κομψότατα ἐνδεδυμένη.) Καλησπέρα, κορίτσια.

Ἐλ. Καλῶς την κυρία Μαργαρίτα.

Μαργ. (ἰδοῦσα τὸν Πάρεδρον). Bonjour, mon vieux, bonjour.

Πάρεδ. Μπζοὺρ, μπζοὺρ...κοκόν !

Βαρτ. (Περιεργαζομένη τὴν ἐνδυμασίαν τῆς Μαργαρίτας). Ὦ ! ὦ ! Μὲ γειά... τί ὡραῖον φόρεμα.

Ἑλέν. Ἀμ τὸ καπέλο ;..., Τί ὄμμορφο ποῦ εἶνε... γιὰ δὲς ἐδῶ κορδέλλες... γιὰ δὲς πράγματα. Συγυρίστικε σὰν νὰ ἦταν Πασχαλιά !...

Πάρεδ. (ἰδίᾳ) Χριστὸς ἀνέστη, σοῦ λέει ὁ ἄλλος ! (ἀναστενάζει). Ἄχ !...

Μαργ. Πασκαλειά ; ντηλαντή ;

Βαρτ. Νά !... Λαμπρή !

Μαργ. (Μὴ ἐννοοῦσα ἀκόμη.) Λαμπρή !...Δὲν καταλαβαίνεις.

Βαρτ. Σὺ δὲν καταλαβαίνεις ὄχι ἐγώ. Λαμπρή !... Νά ! Πάσχα... αὐγά... τσούκ... τσάκ. (κάμνει σχῆμα συγκρούσεως αὐγῶν).

Μαργ. (ἐννοοῦσα) Ἀ Πάκ.

Ἐλ. Καλὲ τὶ πάκ καὶ ξεπάκ... Νὰ Πάσχα καλέ...φίς...φίς...Μπάμ ! μπούμ... Ἀνάστασις !

Μαργ. Οὐί. Κατάλαβες... Μὰ ποῦ εἶνε ἡ κυρία Ἀριάδνη...

Βαρτ. Σιγιρίζεται μέσα...

Πάρεδ. Εἶναι, βλέπεις, ἡ μόνη ἀρχαιότης ποῦ ἔχομε ᾽ς τὸ χωριὸ μας.καὶ πρέπει νὰ κάνῃ ἐντύπωσι εἰς ἐπιθεωρητή.

Μαργ. Σὲ ποιόν ;

Πάρεδ. Στὸν Ἐπιθεωρητήν.

Μαργ Ντηλαντή...

Πάρεδ. Δηλαδή.

Σκηνὴ Δ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ Ἀνέζα

Ἀνέζα. (εἰσέρχεται σπεύδουσα). Κυρία Μαργ... (βλέπουσα τὸν Πάρεδρον ἵσταται). Ὦ ! διάβολε!... ὁ Πάρεδρος.

Πάρεδ. Τί τρέχει, Ἀνέζα ;

Ἀνέζα. Τίποτα, κύριε Πάρεδρε, ἐγὼ μόνον τρέχω...

Πάρεδ. Ἄσχημα κάνεις, κοπέλλα μου, γιατὶ μπορεῖ νὰ σκοντάψῃς..

Ἀνέζα. Ἔρχεται, βλέπετε, ὁ κύριος ἐπιθεωρητὴς καὶ πρέπει νὰ ξεσκονίσω λίγο...

Πάρεδ. Ἀ ! βέβαια, βέβαια...Νὰ σᾶς ἀφήσω μάλιστα νὰ συγιρίσητε μὲ τὴν ἡσυχίαν σας καὶ ξανάρχομαι...(τῇ Μαργ.) Μπζοὺρ, κοκονίτσα, μπζοὺρ.

Μαργ. Va, va, mon vieux.

Πάρεδ. Βαβᾶ, λέει Βαβᾶ!...καὶ πολὺ ἄσχημα μάλιστα !..(ἀναστενάζει) Ἄχ !..

(Ὁ Πάρεδρος ἐξέρχεται ἐνῷ αἱ μαθήτριαι καταλαμβάνουν τὰς θέσεις των.

Σκηνὴ Ε'.

Οἱ ἀνωτέρω πλὴν τοῦ Παρέδρου

Ἀνέζ. (τῇ Μαργ. ἰδιαιτέρως). Τὰ... τὰ συχαρίκια μου....

Μαργ. Δὲν τὰ πῆρα ἐγώ !...

Ἀνέζ. Καλὲ ποιὰ νὰ πάρῃς σύ... τὰ συχαρίκια μου σᾶς λέω... Φάνηκε !

Μαργ. Τί πρᾶγμα ;

Ἀνέζ. Φάνηκε ἀπὸ μακρυὰ τὸ ἀμάξι τοῦ κυρίου Τζὼν.

Μαργ. Ἄχ ! μὴ μοῦ τὸ λές !

Ἀνέζ. Πῶς νὰ μὴ σᾶς τὸ λέω, ἀφοῦ φάνηκε.

Μαργ. Καὶ τώρα ;

Ἀνέζ. Καὶ τώρα ἡ ὥρα ἡ καλή.

Μαργ. Μὰ λὲς νὰ τὸ ἀποφασίσω.

Ἀνέζ. Μὰ τί δὲν τὸ ἔχετε ἀποφασίσῃ ;

Μαργ. Τὸ ἔχω. Μὰ νὰ φύγω ἔτσι ἔξαφνα ἀπ' τὰ κέρια τοῦ πατέρα μου χωρὶς τὴν συγκατάτεσίν του.

Ἀνέζ. Μὰ τί κάθεστε καὶ λέτε... Γίνεται ποτὲ ἀπαγωγὴ μὲ συγκατάθεσιν.

Μαργ. Ὥστε λὲς νὰ τὸ ἀποφασίσω ;

Ἀνέζ. Θέλει καὶ ρώτημα; Ἀφοῦ αὐτὸς σᾶς θέλει, ἐσεῖς τὸν θέλετε, κάνε τὸ σταυρό σου καὶ πάρε πόδι...Φραγκούλα μου.

(Ἀρχίζει εἴσοδος μαθητριῶν αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουντὰ θρανία.)

Μαργ. Θὰ μοῦ δώσῃς ὅμως, ὅπως εἶπαμε, τὰ

φορέματά σου, γιὰ νὰ μὴ μὲ γνωρίσουν εἰς τὸ χωριό.

Ἀνέζ. Βέβαια... Θ' ἀλλάξοιμε φορέματα, μὲ τὴν σκοτινειὰ μάλιστα ποῦ ἀρχίζει καὶ πέφτει τώρα, δὲν θὰ μᾶς πάρῃ μυρουδιὰ κανείς. Σώπα ὅμως γιατὶ ἔρχεται ἡ κυρία Ἀριάδνη.

Σκηνὴ ΣΤ'.

Αἱ ἀνωτέρω, Ἀριάδνη καὶ διάφοροι μαθήτριαι αἵτινες εἰσῆλθον κατὰ τὴν ἀνωτέρω σκηνὴν καὶ κατέλαβον τὰς θέσεις των.

Ἀριάδ. Καλημέρα, κοράσια.

Μαθητ. (ἐγειρομεναι καὶ ὁμιλοῦσαι συγχρόνως συλλαβιστί.) Καλημέρα, κυρία Ἀριάδνη.

Ἀριάδ. Καθήσατε. (Τὰ κοράσια κάθηνται' τῇ Μαργ.) Bon jour madmazelle.

Μαργ. Bonjour, mademoiselle...

Ἀριάδ. Ἀ ! je vois de nouveau chapeau, avec μπουκὲτ joli !...beaucoup joli..,A votre santé, mademouaselle, à votre santé !

Μαργ. Je ne comprends pas...

Ἀριάδ. Μὲ γειά σας, μὲ γειά σας.

Μαργ. Pas plus.

Ἀριάδ. Δηλαδή ;

Μαργ. Ντὲν κατάλαβες.

Ἀριάδ. Βέβαια καὶ δὲν κατάλαβα... ἀλλ' ἂς εἶνε, μπροστὰ εἰς τὰ κορίτσια, par devant les filles ne paraitront ne pas comprendre .. n' est-ce pas.

Μαργ. Bien. (Ἡ Ἀριάδνη ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς ἕδρας. Ἡ Μαργαρίτα λαμβάνει τὸ παρὰ τὴν ἕδραν κάθισμα καὶ κάθηται).

Ἀριάδ. (τῇ Ἀνέζᾳ). Μὲ καϋμένη Ἀνέζα, ἀγύριστη εἶσ' ἀκόμη ;

Ἀνέζ. Ξέρετε, κυρία Ἀριάδνη, συλλογίζομαι ἂν πρέπῃ νὰ...

Ἀριάδ. Νὰ μὴ συλλογίζεσαι καθόλου καὶ νὰ πᾶς νὰ συγυρισθῆς...

Ἀνέζ. Δὲν καταλάβατε...Ἤθελα νὰ πῶ πῶς, συλλογίζομαι ἂν πρέπῃ νὰ βάλω τὸ φόρεμα ποῦ μοῦ χάρισεν ἡ κυρία Μαργαρίτα...(κάμνει νόημα εἰς τὴν Μαργαρίταν).

Ἀριάδ. Πήγαινε ν' ἀλλάξῃς γλήγορα καὶ βάλε ὁ,τι θέλεις...Πάντως ὅμως ὑποδεεστέρως ἐμοῦ... (Πρὸς τὰς μαθητρίας ἐνῷ ἡ Ἀνέζα ἐξέρχεται). Σεῖς κοράσια, ἐφορέσατε τὰ Κυριακάτικά σας ἐνδύματα ;

Αἱ Μαθ. (ἐν χορῷ συλλαβιστί). Μάλιστα, κυρία Ἀριάδνη.

Ἀριάδ. Γνωρίζετε ὅτι σήμερον ἀναμένεται ὁ Κος Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς Ἐκπαιδεύσεως;;

Μαθ. (ἐν χορῷ). Μάλιστα, Κυρία Ἀριάδνη.

Ἀριάδ. Συμφώνως μετὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἔρχεται καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς «Ἑταιρίας τῶν ὠφελίμων γνώσεων»....ἐννοήσατε, κοράσια ;

Μαθ. (Ἐν χορῷ συλλαβιστί.) Ὄχι, Κα Ἀριάδνη....

Μαργ. Τί εἶνε αὐτὸς ὅπου ἔρχεται ;

Ἀριάδ. Ὁ Ἐπιθεωρητής, mademoiselle.

Μαργ. Ὁ Ἐπιτεωρητής ; c' est à dire?

Ἀριάδ. Ὁ Ἐπιθεωρητής... δηλαδή...αὐτὸς ποῦ ...πῶς νὰ σοῦ πῶ... ὁ.... celuiqui... celui...qui... qui tfai des revues.

Μαργ. Ἀ! ἄ ! un auteur !

Ἀριάδ. Notaire;.. καλὲ, ὄχι συμβολαιογράφος.., un homme un...un...ὑπαλλήλ...qui voir l' ἔco[e.., le...cactera.

Μαργ. A ! un inspecteur...

Ἀριάδ. Oui, Oui ún spectateur... yes !

Μαργ. (ἰδίᾳ). Ὦ δυστυχία... Quel contre temps.. (ἰδιαιτέρως τῇ Ἀνέζᾳ ἥτις ἐξελθοῦσα πρὸς στιγμὴν ἐπανῆλθε μετὰ δύο καθεκλῶν διὰ τὸν ἐπιθεωρητὴν καὶ τὸν συνοδόν του). Καὶ τώρα τί θὰ γίνῃ. Ἀκοῦς ; Ἔρχεται ὁ ἐπιθεωρητής. Καὶ ὁ Τζὼν μὲ τὸν φίλον του τὸν Μίμην ποῦ θὰ τριγυρίζῃ γύρω ἀπὸ τὸ σχολεῖον ;

Ἀνέζ. Μὴ σ' ἐννοιάζῃ καὶ ὁ Θεὸς τοὺς προστατεύῃ τοὺς ἐρωτευμένους ! Κ' ἔτσι μιὰ φορὰ ποῦ θὰ φύγετε σεῖς, θὰ βάλω ἐγώ, 'ς τὸ χέρι τὸν Πάρεδρο !...

Ἀριάδ. Κοράσια ἐγερθῆτε. (Αἱ μαθήτριαι ἐγείρονται). Τὴν ἐωθινὴν προσευχὴν τῆς πρωΐας.

Μαθ. (Ἄδουν κατὰ τὸ Sainte Nitouche oh ! ma patronne.)

Κύριε, σᾶσον τὸ σχολεῖον
τὸ ἑτοιμόρροπον καὶ κρύον.
Κι' ὅταν θὰ γκρεμισθῇ καὶ πέσῃ
νὰ μὴν βρεθοῦμε ἐμεῖς σ' τὴν μέση.

Μαργαρίτα

Parce qu' il était, parce qu' il était.
Τὸ γνωρίζετε καλῶς.
Parce qu' il était, parce qu' il était.
Parce qu' il était σταυλός !

Αἱ μαθήτριαι

Καὶ ἄφησέ μας τὴν ἐλπίδα
Γιὰ τοῦ σχολείου μας τὸ χάλι
Νὰ πέσῃ ἡ πρώτη κεραμίδα
Εἰς τοῦ Παρέδρου τὸ κεφάλι.

Μαργαρίτα

Parce qu' il était κτλ.

Ἀριάδ. Καθήσατε. (Αἱ μαθήτριαι κάθηνται. Ἀπὸ τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ παραθύρου φαίνεται ἡ κεφαλὴ τοῦ Τζὼν περιεργαζομένου τὴν αἴθουσαν. Τὸν ἀντιλαμβανεται ταὐτοχρόνως ἡ Ἀριάδνη καὶ ἡ Μαργαρίτα ἥτις καὶ τοῦ κάμνει νεῦμα ν' ἀποσυρθῇ ὅπερ καὶ πράττει ἐκεῖνος.)

Ἀριάδ. Καλὲ ποιὸς εἶνε ἐκεῖνος ποῦ κυττάζει ἀπὸ τὸ παράθυρον.

Μαργ. Ὦ δυστυχία μου ! τὸν εἶδε! (ὑψηλ.)Ντὲν εἶνε κανείς.... Λάτος ἐκάνατε. Σκιὰ ἦτο.

Ἀριάδ. Λές ;

Μαργ. Σᾶς βεβαιῶ (ἐμφανίζεται ἐκ νέου ἀπὸ τὸ ἴδιον παράθυρον ὁ Τζὼν, ἀπὸ δὲ τὸ ἔναντι ὁ Μίμης.)

Ἀριάδ. Καλὲ τί σκιὰ κάθεσαι καὶ μοῦ λές... Δὲν βλέπεις ποῦ ἔγιναν δύο οἱ ἀδιάκριτοι (τῇ Ἀνέζᾳ). Πήγαινε Ἀνέζα νὰ ἰδῆς τί ζητοῦν αὐτοὶ οἱ

περίεργοι. Καὶ κύτταξε, ὅπως σοῦ εἶπα, νὰ συγυρισθῆς καλλίτερα.

Μαρ. (ἰδίᾳ) Oh ! une idée (ὑψηλ.) Μὰ ντὲν ἐννοήσατε ἀκόμη ;... Εἶνε ὁ ἐπιτεωρητὴς καὶ ἐξετάζει ἐξωτερικῶς τὸ σχολεῖον.

Ἀριάδ. Μπᾶ ! εἴδατε ἐκεῖ τέχνασμα.

Ἀνέζ. Ἀλήθεια, κυρία Ἀριάδνη, πρώτης τάξεως τέχνασμα... Φραντζέζικο !...

Μαρ. (ἰδιαιτέρως τῇ Ἀνέζᾳ) Ἄφησε τὰ λόγια καϋμένη, καὶ τρέχα νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃς ἀμέσως.

Ἀνέζ. (ἐνῷ ἐξέρχεται). Πάλι σ' τὰ τρεχάματα μπῆκα !..

Ἀριάδ. Κοράσια, προσοχὴ νὰ ὑποδεχθῶμεν εὐφήμως τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν καὶ τὸν συνοδόν του.

Μαρ. Τέλετε νὰ τοὺς ὑποντεχθῶ ἐγὼ εἰς τὴν πόρτα ;

Ἀριάδ. Certainément... Souprenez-les pour leur faisons jolie figoure....

(Ἡ Μαργαρίτα πηγαίνει εἰς τὴν θύραν καὶ φαίνεται συνομιλοῦσα μὲ τοὺς ἔξω. Ἡ Ἀριάδνη κατέρχεται τῆς ἕδρας ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τακτοποιῇ τὴν κόμην μαθητριῶν τινων).

Μαρ. (Πρὸς τοὺς ἔξω ἰδιαιτέρως) Περᾶστε, περᾶστε ποῦ σᾶς λέω...

Τζών. Μά...

Μαρ. Τί μὰ, καὶ ξεμά... Εἶσαι ὁ κ. Ἐπιτεωρητής... κάμε ὅτι σοῦ λέω.

Τζών. Καὶ ὁ Μίμης ;

Μαρ. Ὁ Μίμης... ὁ Μίμης εἶνε τὸ ἄλλο ποῦ ἔλεγε ἡ ντασκάλα...

Τζών. Ἄ! τὸ ἄλλο... πολὺ καλά...(τῷ Μίμῃ). Σὺ εἶσαι τὸ ἄλλο...

Μίμ. Ἄ ! ἔτσι ; ἀφοῦ εἶμαι τὸ ἄλλο ἂς μποῦμε...

Σκηνὴ Ζ'.

Οἱ ἀνωτέρω, Τζὼν καὶ Μίμης

(Ἐνῷ εἰσέρχονται οἱ δύο ἀνωτέρω ἡ Μαργαρίτα ὑποκλίνεται πρὸς αὐτοὺς μετὰ χάριτος. Ἡ Ἀριάδνη ὑποκλίνεται καὶ αὐτὴ ἀλλὰ γελοιοδέστατα.)

Ἀριάδ. Εὐοὶ, εὐὰν, κύριε ἐπιθεωρητά. Ἐστὲ εὐ δεδεγμένος παρ' ὅλων ἡμῶν. (πλησιάζουσα τὸν Μίμην). Ὁ παράπλευρός σας θὰ εἶνε βεβαίως ὁ ἐπίτροπος τῆς ἑταιρίας τῶν ὠφελίμων γνώσεων.

Τζών. Βεβαίως... σᾶς εὐχαριστοῦμεν καὶ οἱ δύο διὰ τὴν ἐνθερμον ὑποδοχὴν (τῷ Μίμῃ ἰδιαιτέρως). Κατάλαβες τί εἶσαι τώρα ;

Μίμ. Ὄχι !...

Τζών. Οὔτε ἐγώ !...

Ἀριάδ. Κοράσια τὸν ὕμνον πρὸς τὸν κ. Ἐπιθεωρητήν.

Μαθήτρ. (Ἐγείρονται καὶ ἄδουσι.)

Ἐλ. Τὸ ὑπουργεῖον τὸκλεινὸν
σᾶς ἔστειλεν ἐξ Ἀθηνῶν
νὰ περιδιαβάσητε ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας
πληρῶνον καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἀμαξοστοιχίας.

Μαθ. Μὲ εὐκολίαν δὲ πολλὴν
ὡς διδακτήριον σχολὴν
τὸν σταῦλον τοῦ παρέδρου μας
ἐξέλεξε τὸ κόμμα
κατάλληλον καὶ δι' ἡμᾶς
καὶ διὰ σᾶς ἀκόμα.

Ἐλ. Μὴν ἀπωλέσετε καιρὸν
πάρτε ἀέρα καθαρὸν
ἐξέλθετε εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὴν πεδιάδα
καὶ ἀγοράσετε ἀγρὸν δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα

Μαθ. Μὲ εὐκολίαν δὲ πολλὴν
κλπ. κλπ.

Τζών. Σᾶς συγχαίρω, κυρία Ἀριάδνη. (τῆς χαϊδεύει τὴν παρειάν.) Μπράβο.

Ἀριάδ. Μά !... Κοράσια, τὰς κεφαλὰς ὄπισθεν. (τὰ κοράσια στρέφουν).

Μίμ. (Τῆς πιάνει τὴ μέση). Εὖγε, εὖγε ! (τῷ Τζὼν) Εἴμεθα βλέπετε τῆς ἀνωτέρας καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ἀριάδ. (Μὲ συστολήν). Εἶσθε πολὺ καλὸς (ἰδίᾳ) Τί ζωηρὸς καὶ τί καθὼς πρέπει τζέντλεμαν.

Τζών. (Τῷ Μίμῃ) Πρόσεξε, καϋμένε, μὴν κάνεις ἀνοησίες.

Ἐλ. (Μὲ ἰσχυροτάτην φωνήν.) Κυρία Ἀριάδνη, στραβολαιμιάσαμε.

Ἀριάδ. Κοράσια, τὰς κεφαλὰς ἔμπροσθεν. (α μαθήτριαι ἐκτελοῦν).

Τζών. (Τῇ Ἀριάδ. δεικνύων τὴν Μαργ.) Καὶ ἡ δεσποινὶς ἀπ' ἐδῶ, διδασκάλισσα εἶνε ;

Ἀριάδ. Δυστυχῶς ὄχι. Τὸ σχολεῖον ἡμῶν ἐστὶν μονοτάξιον, ἐνῷ κατ' ἀναλογίαν ἔπρεπε νὰ ἦτο διτάξιον, οὔσης δὲ ἐμοῦ πρωτοβάθμιος ἔδει νὰ ὑπηρετῶ ὡς διευθύντρια καὶ εἰς τετρατάξιον ἢ πενταταξιον ἢ καὶ ἑξατάξιον.

Μίμ. (ἰδίᾳ). Ἄξιον καὶ ξερό σου.

Ἀριάδ. Εἴπατε τίποτε ;

Μίμ. Εἶπα ὅτι ἄξιον ἐστὶν νὰ ὑπηρετῆτε καὶ εἰς ἑπτατάξιον καὶ ὀκτατάξιον καὶ δεκατάξιον ἀκόμη.

Ἀριάδ. Σᾶς εὐχαριστῶ... Ἀλλὰ βλέπετε ἡ σεβαστὴ δημοσία ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου συνδυαζομένη μὲ τὴν ἑτερογενῆ δημοτικὴν ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ οἰκείου δήμου μ' ἐτοποθέτησεν ὡς μοῦ ὤφειλεν ἐδῶ.

Μίμ. Θὰ φροντίσωμεν νὰ διορθωθοῦν αὐταὶ αἱ ἀδικίαι.

Ἀριάδ. Εἶσθε πολὺ ἐμάμπλ... Μερσὶ μποκοῦ.

Τζών. Ἄ ! βλέπω ὅτι ὁμιλεῖτε καὶ τὴν γαλλικήν.

Ἀριάδ. Ἄ ! ναί. Je !' ai apprendi dans la village !

Μίμ. Στοιχηματίζω πῶς μὲ κάποιαν γαλλοποῦλαν.

Ἀριάδ. (Μὴ ἐννοοῦσα) Μάλιστα, μὲ τὴν δεσποινίδα ἡ ὁποία εἶναι φρανσέ !

Τζών. (τῇ Μαργαρίτᾳ, γελῶν) Ἄ! εἶσθε φρανσέ; Καὶ ἐν τούτοις ὁμιλεῖτε ἄριστα τὴν ἑλληνικήν. Μπράβο. (Θωπεύει τὴν παρειάν της).

Ἀριάδ. Κοράσια, τὰς κεφαλὰς ὄπισθεν. (Αἱ μαθήτριαι ἐκτελοῦν).

Μαρ. Vous etes fou ! εἶσθε τρελλός.

Ἀριάδ. (ἰδίᾳ) Ὁποία μανία νὰ θωπεύουν τὰς θηλείας παρειάς... (Τῷ Τζὼν) Κύριε ἐπιθεωρητὰ, ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξετάσητε τὰ κοράσια ; Θὰ ἐπέλθῃ τὸ σκότος καὶ ἡ νὺξ ἐπερχομένη δὲν ἔχομεν ἱκανὸν φωτισμὸν ἐξ αἰτίας τοῦ παρέδρου μας...

Μίμ. Ἄ! τὸν φωτοσβέστην τὸν πάρεδρον...

(Αἱ μαθήτριαι θορυβοῦν.)

Ἀριάδ. Κοράσια, τὰς κεφαλὰς ἐμπροσθεν. (Αἱ μαθήτριαι ἐκτελοῦν). Θὰ ἐξετάσητε κύριε ἐπιθεωρητά ;

Τζών. Ἐννοεῖται...Ἀλλὰ θὰ τὰς ἐξετάσω ἐν ἀπουσίᾳ ὑμῶν διὰ νὰ μὴ ἐκπηρεάζονται ἀπὸ τὴν παρουσίαν σας.

Ἀριάδ. Ὅπως σᾶς ἀρέσει.

Τζών. Ἐν τῷ μεταξὺ σεῖς μὲ τὸν κύριον (δεικνύων τὸν Μίμη) θὰ ἐπιθεωρήσετε τὰ λοιπὰ διαμερίσματα τοῦ σχολείου... καὶ τοιουτοτρόπως τελειώνομεν γρηγορότερα.

Ἀριάδ. Ὅπως σᾶς ἀρέσκει... Λοιπὸν κοράσια, ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς θὰ σᾶς ἐξετάσῃ ἀντὶ ἐμοῦ ἰδιωτικῶς ὥστε προσέξατε ν' ἀπαντήσετε ἀκεραίως καὶ ἀφόβως... (τῷ Μίμῃ) εἰς τὰς διαταγάς σας κύριε....

Μίμ. (Προσφέρων τὸν βραχιονά του). Λάβετε, δεσποινίς.

Ἀριάδ. Μά !

Μίμ. Μὴν ντρέπεσθε, δεσποινίς... Σᾶς τείνει τὸν βραχιονά της ἡ ἀρχή. Καὶ ξεύρετε ἡ ἀρχὴ εἶνε τὸ ἥμισυ τοῦ παντός. Σᾶς τείνω δηλαδὴ ἐγὼ τὸν βραχιονά μου ἕως οὗ εὑρεθῇ ἄλλος καὶ σᾶς τείνει καὶ τοὺς δύο....

Ἀριάδ. (Λαμβάνουσα τὸν βραχίονα τοῦ Μίμη). Ἄ ! εἶσθε beaucoup gentilomue. (ἐξέρχεται μετ' αὐτοῦ ἀκιζομένη).

Σκηνὴ Η'.

(Οἱ ἄνω, πλὴν τῆς Ἀριάδνης καὶ τοῦ Μίμη.)

Τζών. (ἀνερχόμενος ἐπὶ τῆς διδασκαλικῆς ἕδρας).Δὲν μοῦ λὲς, σὺ μικρὰ (δεικνύων τὴν Ἑλένην.) Πῶς ὀνομάζεσαι ;

Ἐλ. Ἑλένη Ποδοκόφτη.

Τζών. Ποδοκόφτη ; Εἶσαι ἐγγονὴ τοῦ τροχιοδρόμου;

Ποδ. Ὄχι, κύριε, ὁ παποῦς μου ἀπέθανε.

*Τζών.*Ἄ! ἔτσι; κρίμα.Ἐλατώρα νὰ δοῦμε τί ξεύρεις....

Ἐλ. (Τροχάδην). Ἐν ἀρχῇ ἡ Γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος καὶ πνεῦμα Κυρίου ἐπεκάθητο ἐπ' αὐτῆς. Μετ' ὀλίγον ὁ Κύριος εἶπε : Γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς' ἀμέσως τότε τὰ ὕδατα ἐχωρίσθησαν....

Τζών. Στάσου, στάσου, πολὺ τρέχεις. Πράγματι δὲν εἶσαι ἐγγονὴ τοῦ τροχιοδρόμου. Ἐγὼ δὲν σὲ ἠρώτησα τίποτε...

Ἐλ. Μ' αὐτὰ θὰ μ' ἐρωτοῦσε ἡ κυρία Ἀριάδνη.

Τζών. Καλὰ καλά... Πές μου... Γεωγραφία ἐμάθατε;

Ἐλ. Μάλιστα.

Τζών. Ἄ ! τότε ἂς ἀρχίσωμεν ἔτσι. Τ' εἶν' ἡ Καρδίτσα ;

Ἐλ. Πόλις τῆς Θεσσαλίας.

Τζών. Καὶ ἡ καρδία ;

Ἐλ. Ἐμεῖς εἴμεθα μικρὲς, κύριε ἐπιθεωρητὰ, δὲν φθάσαμεν ὡς ἐκεῖ... μόνον τὴν Καρδίτσα μάθαμε...

Τζών. Ἄ! ἔτσι ; τότε ἂς ἐρωτήσω μίαν μεγαλειτέρα (τῇ Μαργ.) Σεῖς δεσποινὶς, ξεύρετε τί εἶν' ἡ καρδιά ;

Μαρ. Ἡ καρδία τῶν γυναικῶν εἶνε νῆσος περιβρεχομένη πανταχόθεν ὑπὸ τῶν δακρύων.

Τζών. Καὶ πόσους κατοίκους ἔχει ;

Μσθ. (ἐν χορῷ). οὔ, οὔ, οὔ !...

Τζών. Παρακαλῶ. Λέγε, Ποδοκόφτη (τῇ Μαργ.) Προσέξατε καὶ σεῖς δεσποινίς... Δὲν μοῦ λὲς, γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας τί θὰ κάνεις ;

Ἐλ. Θὰ πάρω τὸ μουλάρι τοῦ πατέρα μου θὰ πάω στὸ σιδηρόδρομο, θὰ μπῶ μέσα μόνη μου καὶ ἔπειτα θὰ μὲ τραβήξῃ κατ' εὐθείαν....

Τζών. Ὄχι ὄχι... αὐτὴ εἶνε παλαιὰ μέθοδος... (Κάμνει νεῦμα πρὸς τὴν Μαργαρίταν). Ἄκουσε τί θὰ κάνῃς... Ἂν βρίσκεσαι εἰς τὸ σχολεῖον, θὰ ἔβγῃς ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα, θὰ ἀκολουθήσῃς τὸν δρόμο ποῦ πάῃ στὴν ἐκκλησία, δεξιὰ καὶ εἰς τὸν ἀνήφορον θὰ εὕρῃς ἕνα ἁμάξι, θὰ μπῆς μέσα καὶ θὰ μὲ περιμένῃς ἐκεῖ ἐπάνω.

Ἐλ. Γιατί !...

Τζών. Γιατί ;,.. Σὲ συγχαίρω διὰ τὴν ἐρώτησιν, αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶσαι φιλομαθής... Λοιπὸν θὰ μὲ περιμένῃς, χωρὶς νὰ περιμένῃς καὶ ἀπάντησιν· σὰν ἔλθω θὰ τὸ βάλῃ ὁ ἁμαξᾶς εἰς τὰ τέσσαρα· θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ αὐτοκίνητον καὶ αὐτὸ ἂν δὲν κόψῃ κανένα εἰς τὸν δρόμο θὰ μᾶς πάῃ σὲ τρεῖς ὥρες εἰς τὰς Ἀθήνας.

Μαρ. Plus vite encore

Τζών. Ἔστω, εἰς 2 1)2 ὥρας.

Μαρ. Plus vite encore.

Τζών. Σὲ δύο.

Μαρ. Mais plus vite ! plus vite !

Τζών. Ἔστω ! ἐννόησες τώρα ;

Ἐλ. Ὄχι !

Τζών. (τῇ Μαργ.) Σεῖς δεσποινίς ;

Μαρ. Μάλιστα.

Τζών. Μὲ τὸν καιρὸν θὰ τὸ ἐννοήσῃ καὶ ἡ μικρὴ (τῇ Ἐλ.) Κάθησε.

Βαρτ. (Ἐγειρομένη.) Ἐμένα εἶπε πῶς θὰ μ' ἐρωτήσῃ ἡ κυρία Ἀριάδνη γραμματική... Καὶ τὴν ἔμαθα νεράκι.

Τζών. Ἄ! ἔτσι Γραμματικὴ θὲς τοῦ λόγου σου.. Πές μας λοιπὸν, τί τόνο βάζομεν εἰς τὸ στόμα ;

Βαρτ. Βάζομε... βάζομεν ὀξεῖα.

Τζών. Ὄχι, κορίτσι μου... εἰς τὸ στόμα βά-

ζομεν τόνον .. τοῦ κουτιοῦ. Κάθησε καὶ σύ· ἄλλη καμμιὰ εἶνε νὰ ἐξετασθῇ ;

(Ὅλαι ὁμοῦ ὑψώνουν τὰς χεῖρας)

Μαθ. Ἐγώ, ἐγώ, ἐγώ....

Τζών. Ἄ ! τότε νὰ σᾶς ἐξετάσω ἐν χορῷ.. Θὰ ἐμάθατε βεβαίως καὶ μουσικήν ;

Αἱ Μαθ. Μάλιστα, κύριε ἐπιθεωρητά.

Τζών. Λοιπὸν, ποοτοχὴ ὅλαις μαζύ... (κρατεῖ τὸν χρόνον).

Αἱ μαθήτριαι

(Το Solfege ἐκ τοῦ «Petit duc»)

Sol ré sol la ré la si la sol si do ré κτλ.

Τζὼν (μόνος μετὰ πάθους) Ré mi ré mi ré do ré ré mi fa ré.

Αἱ μαθήτριαι

Sol ré sol la ré la si la sol si do ré κτλ.

Τζὼν (ᾄδων) Μπάβο κορίτσια τὰ εἴπατε πολὺ σωστά. (ἄσμα).

Σκηνὴ Θ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ Ἀνέζω

Ἀνέζ. (εἰσέρχεται σπεύδουσα). Κύριε Τζών... (διωρθοῦσα). Κύριε Ἐπιθεωρητὰ, κύριε Ἐπιθεωρητά.

Τζών. Τί τρέχει ;

Ἀνέζ. (ἰδιαιτέρως τῷ Τζών). Ἔρχεται ὁ πραγματικὸς ἐπιθεωρητής !

Τζών. Μίλα καλά.

Ἀνέζ. Αὐτὸ ποῦ σᾶς λέω....

Τζών. Καὶ τώρα ; Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε! (κατέρχεται τῆς ἕδρας.) Ἄ! γιὰ στάσου. Φώναξε τῆς δασκάλας... Ἀίντε πήγαινε γρήγωρα! (ἡ Ἀνέζα ἐξέρχεται) Ὅπως ἦλθαν τὰ πράγματα ὁ Θεὸς πειὰ νὰ βάλῃ τὸ χέρι του! (τῇ Μαργ.) Σεῖς δεσποινὶς, ἑτοιμασθῆτε....

Μαργ. Πηγαίνω. (ἰδία) ν' ἀλλάξω φόρεμα μὲ τὴν Ἀνέζα (ἐξέρχεται).

Σκηνὴ Ι'.

Τζὼν, μαθήτριαι, Ἀριάδνη, Μίμης

Ἀριάδ. (εἰσέρχεται σπεύδουσα διὰ τῆς ἀντιθέτου θύρας). Μ' ἐκαλέσατε, κύριε ἐπιθεωρητά ;

Τζών. Μάλιστα, κυρία Ἀριάδνη, διὰ νὰ σᾶς συγχαρῶ, αἱ πρόοδοι τῶν μαθητριῶν σας μὲ κατέπληξαν...

Ἀριάδ. (συνεσταλμένη καὶ ὑποκλινομένη). Εἶσθε πολὺ ἐρατεινός.

Τζών. Τούτου ἕνεκεν θὰ σᾶς ἀναχαλύψω ἕνα μυστικὸ διὰ τοῦ ὁποίου θὰ διορθωθοῦν ὅλαι αἱ πρὸς σᾶς γενόμεναι ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀδικίαι....Καλὸν ὅμως νὰ ἐξέλθουν πρὸς ἀνάπαυσιν αἱ μαθήτριαι.

Ἀριάδ. Κοράσια, ἐξέλθετε εἰς ἀνάπαυσιν (αἱ μαθήτριαι ἐξέρχονται ἄδουσαι).

Παύει πλέον ἡ δουλειὰ
καὶ ἀρχίζει ἡ τεμπελειά !
Τί χαρά ! Τί χαρά !

Σκηνὴ ΙΑ'.

Τζὼν, Ἀριάδνη, Μίμης

Τζών. (Μὲ τόνον σοβαρὸν) Κυρία Ἀριάδνη, ἕνας τῶν φίλων μου, ζητῶν ν' ἀποκατασταθῇ μὲ κόρην ἥτις νὰ ἔζησε μακρὰν τῆς τύρβης τῶν πρωτευουσῶν ἀπετάθη πρὸς ἐμέ. Προσέξατε παρακαλῶ μὴν σύγκινηθῆτε...Ἐγὼ τοῦ συνέστησα νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ ἀνὰ τὰ χωρία τῶν ὁποίων θὰ ἐπεθεώρουν τὰ σχολεῖα μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ εὑρίσκομεν τὴν νέαν ἥτις τοῦ ἤρμοζε...Σᾶς ἀναγγέλλω λοιπὸν ὅτι τὴν εὕρον.... Μὲ μίαν λέξιν, εἶσθε σεῖς...

Ἀριάδ. (Συγκεκινημένη). Κύριε ἐπιθεωρητὰ, τόση καλωσύνη...

Τζών. Τίποτε, τίποτε... Αἱ εὐχαριστίαι εἶναι περιτταί !.. .

Ἀριάδ. (Βλέπουσα περιπαθῶς τὸν Μίμην). Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ φίλος σας αὐτὸς θὰ εἶνε ὁ κύριος ὅστις πρὸ ὀλίγου μοῦ προσέφερε τὸν βραχίονά του, ἐμοῦ ἀρνουμένη καὶ αὐτὸς λέγων ὅτι θὰ εὑρεθῇ καὶ ὁ ἕτερος βραχίων.

Μίμ. (ἰδία). Καὶ βέβαια ! Ἕνας βραχίων ποῦ νὰ σθάσῃ νὰ σηκώσῃ τόσες ἀσυνταξίες !...

Τζών. Ὄχι. Εἶνε ἄλλος.

Ἀριάδ. Ἀλλὰ κύριε ἐπιθεωρητά ...

Τζών. Αἱ συγκινήσεις εἶναι περιττταί.

Ἀριάδ. Ἀλλ' ἡ καρδία μου.

Τζών. Καὶ αὐτὴ περιττή ! Ὁ κύριος ἀπὸ δῶ (δεικνύων τὸν Μίμη) θὰ σᾶς χρησιμεύσῃ διὰ κουμπάρος, ὁ μελλόνυμφος θὰ ἐμφανισθῇ, κατὰ τὰς συστάσεις μου, ὡς ἐπιθεωρητής. Μὲ καταλάμβάνετε νομίζω... ὥστε ἐὰν ἐσυγιρίζεσθε ἀκόμη ὀλίγον δὲν θὰ ἐκάμνατε ἄσχημα.

Ἀριάδ. Σᾶς ὑπακούω..Ἐπιστρέφω à bientot!.. (Ἐξέρχεται).

Σκηνὴ ΙΒ'.

Τζὼν, Μίμης, εἶτα καὶ Ἐπιθεωρητὴς

Μίμ. Δὲν μοῦ λὲς, τρελλάθηκες ;

Τζών. Ὄχι, ἀκόμη...Μάθε λοιπὸν πῶς ἦλθεν ὁ ἐπιθεωρητής...

Μίμ. Πῶς !

Τζών. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω. . Ὦ ! ἀκούω μάλιστα καὶ φωνές. Τὸν νοῦν σου...ἐμεῖς εἴμεθα γονεῖς μερικῶν μαθητριῶν.

Μία Μαθ. (ἀπὸ τῆς θύρας ὁδηγοῦσα τὸν ἐπιθεωρητήν). Περάσετε κύριε...

Ἐπιθ. (εἰσερχόμενος καὶ χαιρετῶν) Καλημέρα σας...

Τζών. Δοῦλος σας... Θὰ εἶσθε βεβαίως ὁ κ. Ἐπιθεωρητής ;...

Ἐπιθ. Μάλιστα.

Τζών. Χαίρω πολύ.... περισσότερον μάλιστα διότι λαμβάνω τὴν εὐκαιρίαν τὴν στιγμὴν αὐτὴν ποῦ ἀπουσιάζει ἡ διδασκάλισσα νὰ σᾶς ὑποβάλλω τὸ γενικὸν παράπονον πῶς ἡ διδασκάλισσά μας εἶνε κυριολεκτικῶς θεότρελλη !

Ἐπιθ. Καλὲ τί λέτε ;

Τζών. Τώρα θὰ τὸ ἀντιληφθῆτε καὶ μόνος σας

Οὔτε τί λέγει, οὔτε τί κάμνει ξέρει... ἀμφιβάλλω ἂν θὰ μπορέσητε νὰ συνεννοηθῆτε μαζύ. Εἶνε ἔξω φρενῶν ! Νὰ την μάλιστα, ἔρχεται.

Σκηνὴ ΙΓ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ Ἀριάδνη

Ἀριάδ. (εἰσέρχεται καὶ ὑποκλίνεται.) Δούλη σας κύριε (ἰδία). Τάχει τὰ χρονάκια του ὁ καϋμένος... μὰ ἐκεῖ τέλους θ' ἀκούσω κ' ἐγὼ τὰ συμπαθῆ ρήματα τῆς πρώτης συζυγίας.

Τζὼν (τῇ Ἀριάδνῃ) Ὁ κύριος Ἐπιθεωρητής.

Ἀριάδ. Τὸν ἠννόησα παραχρῆμα... Ἡ καλωσύνη εἶναι ἐζωγραφισμένη εἰς τὸ πρόσωπον του... Εὐτυχὴς θὰ εἶναι ἐκείνη ἥτις θὰ ζήσῃ ὑπὸ τὴν αἰγίδα του... (ἰδιαιτέρως τῷ Τζών). Σὰν συνεσταλμένος, μοῦ φαίνεται.

Τζών. Αἴ μὰ δὲν καταλαβαίνετε...ἡ συγκίνησις... ὁ φόβος... ἡ τρομάρα... (ἰδία) νὰ σοῦρθῃ !...

Ἐπιθ. Δὲν μοῦ λέτε τὸ ὄνομά σας παρακαλῶ.

Ἀριάδ. Ἀριάδνη, φίλτατε.

Ἐπιθ. (ἰδία) Φιλτατε !... Μ' αὐτὴ 'ναι γιὰ δέσιμο. (ὑψηλ.) Δὲν μοῦ λέτε, κυρία Ἀριάδνη, ἔχετε πολλὰ ἔτη ἐδῶ ;

Ἀριάδ. Πλεῖστα ὅσα... ἔρημος καὶ ἄσυλος, χωρὶς ἐλπίδα νὰ συναντήσω τὴν χεῖρα ἥτις θὰ μ' ἀπέσυρεν ἐντεῦθεν... Καὶ ξεύρετε ὅτι ἡ χεὶρ ἥτις θὰ μὲ ἀπέσυρεν δὲν θὰ ἔμενεν κενὴ καθόσον ἔχω καταθέσει ἐν τῇ τραπέζῃ τὰς μετοχάς μου.

Τζὼν (τῷ Ἐπιθεωρητῇ). Τί λέτε γι' αὐτὰ ὅλα ;

Ἐπιθ. Μ' αὐτὴ εἶνε γιὰ τὰ σίδερα.

Τζών. Βλέπετε ; σᾶς ἀφίνομεν λοιπὸν νὰ τὴν δέσετε.. (εἰς τὸν Μίμην). Πηγαίνομεν.

Ἐπιθ. Μὰ δὲν μᾶς ἐνοχλῆτε.

Τζών. Ὄχι δὰ, ὄχι δά !... (Γελῶν) Καὶ τὸ ὄνομά σας, παρακαλῶ ;

Ἐπιθ. Νικόλαος Μῆτσος.

Τζών. Ὡραία ! θὰ εἶσθε ὁ Μῆτσος τῆς Ἀριάδνης ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς βγάλετε ἀπὸ τὸν λαβύρινθον ἀπόψε. (τῇ Ἀριάδνῃ) Κα Ἀριάδνη, aurevoir.

Ἀριάδ. Ἀ mon plaisir καὶ merci πούρ la vie et τουζούρ.

Ἐπιθ. (σταυροκοπούμενος). Ἐδῶ εἶνε φρενοκομεῖον...

Τζών. Χαίρετε, κ. Ἐπιθεωρητὰ, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ φανῆτε μαλακώτερος πρὸς τὴν δεσποινίδα· (ἰδιαιτέρως τῇ Ἀριάδνῃ). Καὶ ἔτσι θὰ πέσετε εἰς τὰ μαλακά !

Μίμ. Δοῦλος σας.

Ἐπιθ. Χαίρετε.

(Ὁ Τζὼν καὶ Μίμης ἐξέρχονται),

Σκηνὴ ΙΔ'.

Ἐπιθεωρητὴς καὶ Ἀριάδνη εἶτα καὶ Ἀνέζα

Ἀριάδ. (ἰδία) Ἀχ πῶς τρέμουσιν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας μου (τῷ ἐπιθεωρητῇ μετὰ πάθους.) Σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς εὐχαριστῶ ἀπείρως... Ἡ καλωσύνη σας δὲν ἔχει τὰ ὅρια... εἶσθε ἄγγελος... ἀρχάγγελος μάλιστα... Χερουβὴμ !...Ξεύρω τὰ πάντα, τὰ γνωρίζω ὅλα...

Ἐπιθ. Κ' ἐγὼ τὰ ξεύρω ὅλα... Καὶ ἡ Κυβέρνησις σᾶς ἔστειλεν ἐδῶ διὰ νὰ ἐκπαιδεύσετε τὰ κορίτσια αἴ ;

Ἀριάδ. Βλέπετε ; ἐδῶ μόνη καὶ ἔρημος ἐξ αἰτίας τῆς συναλλαγῆς, τῆς πτερωτῆς αὐτῆς ἐχίδνης μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας καὶ τὴν ἀλλοπρόσαλλον ἀμφίεσιν. Ἀλλ' εὐτυχῶς ἦλθεν ὁ ἔρως, ὁ ἔρως ἀνίκατε.... L' amour, l' amour la femme de bohême.

Ἐπιθ. Μεῖνε ἥσυχη, κυρία μου καὶ θὰ φροντίσω ἐγὼ νὰ σ' ἀπαλλάξω ἀπ' αὐτὴν τὴν σκουτούρα.

Ἀριάδ. Ὦ ! σᾶς εὐχαριστῶ παμφίλτατε, σᾶς εὐγνωμονῶ. Θὰ φροντίσω ὅμως καὶ ἐγὼ ἵνα φαινομένη ἀνταξία τῆς πρὸς με ἀγάπης σας, ἀνταποδίδουσα αὐτὴν πολλαπλασίως...

Ἐπιθ. Καλὰ, καλὰ, φθάνουν ἡ ἀσυνταξίαις. Ἐγὼ θὰ φροντίσω νὰ σοῦ δοθῇ σύνταξις.

(Εἰσέρχεται ἡ ἐπιστάτισσα μὲ τὰ φορέματα τῆς Μαργαρίτας καὶ προσποιῆται ὅτι διορθώνει τὰς εἰκόνας).

Ἀριάδ. (ἰδία) Ὦ ! Τί διασκεδαστικὸς ποῦ εἶναι. (ὑψηλοφώνως) Καὶ ἐγὼ μόνη καὶ ἔρημος... Ἀλήθεια. Μονάχος ξεύρεις τί θὰ πῇ, ἀγάπη μου, μονάχος.

Ἐπιθ. (ἰδία). Μ' αὐτὴ εἶνε γιὰ τὰ πανηγύρια. (τῇ Ἀριάδνῃ) Τί θὰ πῇ.

Ἀριάδ. (εἰς τὸ ἴδιον ρωμαντικὸν ὕφος) Σ' ἀγριεμμένα κύματα λησμονημένος βράχος...

Ἐπιθ. Ἔτσι ἔ !

Ἀριάδ (ἰδία) Δὲν ξεύρει τίποτε ἀπὸ ποίησιν καθὼς φαίνεται, (τῷ ἐπιθ.) Ἔννοια σας ! ὅταν θὰ παρθοῦμε θὰ εἴμεθα ὡς ἕνα ὡραῖον δίστιχον.

Ἀνέζ. (ἰδία) Ἐλεεινὸν καὶ δύστυχον μάλιστα !

Ἀριάδ. (Τείνει αὐτῷ τὴν χεῖρα). Φίλησον τὴν δεξιάν μου....

Ἐπιθ. Ἀφῆστε ἥσυχη τὴν δεξιάν σας καὶ εἰπέτε μου τὰ κορίτσια ποῦ εἶνε ἐπὶ τέλους ;

(Ἀκούονται ἔξωθεν φωναί).

Ἀριάδ. Περιδιαβάζουν.

Ἐπιθ. Ἄ ! περιδιαβάζουν ;...Καλλίτερα θὰ ἤτανε νὰ διαβάζουν. Δὲν νομίζετε πῶς εἶναι καιρὸς νὰ ἔλθουν εἰς τὴν τάξιν τους.

Ἀριάδ. Μὰ μὴν εἶσθε δὰ τόσον συνεσταλμένος, σᾶς εἶπα τὰ ξεύρω ὅλα...Τώρα ποῦ εἴμεθα μόνοι ἂς μὴν διακόψουμεν τὴν εὐχάριστον αὐτὴν μονοτονί ν ! !...

(Ἡ Ἀνέζα βήχει).

Ἀριάδ. Ἄ ! σ' εἶσαι, Ἀνέζα ;

Ἀνέζα. Ἐγὼ, μάλιστα, κυρία Ἀριάδνη.

Ἐπιθ. Καὶ ἡ κυρία, ποιὰ εἶναι ;

Ἀριάδ. Ἡ ἐπιστάτισσα.

Ἐπιθ. Μὲ τέτοιο λοῦσο !...Μπράβο σας, πολὺ προοδεύσατε ἐδῶ εἰς τὸ χωριό !...

(Ἀκούονται φωναὶ ἔξωθεν).

Ἐπιθ. Τί εἶνε ; τί συμβαίνει ;

Πάρεδρος (ἔξωθεν). Μείνετε σεῖς ἀπόξω..., Θὰ ἔμπω μόνος μου μέσα (εἰσέρχεται ὁρμητικῶς).

Σκηνὴ ΙΕ'.

Ὁ Πάρεδρος καὶ οἱ ἄνω.

Ἀριάδ. Ἄ! Κύριε Πάρεδρε, νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν κ. Ἐπιθεωρητήν.

Πάρεδ. Ὡραῖον Ἐπιθεωρητὴν θὰ μοῦ παρουσιάσης!(τῷ ἐπιθ.) Γιατί ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς κάμης αὐτὴν τὴν ἀναστάτωσι....

Ἐπιθ. Τί ἔπαθες, χριστιανέ μου;

Πάρεδ. Βρὲ λέγε τὴν ἀλήθεια.

Ἀριάδ. Ἄ! Ἄ! τὸ μάθατε καὶ σεῖς;

Πάρεδ. Κι' ἐγὼ καὶ ὁ πατέρας της καὶ ὅλο τὸ χωριὸ (τῷ ἐπιθ.) Ἔλα λοιπὸν ποῦ τὴν ἔχεις κρυμμένη.

Ἀνέζ. (ἰδία) Ἄρχισε ἡ φουσκοθαλασσιά!

Ἐπιθ. Μὰ δὲν μοῦ λέτε εὐλογημένοι πῶς εἶσθε ὅλοι θεοπάλαβοι σ' αὐτὸ τὸ χωριό. Ποῦ εἶνε ὁ ἀστυνόμος;

Πάρεδ. Ὁ ἀστυνόμος εἶναι ἀπ' ἔξω καὶ σὲ περιμένει... καὶ πρὶν πάθης χειρότερο, λέγε πεῦ τὴν ἔκρυψες;

Ἀριάδ. Μὰ ποιὰν, κ. Πάρεδρε;

Πάρεδ. Τὴν Μαργαρίτα!

Ἀριάδν. Τὴν Μαργαρίτα;

Πάρεδ. Μάλιστα ἦλθε καὶ τὴν ἔκλεψεν ὁ φιλαράκος! Καὶ μοῦ περνάει γιὰ ἐπιθεωρητής.

Ἀνέζα. (ἰδία) Νά! καὶ ἡ φουρτοῦνα!...

Ἀριάδ. Ἄ! τὸν δίγαμον!...μὲ ἠπάτησεν.

Πάρεδ. Καὶ σένα.... Ἄ! μὰ εἶσαι ἡμπόγιας (εἰσέρχεται μία μαθήτρια).

Μαθ. Κύριε Πάρεδρε, σᾶς ζητοῦν ἔξω.

Πάρεδ. Ἀμέσως (τῇ Ἀριάδνῃ). Σύ, κυρὰ δασκάλα, φύλα τὸν κύριον ὡς ποῦ νὰ γυρίσω (ἐξέρχεται).

Σκηνὴ ΙΣΤ'.

Οἱ ἀνωτέρω, πλὴν τοῦ Παρέδρου.

Ἀριάδ. Ἀκούσατε τί εἶπεν ὁ κ. Πάρεδρος. νὰ σᾶς φιλῶ ὡς ποῦ νὰ γυρίσῃ.

Ἐπιθ. Νὰ μοῦ κάνετε τὴν χάριν νὰ μοῦ δώσετε τὴν παραίτησίν σας ἀμέσως.

Ἀριάδ. Ὥστε θὰ ἐπάρετε; Ἄ! μὰ εἶσθε ἀξιαγάπητος!

Ἐπιθ. Νὰ μὴ μὲ σκοτίζετε ἐπὶ τέλους! (εἰσέρχωνται αἱ μαθήτριαι καὶ ὁ πάρεδρος.)

Σκηνὴ ΙΖ'.

Οἱ ἀνωτέρω, Πάρεδρος καὶ Μαθήτριαι.

Πάρεδ. Μᾶς πῆραν τὴν Μαργαρίταν καὶ πᾶνε Κύριε ἐπιθεωρητά, μὲ συγχωρῆτε λάθος...λάθος!... Μᾶς τὴν πήρανε...Οἱ δύο ἄλλοι ποῦ ἦσαν ἐδῶ... Μᾶς τὴν ἔκλεψαν.

Ἀριάδ. Ἄ ὥστε οἱ ἄλλοι τὴν ἔκλεψαν; (Τῷ ἐπιθεωρ.) Τότε κλέψατέ με καὶ σεῖς ποῦ εἶναι τόσον ρωμαντικά.

Ἐπιθ. Αὐτὸ μοῦλειπε νὰ διαπράξω καὶ ζωοκλοπήν...Κατσίκα!...

Μαθ. Τὴν πῆρανε τὴν Μαργαρίτα κυρία Ἀριάδνη;..

Ἀριάδ. Σιωπὴ σεῖς!

Μαθ. (γελῶσαι) Καὶ τώρα; ποῦ εἶνε ἡ Μαργαρίτα;

Πάρεδ. Τὴν ἔκλεψαν, σᾶς εἴπαμε τὴν ἔκλεψαν!....(τῇ Ἀνέζᾳ) Τ' ἄκουσες καὶ σεῖς Ἀνέζα;

Ἀνέζα. Ὑπομονὴ κύριε Πάρεδρε, τί νὰ γίνῃ!

Αἱ μαθ. (σχηματίζουσαι κύκλον γύρω τοῦ παρέδρου καὶ ἄδουσαι)

Ποῦ εἶν' ἡ Μαργαρίτα...

Πάρεδ. Πάει, πάει, πάει.

Αἱ μαθ. (ἄδουσιν) Ποῦ εἶν' ἡ Μαργαρίτα.

Σκηνὴ τελευταία

Οἱ ἀνωτέρω, Μαργαρίτα, εἶτα Μίμης καὶ Τζών

Μαργ. (εἰσερχομένη αἰφνηδίως) Me voila! (παύει τὸ ἆσμα καὶ πάντες μένουν ἔκπληκτοι).

Ἀριάδ. Μὰ, δὲν σᾶς ἔκλεψαν;

Μαργ. Μ' ἔκλεψαν, ἀλλὰ τὸ ὀτομομπὶλ ἔσκασεν εἰς τὸν δρόμον καὶ κατώρθωσεν ὁ μπαμπᾶς νὰ μᾶς συλλάβῃ!

Πάρεδρ. Εὖγε του! Μπράβο του!

Ἀριάδ. Καὶ τώρα;

Μαργ. Τώρα... τώρα συνενοῦται ὁ μπαμπᾶς μὲ τὸν Τζὼν νὰ μὲ πάρῃ...

Ἀριάδ. Ὥστε δὲν θὰ σὲ κλέψουν διὰ τῆς μεθόδου τοῦ αὐτοκινήτου...

Μαργ. Ὁ Τζὼν εἶπε ὅτι τώρα θὰ μὲ κλέψῃ διὰ τῆς μεθόδου τοῦ μπαμπᾶ.

Πάρεδ. Κ' ἐγὼ τί θὰ γίνω;

Μαργ. Σεῖς θὰ πάρετε τὴν Ἀνέζα... κ' ἐγὼ θὰ πάρω τοὺς δύο σας πλησίον μου...

Πάρεδ. Μὰ ἡ Ἀνέζα δὲν μιλάει... φαίνεται πῶς δὲν τῆς ἔρχομαι.

Ἀνέζ. Μὰ βέβαια καὶ δὲν μοῦρχεσαι... ἔλα μου τὸ λοιπὸν,κουνήσου! (ὁ Πάρεδρος σπεύδει πρὸς τὴν Ἀνέζα).

Ἐπιθ. Μὰ δὲν μοῦ λέτε, σᾶς παρακαλῶ, σχολεῖον εἶναι ἐδῶ μέσα ἢ νυφοπάζαρο;

Ἀριάδ. Νυμφοπάζαρον, ἀγαπητέ, νυμφοπάζαρον...Ἄνδρον τῶν νυμφῶν...

Ἐπιθ. Ἄ! ἔτσι;... (ἐξερχόμενος ὀργίλος Χαῖρε λοιπὸν, νύμφη... ἀνύμφευτε!

Ἀριάδ. (λιποθυμοῦσα) Ἄχ!...

(Πάντα τὰ κοράσια βάζουν τῆς φωνές, ἐνῷ ἐκ τῶν δύο θυρῶν ὁρμοῦν ὁ Μίμης καὶ ὁ Τζών).

Τζών. Τί τρέχει;

Μίμ. Τί συμβαίνει;

(Πάντες ἄδουν ἐν χορῷ).

Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

ΠΕΡΙ ΔΕΙΠΝΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ

Πολλὰ σχετικὰ πράγματα παρ' Ἕλλησί τε καὶ Ρωμαίοις θὰ ἔμενον ἀνεξήγητα, ἐὰν δὲν ἀνατρέξῃ τις ἵνα εὕρῃ ταῦτα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς θρησκείας των. Τὸ φαγητὸν κατ' ἀρχὰς ἦτο θρησκευτική τις πρᾶξις, τὸ λιτὸν δεῖπνον ὅπερ ἕκαστος ἐλάμβανεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ἢ τὰ συμπόσια εἰς τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον μέρος ὁλόκληροι λαοὶ κατά τινα ἐπίσημον ἑορτὴν, ἅπαντα ἤρχιζον πάντοτε διά τινος θυσίας, ὡς καὶ πᾶσα σχεδὸν θυσία ἠκολουθεῖτο ὑπὸ συμποσίου, ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ἐποχὰς καθ' ἃς ἡ θρησκεία εἶχε χαλαρωθῇ. Αἱ προσευχαὶ τοῦ δείπνου, ἡ γλῶσσα μάλιστα καὶ οἱ ὅροι αὐτῆς οὓς ἄλλοτε μετεχειρίζοντο εἰς καθιερωμένα πράγματα, ἦσαν μάρτυρες ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐπίστευεν ἀληθῶς ὅτι ἐμοίραζε τὸ φαγητόν του μὲ τοὺς θεοὺς καὶ ἡ πρώτη καὶ τελευταία ἰδέα ὅταν ἐλάμβανε τοῦτο, ἦτο ἡ πρὸς τοὺς ἐφεστίους θεοὺς ἐπίκλισίς του, εἰς οὓς ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ὑπόχρεον διὰ τὴν βοήθειαν καὶ συνδρομήν των.

Εἰς τοὺς ὁμηρικοὺς χρόνους ὁσάκις πρόκειται περὶ μοναδικῆς τινος ἑορτῆς πένθους, χαρᾶς ἢ ἐκπληρώσεως εὐχῆς τινος, ἢ ὅταν ἀρχηγός τις προσκαλῇ εἰς τὴν τράπεζάν του ἄλλους ἀρχηγοὺς, ἢ οἱ γέροντες, ἢ οἱ προύχοντες καλοῦσιν ἄλλους καὶ ὅταν ἀκόμη οὗτοι συνεισφέρουσι τὸ μέρος των καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκηται διὰ τὴν ἄφιξιν ξένου τινὸς, τὴν ἀναχώρησιν φίλου, περὶ εὐχαρίστου τινὸς εἰδήσεως, ἢ σημείου τινὸς τῶν θείων βουλήσεων, εἰς ἁπάσας τὰς περιστάσεις ταύτας τὸ δεῖπνον εἶνε φυσικὴ συνέπεια τῆς θυσίας καὶ οὕτω ἐξηγεῖται ἡ φροντὶς καὶ ἡ διηνεκὴς ἀκρίβεια δι' ὧν παρασκευάζονται τὰ πάντα. Τοὺς ἀληθεῖς ὅμως τούτους καθιερωμένους θρησκευτικοὺς τύπους εἰς καὶ μόνος ἐκτελεῖ περὶ τὸν ὁποῖον συγκεντροῦνται ἅπαντες οἱ λοιποί. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι εἰς πᾶν γεῦμα ἅπαντα ταῦτα ἐτελοῦντο. Παρὰ τῷ Εὐμαίῳ τῷ χοιροβοσκῷ, ὡς καὶ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἄντρῳ τοῦ κύκλοπος Πολυφήμου. Ὁ οἰκοδεσπότης τελεῖ τὴν οἰκογενειακὴν θυσίαν· οἱ ἡγεμόνες λαμβάνουσι τὴν μάχαιραν διὰ νὰ θύσωσι τὸ θῦμα, μερίσωσι καὶ διανείμωσι τὰς μερίδας εἰς τοὺς συνδαιτημόνας ἀφοῦ κρατήσωσι τὰς τῶν θεῶν, ἢ ἀναθέτωσι τὴν διανομὴν τοῖς δαιτροῖς ὅταν ὑπάρχωσι τοιοῦτοι. Καὶ δὲν εἶνε τὸ μόνον· ὁ καθαρμὸς ἤτοι ἡ ἀπόνιψις τῶν χειρῶν προηγεῖται τῆς θυσίας καὶ τῶν σπονδῶν, τὰ ὁποῖα καὶ διετηρήθησαν πάντοτε εἰς ὅλα τὰ συμπόσια· καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ καθιερωμέναι αὗται ἀρχαὶ ἔχωσι τὴν θρησκευτικὴν σημασίαν διετήρησαν πάντοτε τὴν ἰδέαν τοῦ ἐξαγνισμοῦ,θεωρουμένου ἀναποφεύκτου πρὸ τῆς ἐκτελέσεως πάσης θρησκευτικῆς πράξεως. Αἱ σπονδαὶ αἱ ὁποῖαι βραδύτερον ἐλάμβανον χώραν μόνον εἰς τὸ τέλος τοῦ συμποσίου ἐπὶ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων, ἐλάμβανον χώραν καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ πρὶν χυθῇ οἶνος ἐπὶ τοῦ πυρὸς οὐδεὶς ἤγγιζέ τι. Πρὶν ἄρχεσθαι δηλ. προσφερθῇ ἡ σπονδὴ καὶ ἐπέρχεσθαι ἐσήμαινε τὴν εἰς τὸ τέλος προσφερομένην θυσίαν. Διὰ τοῦτο οἱ οἰνοχόοι ἦσαν ἐπίσημα πρόσωπα ὡς ὁ υἱὸς τοῦ Μενελάου εἰς αὐτὸ τὸ συμπόσιον τῶν γάμων του.

Περὶ γευμάτων καὶ ὀνομάτων αὐτῶν

α') Ἀκράτισμα ἐλέγετο τὸ πρωινὸν φαγητὸν καὶ διανηστισμὸς, ὡς καὶ ἔμβρωμα διότι ἔβρεχον ψωμοὺς ἐν ἀκράτῳ οἴνῳ καὶ τοὺς ἔτρωγον· τοῦτο ἀντεκατεστάθη παρ' ἡμῖν σήμερον διὰ τοῦ καφὲ, τεΐου, σοκολάτας, κακάου ἀναμεμιγμένων μετὰ ἢ ἄνευ γάλακτος Παρ' Ὁμήρῳ τὸ ἀκράτισμα ἐλέγετο ἄριστον (Ὀδ.Π.170, Ἀθ.11). Σημειωτέον δ' ὅτι τὰ περὶ δείπνων ἐν γένει παρ' Ὁμήρῳ—οὐχ ἧττον καὶ βραδύτερον—ἔχουσιν ἐντελῶς ἄλλως μὴ δυνάμενα νὰ συγκριθῶσι μετὰ τῶν κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους. Ἴσως δὲ καὶ αὐταὶ αἱ συνήθειαι τῶν κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον Ἑλλήνων διέφερον τῶν λοιπῶν ἕνεκα τοῦ ἐν τῷ στρατοπέδῳ βίου αὐ-

τῶν. Βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται μετεῖχον ἐκ τῶν αὐτῶν φαγητῶν. Πάντες δὲ μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν ἀτάκτων παρεσκεύαζον ἰδίαις χερσὶν τὴν τροφὴν αὐτῶν ('Ιλ. Ι 206-8, 'Οδυσ. 0.332 καὶ Γέν. κζ' 31). 'Ο 'Οδυσσεὺς μάλιστα καυχᾶται διὰ τὴν μαγειρικήν του ἱκανότητα:

Δρηστοσύνῃ οὐκ ἂν μοὶ ἐρείσσειε βροτὸς ἄλλος,
Πῦρ τ' εὖ νηῆσαι, διά τε ξύλα δανὰ κεάσσαι,

δαιτρεῦσαί τε, καὶ ὀπτῆσαι, καὶ οἰνοχοῆσαι ('Οδ. 0.320-3). Φασὶ γὰρ ἐκείνους ἐργατικοὺς ἅμα καὶ σώφρονας ὄντας ἕωθεν ἐσθίειν ἄρτον ἐν ἀκράτῳ καὶ μηδὲ ἄλλο· διὰ τοῦτο μὲν ἀκράτισμα καλεῖν διὰ τὸν ἄκρατον. Πλούτ.

Τέλος τὸ πρῶτον ἅμα τῇ ἐγέρσει φαγητὸν ἐλέγετο ἀκράτισμα.

β') Τὸ ἄριστον ἦτο ἡ πρώτη κυρίως τροφὴ λαμβάνουσα χώραν μετὰ τὸ ἀκράτισμα· δηλ. περὶ τὴν μεσημβρίαν. Συνέκειτο δ' ἐξ ἁπλῶν ἐδεσμάτων ποικίλλουσα κατὰ τὰς συνηθείας καὶ τὰ μέσα ἑνὸς ἑκάστου λεγόμενον καὶ Γεῦμα. Εἰς τοὺς ὁμηρικοὺς δὲ χρόνους ἐλέγετο καὶ δεῖπνον.

γ') Δειλινὸν τὸ μεταμεσημβρινὸν γεῦμα καλούμενον ὑπὸ τῶν Ρωμαίων merenda ἢ antecoenium, goûter ὑπὸ τῶν Γάλλων κοινῶς δὲ κεντιάτικο.

δ') Δόρπον ἐλέγετο ἡ ἑσπερινὴ τροφὴ λεγομένη καὶ δεῖπνον κατὰ τοὺς ὁμηρ. χρόνους, ὡς ὁ παρὰ τῷ Μενελάῳ δόρπος μετὰ τοῦ Τηλεμάχου ('Οδ. Δ. 67,218). Δεῖπνον δὲ ἐκάλουν ἀμφότερα ἄνευ διακρίσεως χρόνου ('Οδ. Ρ. 170, 'Ιλ. Β. 381) ὡς καὶ ἐπιδορπίδα καὶ δειλινὸν καὶ δόρπον. Ἔτρωγον δὲ καθήμενοι ('Αθ. 12) ἀφοῦ ἐνίπτοντο διὰ χέρνιβος. Τὰ συνήθη φαγητὰ ἦσαν κρέατα βόεια, προβάτεια, αἴγεια καὶ ὕεια. Καὶ οἱ ἰχθεῖς ὅμως καὶ αἱ ὄρνιθες δὲν ἦσαν ἄγνωστα αὐτοῖς ἀφοῦ οἱ ἑταῖροι τοῦ 'Οδυσσέως κατὰ τὴν Θρινάκιαν θηρεύουσιν:

'Ιχθῦς ὄρνιθάς τε φίλας δ' ὅτι χεῖρας ἕκοιτο
γναμπτοῖς ἀγνήστροισιν.
'Ετρώγοντο δ' ὀπτὰ ἄν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ λέ-
[βητος ἦτο γνωστὴ
ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον, ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ,
κνίσσῃ μελδόμενος ἀπαλοτροφέος σιάλοιο ('Ιλ. Φ.
[263-5).

Κατὰ τὸν 'Αντιφάνην ὅμως ὁ ζωμὸς τοῖς ἦτο ἄγνωστος καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἐγκεφάλους καὶ τὰς κοιλίας ἔψηνον ('Αθ. 12). Παρεντίθεντο δ' εἰς τὰ ὁμηρικὰ δεῖπνα τυρός, ἄλφιτα, ἐνίοτε καὶ καρποί, ἄρτοι σίτινοι εἷς κανᾶ ('Ιλ. Ι. 217) κκὶ τὸ θεῖον ἅλας ὡς τὸ ἀποκαλεῖ ὁ Ὅμηρος, ὅπερ ἔκτοτε ἦτο καὶ σημεῖον φιλοξενίας. 'Ενώπιον ἑκάστου δαιτημόνος ἐτίθετο καλὴ κυανόπεζα τράπεζα· ὁ κράτιστος δ' αὐτῶν ἐλάμβανε τὴν προεδρείαν ('Ιλ. Θ. 162). Τὰ κρέατα ἐνέμοντο εἰς ἴσας μοίρας, ὡς καὶ ὁ οἶνος. 'Ο Μενέλαος ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν γάμων τῆς 'Ερμιόνης ἄρχεται τῆς ἑστιάσεως λαμβάνων νῶτα ὀπτοῦ βοὸς καὶ παραθέτων αὐτὰ τοῖς παρακαθημένοις ('Οδ. Δ. 65). Τῷ Αἴαντι ἐπανελθόντι μετὰ τοῦ Ἕκτορος ἐκ τῆς μάχης ὁ 'Αγαμέμνων προσφέρει νῶτα διηνεκέα. 'Επειδὴ δὲ οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι δὲν εἶχον συνήθως ἀρκετὴν τροφήν, ὅπου ἔβλεπον τοιαύτην ἐπέπιπτον διὰ τῆς βίας κατ' αὐτῆς ἁρπάζοντες καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ταύτην καὶ μετὰ τὰς ἀκοσμίας ταύτας συνέβαινον οὐ μόνον πολλὰ ἄτοπα ἀλλὰ καὶ φόνοι· ἐντεῦθεν παρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη τῆς διανομῆς καὶ ἐπενοήθη ὁ διανομεὺς αὐτῆς δαιτρὸς (δαῖς-δαίεσθαι. Μόνου ἀνθρώπου χωροῦντος τὸ ἴσον ἐκ τῆς πρόσθεν βίας. Διὸ καὶ μόνου τούτου ἡ τροφὴ δαίς· καὶ μοίρα τῷ ἑκάστῳ διδόμενον). Εἰσήγοντο δὲ κατὰ τὰ συμπόσια κιὶ χοροὶ καὶ μουσικὴ ('Οδ. Δ. 15, 'Ιλ. Σ. 13). Μετεχειρίζοντο δὲ παλαιοὺς καὶ πολλῶν εἰδῶν οἴνους, τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὸ δέπας προτείνοντες. Αἱ προπόσεις μετὰ τοὺς θεοὺς διεδέχοντο τοὺς μεταξὺ φίλους διὰ τοῦ χαῖρε! 'Ο 'Οδυσσεὺς προπίνων τῷ 'Αχιλλεῖ. λέγει χαῖρε 'Αχιλλεῦ ('Ιλ. Ι. 324).

'Ο Φιλήμων λέγει ὅτι οἱ παλαιοὶ ἔτρωγον τετράκις τῆς ἡμέρας: τροφῆς τέταρσιν ἐχρῶντο οἱ παλαιοί· ἀκρατίσματι, ἀρίστῳ, ἑσπερίσματι καὶ δείπνῳ. 'Ο ἀκρατισμὸς ἐλέγετο καὶ διανηστισμός, τὸ ἄριστον δορπιστόν, καὶ τὸ δεῖπνον ἐπιδορπίς. Καὶ ὁ Αἰσχύλος λέγει ἄριστα, δεῖπνα, δόρπα δ' αἱρεῖσθαι τρίτα. 'Ενίοτε δὲ τὸ ἄριστον συνωνυμεῖ τῷ δείπνῳ. Τῆς δὲ τετάρτης τροφῆς Ὅμηρος μέμνηται «Σὺ δ' ἔρχεο δειελήσας», ὅπερ τινὲς καλοῦσι δειλινὸν, ἤτοι τὸ μεταξὺ ἀρίστου καὶ δείπνου. Καὶ ἄριστον μέν ἐστι τὸ ὑπὸ τὴν ἕω λαμβανόμενον δεῖπνον, δὲ τὸ μεσημβρινὸν, ὃ ἡμεῖς ἄριστον, δόρπον δὲ τὸ ἑσπερινόν. Μήποτε δὲ καὶ συνωνυμεῖ τὸ ἄριστον τῷ δείπνῳ ('Αθ. 11).

Βραδύτερον οἱ Ἕλληνες ἔτρωγον τρὶς τῆς ἡμέρας συνήθως· ἀκράτισμα (πρὸς τὸ ὁμηρικὸν ἄριστον γεῦμα ἀντιστοιχοῦν· ἐλάμβανε δὲ χώραν ἅμα τῇ ἐξ εὐνῆς ἐγέρσει ('Αριστ. Ὄρν. 1286, Πλουτ. Συμπ. Η. 6. 4 'Αθ. 61. Τὸ (ὁμ. γεῦμα) ἄριστον ὅπερ ἐλάμβανε χώραν μεταξὺ τῆς 9—12 ὥρας π.μ. ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, παρὰ τῷ στρατῷ δὲ ἀρκετὰ ἐνωρὶς (Πλουτ. Συμπ. Η. 6. § 5. 'Αριστοφ. Σφηκ. 605-12) συνέκειτο ἐξ ἁπλῶν ἐδεσμάτων ἐπικοίλλετο δὲ κατὰ τὰ μέσα καὶ τὰς συνηθείας ἑνὸς ἑκάστου. 'Ο 'Ισχόμαχος λέγει: 'Αριστῶ ὅσα μήτε κενὸς μήτε ἄγαν πλήρης διημερεύειν (Ξενοφ. Οἰκ. Θ' 18). Τὸ κυριώτερον φαγητὸν τῶν ἀρχαίων ἦτο τὸ δεῖπνον· ἐλαμβάνετο δὲ τὸ ἑσπέρας ἤτοι περὶ λύχνων ἀφὰς καὶ πολλάκις μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου (Λυσίας κατὰ 'Ερατοσθέν., 'Αριστοφ. Εκκλ. 652).

'Υπάρχουσι προσέτι καὶ τὰ ἑξῆς ὀνόματα ἔχοντα ὅμως γενικὸν χαρακτῆρα, ὡς τό:

Αἶκλον (λαϊκὸν δεῖπνον).
'Ανδρεῖα (ἐν Κρήτῃ).
Δημοτελῆ, ἢ πάνδημα δεῖπνα Δημοτικά.
Εἰλαπίνη (εἶλα πίνω) συμπόσιον μέγα.
Ἔρανος (τὸ δι' ἐράνων συμπόσιον).
Ἑστίασις.
Εὐωχία.
Θοίνη, πανθοίνη, πανθοινία.
Κῶμος.
Λαϊκὰ δεῖπνα (colna popularia).
'Οργεωνικά.
Πανδαισία.
Παννυχίς.
Συμπόσιον.
Τυκτὰ (περσικὸν ἐτήσιον βασίλειον δεῖπνον τέλειον).
Φειδίτια (ἐν Σπάρτῃ).
Φυλετικὰ (φρατρικά).

Μετὰ τούτων δύναται νὰ καταταχθῇ καὶ τό:

Πρόπομα(*).

'Ημεῖς συμφώνως μὲ=τὰς σημερινάς μας ἀνάγκας καὶ συνηθείας καὶ μὲ τοὺς ὑπάρχοντας ὁπωσδήποτε ὅρους προτείνομεν τοὺς ἑξῆς, οὓς καὶ παραδεχόμεθα ἐν τῇ παρούσῃ συγγραφῇ, μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς καθιερώσεως αὐτῶν:

α). Πρόγευμα· πᾶν ὅτι ἕκαστος λαμβάνει ἅμα τῇ ἐγέρσει του καὶ ἀντιστοιχοῦν μὲ τὸ ἀκράτισμα τῶν ἀρχαίων.

β'). Γεῦμα. 'Η περὶ τὴν μεσημβρίαν λαμβανομένη τροφὴ καὶ ἀντιστοιχοῦσα μὲ τὸ τῶν Γάλλων déjeunè καὶ μὲ τὸ γεῦμα, ἢ ἄριστον τῶν ἀρχαίων.

γ'). 'Η μεταξὺ γεύματος καὶ δείπνου λαμβανομένη ὀλίγη τροφὴ περὶ τὴν 3—5 μ. μ. ὡς τὸ gouter, κεντιάτικο τῶν παίδων· ἀπογευματινόν.

δ'). 'Εσπέρισμα. Τὸ περὶ τὴν 5 ὥραν μ. μ. λαμβανόμενον τέϊον (five oclock).

ε'). Πρόπομα. Τὰ πρὸ τοῦ γεύματος καὶ ἀρίστου λαμβανόμενα, πνευματώδη ποτὰ πρὸς ἐρεθισμὸν ἢ πρόκλησιν τῆς ὀρέξεως, ὡς τὸ ρακὶ κτλ. Οὕτω δὲ δύναται νὰ ὀνομασθῇ καὶ ἡ ρωσσ. ζακοῦσκα.

στ'). Ἄριστον. 'Η περὶ λύχνων ἀφὰς λαμβανομένη κυρία τροφὴ ἤτοι τὸ δόρπον, δεῖπνον ἢ ἀπογευματινὸν, συνοδευόμενον καὶ ὑπὸ ζωμοῦ ἢ ροφήματος καὶ τὸ ὁποῖον λαμβανόμενον ἄλλοτε τὴν μεσημβρίαν μετετέθη τὸ ἑσπέρας, διότι ἕνεκα τῆς σπουδαιότητός του δυσκόλως ἠδύνατό τις νὰ ἐργασθῇ μ. μ.

ζ'). Δεῖπνον. 'Η ἐν μέσαις νύκταις λαμβανόμενον ὑπό τινων ἐδωδὴ, souper.

ἡ). 'Απόδειπνον ἢ μετάδειπτον, après souper μὴ διαφέρον κυρίως τοῦ ἀνωτέρω εἰμὴ ὅτι λαμβάνεται κυρίως μετὰ χορὸν, ἑσπερίδα κατ.

Τὸ προσωπικὸν τῆς 'Εστιάσεως ἢ τῆς Τραπέζης

α). 'Αρχιτρίκλινος. (Premier maître d' hôtel). Τοιοῦτο πρόσωπον ἐννοεῖται ὅτι ὑπάρχει μόνον εἰς ἀνάκτορα, ἢ ἡγεμονικὰ καὶ ζαπλούτων μέγαρα· ἐννοεῖται δὲ ὅτι θὰ ἔχῃ πᾶσαν τὴν λοιπὴν σχετικὴν ὑπηρεσίαν ὑπὸ τὰς διαταγάς του (*).

(*) 'Εκάλει τοὺς μὲν ἐπὶ πρόπομα, τοὺς δὲ ἐπ' ἄριστον, ἄλλους ἐπὶ δεῖπνον, ἐσχάτους δέ τινας ἐπὶ κῶμον (Πλ.) Μετ' οἴνου, ἢ κονδίτου, ἢ ἑτέρου προπόματος ('Αέτ.)

(*) 'Επὶ Ὄθωνος συγχισθεῖσα ἡ λέξις αὕτη ἀπεδόθη εἰς τὸν ἀρχιθαλαμηπόλον ὅηλ. τὸν τὰ τῆς κλίνης φροντίζοντα.

β΄). Δαῖς (τομεὺς ἐπὶ τὸ δέεσθαι λέγεται).

γ΄). Δαιτρός. Ὁ ἐξ ἴσου διανέμων τὰς μερίδας.

δ΄). Δημιουργός. Οἱ τὰ πέμματα, πλακοῦντας καὶ μελίπηκτα ποιοῦντες (*) (Patissiers, confiseurs).

ε΄). Ἐλέατρος. Ὁ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν καλῶν τράπεζαν παρὰ τὸν ἐλεόν. Δειπνοκλήτορες καὶ ἐδέατροι ὁ τῆς ὅλης διακονίας καὶ παρασκευῆς ἐπιστάτης. Ἐλεὸς δ' ἐστὶν ἡ μαγειρικὴ τράπεζα (Officier de bouche).

ϛ΄). Ἐπιμελητὴς (ὁ δείπνου)

ζ΄). Καρυκοποιός.

η΄). Κρεωδαίτης (**), κωλοκρέτης καὶ κῆρυξ (Ecuyer tranchant. Decoupeur).

θ΄). Κρεωκόποι.

ι΄). Μάγειροι.

ια΄). Οἰνόπτης καὶ ὀφθαλμὸς (Sommelier).

ιβ΄). Οἰνοχόος (καὶ ἐπεγχύτης).

ιγ΄) Ὀνοματοκλήτωρ (ὁ ὁρίζων τὰς θέσεις τῆς τραπέζης).

ιδ΄). Ὀψαρτυτής.

ιε΄). Ὀψοποιός.

ιϛ΄) Ὀψώνης (ὁ δείπνου ἐπιμελητὴς, ἀγοραστής).

ιζ΄). Ὀψωνήτωρ (ἀγοραστὴς ὁ τὰ ὄψα ὠνούμενος).

ιη΄). Προγεύστης (διότι προέσθιων τοῦ βασιλέως δι' ἀσφάλειαν αὐτοῦ· ἐδέατρος καὶ ἀκολούθως ἐπιστάτης τῆς ὅλης διακονίας ***).

(*) Ἐγχύτους ποιεῖ, πλακοῦντας ὀπτᾶ, χόνδρον ἕψει καὶ φέρει μετὰ τάριχος.

(**) Κυρίως τῶν θυσιῶν Λακεδαιμόνιοι δὲ κρεωδέτας εἶχον οἰτοὺς τυχόντας, ἀλλὰ τοὺς πρώτους ἄνδρας, ὥστε καὶ Λύσανδρον ὑπ' Ἀγησιλάου ἐν Ἀσίᾳ κρεωδαίτην ἀποδειχθῆναι. Ἡ τὴν κρεανομίαν ταύτην ποιοῦντες εἰς τοὺς ὁμηρ. χρόνους ἐλέγοντο κήρυκες.

(***) Τοιοῦτοι προγεῦσται πρὸ αἰῶνος σχεδὸν ἔτι ὑπῆρχον καὶ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς αὐλὰς· σήμερον δὲ περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὰς ἀνατολικὰς π.χ. ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Χαμὶτ οὐ μόνον ὑπῆρχα τοιοῦτος ὁ ὁποῖος ἐνώπιον αὐτοῦ ἐδοκίμαζεν ἅπαντα τὰ ἐδέσματα ἀλλὰ καὶ ἐπαρουσιάζοντο κλειδωμένα ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου. Ἀνάλογόν τι συνέβαινε καὶ ἐν Εὐρώπῃ: ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀξιωμάτων τῆς τραπέζης, ἦτο καὶ τὸ τοῦ Maître de gobelet εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὑπήγοντο τὰ χειρόμακτρα καὶ τραπεζομάνδυλα, ὁ ἄρτος

ιθ΄). Προτένθης.

κ΄). Ταξίαρχος (τῶν δείπνων).

κα΄). Τραπεζονόμος.

κβ΄). Τραπεζοποιὸς (ὁ τῶν τραπεζῶν ἐπιμελητὴς καὶ τῆς ὅλης εὐκοσμίας. Οἰκονόμος ἐφ' ἁπάσης τῆς ὑπηρεσίας).

κγ΄). Τρίκλινος.

Ἑστιάτωρ δὲ ἐλέγετο ὁ τὸ συμπόσιον συνιστῶν, ἑστιῶν, ξενίζων· ὁ ἀμφιτρίων, ὁ συμποσίαρχος, συμποσίου ἄρχων ὁ τῆς συνουσίας ἡγεμὼν, ἑστιάρχης, ἑστίαρχος, (ἑστιατορία, ἑστιατόριον, τρικλίνιον, ἀρχιτρικλίνιον).

Κατακλίνεσθαι (se mettre à table).

Ἡ ἀρχαία τράπεζα (δηλ. ὅταν κατεκλίνοντο) συνέκειτο ἐκ τριῶν κλινῶν ἐξ οὗ καὶ τὸ τρικλίνιον τιθεμένης τῆς μὲν ὁριζοντίως, τῶν δὲ καθέτως καὶ παραλλήλως σχηματίζουσαι οὕτω Π κεφαλαῖον ἰσοσκελὲς καὶ ἐφ' ἑκάστης κατεκλίνοντο ἀνὰ τρεῖς συνδαιτυμόνες.

Ἴδωμεν νῦν πῶς ἔτρωγον.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων, καθ' οὓς ὁ ἀραιὸς πληθυσμὸς τῆς χώρας, ἡ ἔλλειψις τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἀσφαλείας, ἐπέβαλλε τὴν φιλοξενίαν ὡς ἀπαραίτητον καθῆκον εἰς πάντα πολίτην, ὁ δὲ ξένος ἦτο ἱερὸς καὶ ἕκαστος ἔσπευδε νὰ τὸν ξενίσῃ, ἐκ τῶν ἐνόντων, καὶ μόνον ἀφοῦ ἔτρωγε καὶ ἔπινε καὶ ἀφοῦ ὁ οἶνος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἑλκυστικόν τι πρὸς τὴν φιλίαν, παρεθέρμαινε τὴν ψυχὴν καὶ διέλυε τὴν γλῶσσαν, τότε μόλις ἠρωτᾶτό τις ἦτο, πόθεν ἤρχετο (Ὀδ. Α. 123—5) κτλ. Ἐπίσης δὲ δὲν φέρουσι τὰ ἁπλοϊκὰ ἐκεῖνα φορέματα· δηλ. ἐξηκολούθουν νὰ φέρωσι πάντοτε τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἱμάτιον, δι' ὧν περιεβάλλοντο, ἢ μᾶλλον ἐτυλίσσοντο καὶ ὄχι νὰ ἐνδύωνται, καὶ τὰ ὁποῖα ἔδιδον τόσην μεγαλοπρέπειαν εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ τόσην χάριν εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν πλέον πολυτελῆ.

Τὰ ὑποδήματα τὰ ὁποῖα ἐφόρουν πάντοτε

ὁ οἶνος καὶ αἱ ὀπῶραι. Ὑπῆρχε δὲ προσέτι μικρὸς νάρθηξ coffret ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν ἐμπεριέχων τὸ μαχαίριον, κοχλιάριον, καὶ πηρούνιον καὶ τλπ. ἅτινα μετεχειρίζετο ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἡγεμόνες καὶ τὸ ὁποῖον ἐλέγετο cadenas (κρεμαστὸν κλεῖθρον δι' οὗ ἐκλειδώνετο).

ἄνευ περιποδίων, ὅταν δὲν ἦσαν γυμνόποδες, συνέκειντο κυρίως ἐκ κατυμμάτων (πάτων), τὰ ὁποῖα ἔδενον δι' ἱμάντων· οἱ πόδες των λοιπὸν ἐσκονίζοντο καὶ ἐρρυπαίνοντο καὶ μάλιστα οἱ δάκτυλοι, ἂν καὶ βραδύτερον ἔφερον βλαύτας· ἐπειδὴ δὲ κατεκλίνοντο καὶ ἔτρωγον μὲ τὰ δάκτυλα κατήντησεν εἰς πάντα γνωρίζοντα νὰ ζῇ καὶ μὴ γνωρίζοντες τὰ περόνια νὰ ἦνε εὐπρεπεῖς, τὸ λουτρὸν νὰ θεωρῆται ἀναπόφευκτον πρὸ παντὸς σομποσίου καὶ δὲν διήρκει πλέον τῆς ὥρας. Αὐτὸς ὁ Σωκράτης, ὁ τόσον γνωστὸς διὰ τὴν ἁπλότητά του, ὅταν προσεκλήθη εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ Ἀγάθωνος, καὶ ἐλούσθη καὶ τὰ ὑποδήματά του ἐφόρεσε, πρὶν μεταβῇ (λελουμένον τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον) ὅπερ σπανίως ἔπραττε. (Πλουτ. Συμπόσ. Η΄. 1 § καὶ Συμτ. Πλάτ. Β΄.). Ἡ τήρησις ἄλλως τε τοῦ πράγματος τούτου, ὡς ἐκ τοῦ βίου καὶ τῶν ἠθῶν των, ἦτο εὔκολον εἰς πάντα, διότι καὶ εἰς ἑκάστην πόλιν ὑπῆρχον δημόσια λουτρὰ καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων συμποσιαρχῶν οἱ κεκλημένοι, εὕρισκον πάντοτε καλλυντήριον διὰ νὰ καλλωπισθῶσι καὶ οὕτω ἐπαρουσιάζοντο ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συμποσίου, οὐ μόνον λουσμένοι, εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι καὶ καθάριοι, ἀλλὰ καὶ καταμυρωμένοι (Ἀθ. 186).

Ὅταν ὁ ἑστιῶν ἀπεφάσιζε νὰ συμποσιάσῃ φίλους του χάριν ἑορτῆς τινος οἰκογενειακῆς, ὑπὲρ θεοῦ ἢ διακεκριμένου τινὸς ἀνδρὸς, ἐλάμβανε πρόνοιαν νὰ προμηθευθῇ πάντα τὰ ἀπαιτούμενα· ἐὰν ἡ ὑπηρεσία του καὶ μάλιστα ἡ τοῦ μαγειρείου του, δὲν ἐπήρκει, εἴς τινα θέσιν καλουμένην Μαγειρεῖα, ὡς καὶ ἐν Ρώμῃ, ἐν ἀναλόγῳ θέσει, εὕρισκε πάντοτε καλοὺς μαγείρους ἐφωδιασμένους μὲ τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς σκεύη καὶ τοὺς ἀπαιτουμένους βοηθοὺς, καὶ ἐμίσθωνεν, οὕς τινας εἶχεν ἀνάγκην διὰ τὸ συμπόσιόν του (Ἀθ. 165, Διογ. Λαέρτ. Β. 72). Αἱ προσκλήσεις ἐγένοντο ἄνευ διατυπώσεως, προφορικῶς καὶ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῶν καθ' ἑκάστην συναντωμένων εἰς τὴν ἀγορὰν, τὰ γυμνάσια, τὰς στοὰς, τὰ προπύλαια, τὸ Κεραμεικόν.

Οἱ οἰκεῖοι καὶ φίλοι προσήρχοντο αὐτόκλητοι, ἄνευ παρεξηγήσεώς τινος ὡς πρὸς τοῦτο. Ὁ ἑστιῶν ἐφιλοτιμεῖτο ἀπεναντίας νὰ παράσχῃ καὶ τούτοις ἀδιακρίτως πάσας τὰς δυνατὰς περιποιήσεις. Ὁ δειπνίζων Ἀγάθων ὑποδέχεται τὸν ἀπροσκλητὶ προσερχόμενον Ἀριστόδημον διὰ τῶν ἑξῆς φιλοφρονήσεων: «Εἰς καλὸν ἥκεις, ὅπως συνδειπνήσῃς· εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἦλθες, εἰς αὖθις ἀναβαλοῦ, ὡς καὶ χθὲς ζητῶν σε, ἵνα καλέσας με, οὐχ οἷός τ' ἦ ἰδεῖν» ὥστε οὐ μόνον ἐν γένει ὑποδέχεται τὸν ἄκλητον ἀλλὰ καὶ τὸν ζητεῖ συγγνώμην διότι δὲν τὸν εὗρε διὰ νὰ τὸν προσκαλέσῃ, διαρκοῦντος δὲ τοῦ συμποσίου εἰσέβαλον καὶ ἄκλητοι, ἢ αὐτόκλητοι ἄλλοι ὡς παράσιτοι (ἐλέγοντο δὲ καὶ μυῖαι καὶ Μυκώνιοι,) βωμολόχοι, γελωτοποιοὶ καί τινες φιλόσοφοι (Λουκ. Συμπ. 12). Ἕκαστος τῶν κεκλημένων ἠδύνατο νὰ φέρῃ καὶ ἕνα ἐπίκλητον μεθ' ἑαυτοῦ, ὁ ὁποῖος παρὰ Ρωμαίοις ἐκαλεῖτο σκιὰ (umbra). Αἱ συνεστιάσεις αὗται ἐλάμβανον χώραν περὶ, ἢ μετὰ λύχνων ἀφὰς (Αὐτ. 15, 46, Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 652, Ὀδ. Σ. 305—7).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν προσκεκλημένων κατὰ τοὺς αὐστηροὺς γαστρονόμους δὲν ἔπρεπε νὰ εἶνε ὀλιγώτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Χαρίτων, οὔτε περισσότερος τοῦ τῶν σοφῶν, ἢ τῶν Μουσῶν, ἀξίωσις ἐννοεῖται, μὴ λαμβανομένη ὑπ' ὄψιν πάντοτε, ἀφοῦ εἰς τὸ συσσίτιον τοῦ Πλάτωνος ἦσαν εἴκοσιν ὀκτώ. (Ἀθ. 4). Κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους χάριν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα ἀποστόλων ἐπεδιώκετο ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδείπνων τοὐναντίον δὲ ἀποφεύγεται ὁ δέκατος τρίτος μέχρι σήμερον ὑπό τινων μετὰ φρίκης ἕνεκα Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου τοῦ προδόσαντος τὸν Χριστὸν ἐπικρατεῖ μάλιστα ἡ ἰδέα ὅτι ἐντὸς τοῦ ἔτους ὁ εἷς τῶν συνδείπνων θ' ἀποθάνῃ ἐπειδὴ ἀπηγχονίσθη ὁ Ἰσκαριώτης. Ἐν Παρισίοις μάλιστα ὑπάρχουσι γραφεῖα προμηθεύοντα δέκατον τέταρτον συνδαιτημόνα ἐπ' ἀμοιβῇ πρὸς τακτοποίησιν τῆς προλήψεως ταύτης. Διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν πολλῶν ἔχει πολλὰ τὰ πλεονεκτήματα ὄχι ὅμως καὶ τὴν σοφὴν ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν τῶν εἰδότων καὶ ἐπισταμένων τὰ τῆς δειπνολογίας.

Ὅσων αἱ ἀξιώσεις διεψεύδοντο παρεπονοῦντο προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, ἐνίοτε καὶ μέχρι διαρρήξεως τῶν σχέσεων, ἂν καὶ πρὸς πρόληψιν πράγματι τούτου συνειθίζετο νὰ στέλληται τι ἐκ τοῦ δείπνου (Λουκ. Συμπ. 22. 27), ὡς γίνεται παρ' ἡμῖν σήμερον μάλιστα εἰς τοὺς γάμους,

μετὰ τὴν τέλεσιν τῶν ὁποίων στέλλονται σακχαρωτά, εἰς ὅσους ἐδικαιοῦντο ἐν μέρει νὰ προσκληθῶσι καὶ δὲν προσεκλήθησαν.

Οἱ συνδαιτυμόνες λοιπὸν λουσμένοι (τὸ λουτρὸν ἐθεωρεῖτο ἀποθετικὸν μὲν ρύπου, ἀναψυχῆς δέ τινος αἴτιον), καὶ μὲ καθαρὰ, λευκὰ συνήθως ἱμάτια, (ἀπρεπὲς γὰρ ἦν ἥκειν εἴς τι συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ 'Αθ). ὀλίγα λεπτὰ πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας τοῦ δείπνου, μετέβαινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συμποσιάζοντος (*).

Ὁ οἰκοδεσπότης ἐδέχετο τοὺς ξένους του καὶ διέτασσε τοὺς δούλους του νὰ λύσωσι τὰ ὑποδήματα, νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας των· ὑπολύειν καὶ ἀπονίζειν (Πλατ. Συμπ. Γ' 175)· ἄλλοι δὲ δοῦλοι ἔλυον τοὺς ἱμάντας, ἄλλοι ἔφερον λεκάνας, ἐνίοτε ἀργυρᾶς, ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν ὁμηρικῶν ἤδη χρόνων καὶ ἄλλοι κρατοῦντες πρόχους πολυτελεῖς ἔχυνον ἐπὶ τῶν ποδῶν τῶν ξένων ὕδωρ ἢ καὶ οἶνον ξανθὸν, ἐνίοτε μάλιστα μεμυρωμένον καὶ οἱ ὁποῖοι μετὰ ταῦτα εἰσήρχοντο εἰς τὸν ἀνδρωνίτην ἔνθα τὰ συμπόσια ἐλάμβανον χώραν καὶ ἀφοῦ παρετήρουν τὰ ἔπιπλα καὶ τὴν διακόσμησιν ἐν γένει αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ προετοιμασίας τῆς ἑστιάσεως συνέχαιρον τὸν οἰκοδεσπότην διὰ ταῦτα ('Αθην. 67).

Ὁ 'Αρχέστρατος μάλιστα ἐν τῇ περιφήμῳ γαστρονομίᾳ του λέγει :

Πρὸς δὲ μιᾷ πάντας δειπνεῖν ἁβρόδαιτι τραπέζῃ
Ἔστωσαν δ' ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρες οἱ ξυνάπαντες,
ἢ τῶν πέντε γε μὴ πλέον· ἤδη γὰρ ἂν εἴη
μισθοφόρων ἁρπαξιβίων σκηνὴ στρατιωτῶν
['Αθ. 4].

Ὥριζε τὴν θέσιν ἑνὸς ἑκάστου βραδύτερον δὲ ἐγένετο τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ὀνοματοκλήτορος καὶ περὶ τῶν τιμητικῶν θέσεων ἐλαμβάνετο οὐ μικρὰ φροντίς. Ὁ ἑστιάτωρ ὅμως ἐτοποθέτει συνήθως τοὺς δαιτυμόνας τοιουτοτρόπως, ὥστε οὐ μόνον ὁ χαρακτὴρ τῶν παρακαθημένων νὰ εἶνε ἀνάλογος, ἀλλὰ καὶ τὸ συμπόσιον νὰ καθίσταται φαιδρόν. Ἂν καὶ κανόνες δὲν ὑπῆρχον ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν, οὐχ ἧττον ὁ ξενίζων προσεπάθει νὰ τοποθετήσῃ τοὺς συμπότας του ἀναλόγως ἕκαστον (Πλουτ. Συμπ. Β. 12). Ἅμα δὲ οἱ σύνδειπνοι ἐλάμβανον τὰς θέσεις των ἐπὶ τῶν κλινῶν δηλ. κατεκλίνοντο, οἱ δοῦλοι ἔφερον ὕδωρ, λεκάνας, προχόους πολυτελεῖς καὶ ἐξ ὡμολίνου χειρόμακτρα καὶ ἔνιπτον τὰς χεῖρας ἐπιχεόντων ὕδωρ τῶν δούλων.

Φέρε παῖ, κατὰ χειρὸς ὕδωρ,
παράπεμπε τὸ χειρόμακτρον.
Ὕδωρ κατὰ χειρὸς τὰς τραπέζας εἰσφέρειν·
δειπνοῦμεν· ἀπονενίμμεθ' ἤδη σπένδομεν ('Αρ. Σφκ, 121-6),='Οδ. Α' 158, Δ' 51-2, Η' 172, [Κ' 368

Γραμματίδιον (menu) ἐνεχειρίζετο εἰς τὸν ἑστιάτορα ὑπὸ τοῦ μαγείρου ἐν ᾧ ἀνεγράφοντο κατὰ τάξιν ἅπαντα τὰ παρατεθησόμενα· οἱ δοῦλοι ἀνὰ δύο ἔφερον τὰς τραπέζας, ἃς καὶ ἐτοποθέτουν ἀνὰ μίαν ἐνώπιον ἑκάστης κλίνης ἐστρωμένης διὰ πλουσίων καὶ παχέων στρωμάτων, μηλωτῶν καὶ ποικίλων ταπήτων μεθ' ὑπαγκωνίων προσκεφαλαίων, ἐφ' ὧν ἕκαστος τῶν διαιτυμόνων ἐστήριζε τὸν ἀγκῶνά του, ὁ μὲν τὸν δεξιὸν, ὁ δὲ τὸν ἀριστερόν : ἐπὶ ἀγκῶνος δειπνεῖν (Λουκ. Λεξ. 6—72).

Τὰ φαγητὰ, ἢ μᾶλλον ἡ μερὶς ἑκάστου, ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ('Αθ. 640)· λευκότατοι ἄρτοι διενέμοντο εἰς ἅπαντας, ἐκ κομψοτάτων κανίστρων, ἐξ ἐλεφαντόδοντος, ἢ καὶ πολυτίμων μετάλλων καὶ ἕκαστος τῶν συνδαιτημόνων ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ. Τὸ περίεργον δ' εἶνε, ὅτι ἕκαστος τῶν συνδαιτημόνων, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὸ χειρόμακτρόν του, ἂν καί τινες κατόρθωνον νὰ μὴ ρυπαίνωνται· πᾶς κεκλημένος καὶ αὐτὸς ὁ συνήθως ἀκολουθῶν δοῦλός του, ὄχι μόνον ἐκορέννυντο ἀλλὰ καὶ νὰ λαμβάνωσι φαγητὰ ἐκ τοῦ συμποσίου, πολλάκις δὲ εἰς ἐπίσημα συμπόσια προσεφέροντο καὶ δῶρα, ἀλλὰ τὸ χειρόμακτρον ἐθεωρεῖτο ἀτομικὸν, ὡς τὸ ρινόμακτρον παρ' ἡμῖν σήμερον. Τραπεζομανδήλων χρῆσις ἐγένετο κατὰ τοὺς τελευταίους ρωμαϊκοὺς χρόνους. Πρῶτον δὲ πάντων μετὰ τὰς ψυχρὰς τραπέζας παρεντίθεντο ἰχθύες παντοῖοι καὶ κρέατα· τοῦτο τοὐλάχιστον ἐγένετο εἰς τὸ δεῖπνον τῆς αὐλητρίδος Λαμίας, ὅπερ παρέθεσε Δημητρίῳ τῷ Πολιορκητῇ, εἰς τὰ ἀφροδίσια τοῦ Βασιλέως 'Αντιγόνου καὶ εἰς τὸ τοῦ Πτολεμαίου βασιλέως. ('Αθ.

(*) Ὁ ἐν 'Αθήνοις δημαγωγὸς Πολύχαρμος ἀπολογούμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λέγει πρὸς ἕπαινόν του ὅτι οὐδέποτε προσκληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ὕστατος ἀφίκετο.

Γ' 101.) Ἡ ὑπηρεσία ἐγένετο οὐ μόνον ὑπὸ τῶν δούλων τοῦ συμποσιάρχου, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν δούλων τῶν κεκλημένων οὐχ ἧττον ἐφεστηκώς τις τραπεζοποιὸς φαίνεται ὅτι διηύθυνε ταύτην.

Αἱ γυναῖκες δὲν ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰ συμπόσια κυρίως, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐκρύπτοντο ἐκτὸς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ οἰκογενειακῆς τινος ἑορτῆς, ὡς γάμου κτλ. τότε μάλιστα συνεκάθηντο ἅπασαι εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ συμποσίου (Λουκ. Συμ. 8) ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς προχθές. Διηύθυνον τὰ τῆς οἰκίας ἐπιτηροῦσαι κυρίως τὰ ἐδέσματα (Αριστοφ. 'Εκκλ. 223) καὶ τοὺς ἐν τῷ μαγειρείῳ ἀσχολουμένους δούλους· μόνον μετὰ ταῦτα ἡ οἰκοδέσποινα ἐπαρουσιάζετο ἐνίοτε καὶ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν ὁμιλίαν καθημένη πάντοτε παρὰ τὸν κατακεκλιμένον σύζυγον, χάριν σεμνότητος, ἐνῷ αἱ Ρωμαῖαι κατεκλίνοντο.

* *

Αἱ ψυχραὶ τράπεζαι συνέκειντο (le premier service ὡς λέγουν σήμερον 'Αθην. Β. 64) ἐξ ἐλαιῶν, ὠῶν, ὀστρέων, θριδάκων, ἢ ἄλλων ψυχρῶν διαφόρων εὐστόμων καὶ ὀρεκτικῶν βρωμάτων ἤτοι προδορπίων hors d'oeuvres (ἐλέγοντο δὲ καὶ προπόματα τὰ πρῶτα τοῦ δείπνου ἴσως καὶ πρόδειπνον, περίδειπνον τὸ πρὸ τοῦ δείπνου περιφερόμενον καθὼς εἰώθει τὸ πρῶτον. Συνωδεύοντο δὲ καὶ μὲ ὀλίγον πρόπομα οἴνου. 'Ακολούθως παρετίθεντο αἱ πρῶται τράπεζαι, ἢ αἱ δεύτεραι, ἐὰν αἱ ψυχραὶ ἐκαλοῦντο πρῶται, ἤτοι τὸ κυρίως τέλειον δεῖπνον (Λουκ. Συμ. 38,) καὶ τὰ ἐδέσματα εἰς πίνακας, ἢ κεράμια πολλὰ καὶ ποικίλα, ὥστε νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος ἀπὸ ὅ,τι ἠρέσκετο, τὰ δὲ ἀκολούθως φερόμενα ἐλέγοντο ἐπιφορήματα. Τὰ κρέατα ἦσαν κομμένα εἰς μικρὰ τεμάχια, ἐπειδὴ ἔτρωγον ὡς εἴπομεν μὲ τὰ δάκτυλα, τὰ ὑγρὰ ἐρρόφων διὰ μυστελῶν, διὰ τῶν ἀπομαγδαλητῶν δὲ δηλ. τῆς ψήχας τοῦ ἄρτου ἀπεμάττοντο τὰ δάκτυλα, ἃς καὶ ἀκολούθως ἔριπτον τοῖς κυσί. Βραδύτερον ὅμως εἶχον χειρόμακτρα καὶ τραπεζομάνδηλα. Ὅταν οὐδεὶς τῶν συνδαιτυμόνων πλέον ἔτρωγε, τότε οἱ δοῦλοι εἰδοποιούμενοι διὰ νεύματος τοῦ κυρίου, ἔφερον ὕδωρ καὶ εὐῶδες σμῆγμα πρὸς καθαρισμὸν τῶν χειρῶν· ἀπέφερον τὰς τραπέζας καὶ ἐκαθάριζον τὸ ἔδαφος ἀπὸ τῶν πεσόντων ψιχίων καὶ φαγητῶν καὶ ἤρχιζε τὸ συμπόσιον, ὁ πότος, ἢ ὁ κῶμος. (*)

Στέφανοι ἐκ κισσοῦ, ἢ μύρτων εἰς οὓς συνεπλέκοντο ρόδα, λευκόια, νάρκισσοι, ὑάκινθοι κτλ. (Πλουτ. Συμπ. ἑπτὰ σοφῶν καὶ 5, 11, 'Αθην. 672, 592—3), μύρα καὶ ποικιλόχροαι ταινίαι διενέμοντο εἰς ἅπαντας τοὺς δαιτυμόνας. Δοῦλος εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ κρατῶν χρυσοῦν κύπελλον καὶ ἀργυροῦν πρόχουν περιέχουσαν τὸν διὰ τὴν σπονδὴν ἄκρατον. (ὀνομαζόμενον καὶ μετάνιπτριν ἢ καὶ μετανιπτρίδα), τὸ προανάκρουσμα τῶν εἰσελθουσῶν ἤδη αὐλητρίδων ἤρχιζεν, ὁ δὲ οἰκοδεσπότης λαμβάνον ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ δούλου τὸ πλῆρες κύπελλον καὶ σπεύδων διὰ καταχύσεως ἢ ραντίσματος εἰς τὸν ἀγαθὸν δαίμονα, Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τοῖς 'Ολυμπίοις θεοῖς, ἔπινεν ὀλίγον καὶ ἔδιδε τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὸν πρὸς τὰ δεξιᾷ γείτονά του καὶ οὗτος πρὸς τὸν ἑπόμενον καὶ ἀφοῦ πάντες ἔπινον ἐκ τοῦ κυπέλλου, ὁ τελευταῖος τὸ ἔδιδεν εἰς τὸν δοῦλον, ἐνῷ αἱ αὐλη-

(*) 'Από τοῦ Ζ' αἰῶνος οἱ πλούσιοι Ἴωνες τῆς Μικρᾶς 'Ασίας, κατ' ἀπομίμησιν τῶν γειτόνων αὐτῶν Λυδῶν, εἰσήγαγον εἰς τὰ συμπόσιά των μουσικοὺς ἐμμίσθους ἤτοι ἀοιδοὺς, αὐλητρίδας ἢ παικτρίας ἄλλων ὀργάνων. 'Εκ τῆς 'Ιωνίας λοιπὸν προῆλθεν ἡ εἰσαχθεῖσα ἐν 'Ελλάδι (καὶ ἄλλας ἐλλ. χώρας) χρῆσις τῶν αὐλῶν διὰ τὴν συνοδείαν τοῦ ᾄσματος, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν τελειοποιημένων ἐγχόρδων ὀργάνων συγχρόνως δὲ ἐπεννοήθησαν καὶ νέα ἤ ἡ ποιήσεως, ἤτοι τεμάχια ᾀδόμενα ὑπὸ μεμονωμένων φωνῶν, εἴτε ἐν χορῷ, ὡς ἐν τῷ κώμῳ, τῷ τερματίζοντι τὰ ἑορτάσιμα δεῖπνα. Ἔκτοτε οἱ Ἕλληνες δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ στερηθῶσι τῶν ἀκροαμάτων τούτων ἐν τοῖς συμποσίοις· βλέπει τις τὰς αὐλητρίδας καὶ τὰς ὀρχηστρίδας ἀναμεμιγμένας μὲ τοὺς συνδαιτημόνας ἐπὶ πλείστων ἀρχαίων διασωθέντων ἀγγείων τοὺς μίμους τοὺς θαυματοποιοὺς, τοὺς θαυματουργοὺς, τοὺς κυβιστήρας, τοὺς ψηφοπαίκτας. Προσέτι δὲ δὲν ἔλειπον ἐκ τῶν συμποσίων οἱ παράσιτοι, οἱ κόλακες οἱ γελωτοποιοὶ, οἱ βωμολόχοι καὶ οἱ ὁποῖοι διὰ παντὸς μέσου καὶ τρόπου προεκάλουν τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν γέλωτα καὶ τοῦτο συνέβαινεν οὐ μόνον εἰς τὰ κοινὰ καὶ συνήθη συμπόσια ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων τῆς Σικελίας, τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου.

Τὰ διασωθέντα τυρρηνικὰ μνημεῖα μαρτυροῦσιν ἐπίσης τὴν χρῆσιν τοῦ χοροῦ καὶ τῆς μουσικῆς παρ' αὐτοῖς ἐν τοῖς συμποσίοις.

τρίδες κρούουσαι σοβαρὸν μέλος συνώδευον τὸν παιᾶνα τῆς τελετῆς, αἱ δὲ τρίται τράπεζαι μὲ τὰ τρωγάλια (dessert), ἐπιφορήματα, ἤτοι γάλα, πλακοῦντας, τυρὸν, ὀπώρας (εἶτα θρῖον καὶ βότρυς 'Αθ. β.) Ἤτοι μὲ ἐπιδόρπια (ἐξ οὗ ἐπιδόρπιαι τράπεξαι), ἐπιδορπίσματα, ἐπίδειπνα, ἐπιφορήματα, ἐποίκλια, νωγαλεύματα, πέμματα, πλακοῦντας, μάλιστα τρωγάλια ἢ ἐπιδόρπια δηλ. διψηρὰ πράγματα προκαλοῦντα τὸν πότον, καὶ ὅ,τι ἄλλο πρὸς πότον κατάλληλον προτίθεντο εἰς ὃν καὶ παρεδίδοντο ὡς ἑξῆς.

Ἐτοποθετοῦντο οἱ κρατῆρες, ἐξελέγετο διὰ προτάσεως, ἢ λαχνοῦ, ὁ ἄρχων τοῦ συμποσίου (τῆς πόσεως, συμποσίαρχος, ἢ βασιλεὺς, ὅστις ἐξελέγετο δι' ἀστραγάλων, ὁσάκις δὲν ηὐτοχειροτονεῖτο ὡς ὁ 'Αλκιβιάδης (Συμ. Πλάτ.). ὅστις καὶ ὑπηκούετο· οὗτος ὥριζε τὰς ἀναλογίας τοῦ κράματος δηλ. πόσος οἶνος ἔπρεπε νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἔπρεπε νὰ εἶνε πάντοτε ψυχρὸν (σπανιώτατα θερμὸν) τὸ θέρος δὲ τὸ ἐπάγωνον διὰ χιόνος, ἂν ἔπρεπε νὰ ἀρχίσωσι μὲ μικρὰ ποτήρια (κύλιξ, φιάλη, καρχήσιον, κάνθαρος, ρυτὸν ἦσαν τὰ ἐν τοῖς συμποσίοις συνήθη) καὶ νὰ τελειώσωσι μὲ μεγάλα, ἂν ἔπρεπε νὰ ψάλλουν, ἢ νὰ προτιμήσουν αἰνίγματα καὶ γρίφους ἢ νὰ κοτταβίσουν. Οἱ συμπόται περιέβαλλον καὶ τὸν τράχηλον διὰ στεφάνης, τὰ ποτήρια διενέμοντο καὶ οἱ συμπόται κατεκλίνοντο, ἢ μᾶλλον ἀνεκλίνοντο.

Οἰνοχόοι νέοι καὶ ὡραῖοι (*) ἐκίρνων καθαρίως καὶ μετὰ πολλῆς κομψότητος—καὶ σπανιώτατα νέαι— ἐν εὐλαβείᾳ κρατοῦντες τὰ ποτήρια ἄκροις δακτύλοις. Ὁ ἄρχων ἐφώνει τὸ Ζεῦ Σῶτερ, εἰς ὃν ἀνήκει τὸ πρῶτον ποτήριον καὶ τοῦτον ἐμιμοῦντο καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὴν τάξιν, ἣν εἴπομεν. Οἱ ὀρχηστρίδες, οἱ κιθαρισταὶ, οἱ θαυματοποιοὶ καὶ οἱ γελωτοποιοὶ εἰσήρχοντο ἵνα κυλήσωσι τὴν ἀκοὴν καὶ τέρψωσι τὴν ὅρασιν ἀκολούθως δὲ ἐπαίζετο καὶ ὁ κότταβος. Ὅταν οἱ κύλικες ἀντεκαθίσταντο διὰ μεγαλειτέρων καὶ τὰ ποτήρια διὰ κεράτων, ὧν ἡ χωρητικότης ἦτο ἀνάλογος τῆς τότε διαθέσεως τῶν συμποτῶν, εἰς ὃ συνετέλουν καὶ αἱ ποιναὶ τοῦ κοττάβου ἅμα δὲ καὶ φιλοτιμία τις τῶν συμποτῶν. Ἐν τῷ συμποσίῳ π. χ. τοῦ Πλάτωνος ὁ Σωκράτης καὶ ὁ 'Αλκιβιάδης ἔπιον μέγα ἔκπωμα ἕκαστος χωροῦν πλέον τῶν ὀκτὼ κοτυλῶν, πολλάκις δὲ ἐκενοῦντο ταῦτα ἀπνευστὶ (ἀμυστὶ πίνειν, ἀμυστίζειν).

Αἱ παροινίαι ἐπέφερον ἀταξίας, ὁ κότταβος ἐλησμονεῖτο, εὐτυχῶς ὅμως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὀρχηστῶν ἤγγελεν, ὅτι θὰ χορευθῇ καὶ μιμικός τις χορὸς παριστῶν συνήθως τὴν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ἑλένης ἔλευσιν τοῦ Πάριδος καὶ τὴν ἁρπαγὴν αὐτῆς· ἡ μιμικὴ αὕτη παράστασις, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ἐξέφραζεν ἀρκούντως τὸ πάθος τῶν ἐραστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τέλους ἀπήρχοντο τῆς αἰθούσης ἐνηγκαλισμένοι. Οἱ ζωηρότεροι καὶ οἱ νεώτεροι ἐζήτουν τότε τὰ σανδάλιά των, διὰ νὰ συνεχίσουν ἀλλαχοῦ τὴν διασκέδασίν των, οἱ φρονιμώτεροι ἀπήρχοντο οἴκαδε, οἱ δὲ φίλοι τοῦ πότου τελευταῖοι· ὅσοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν οἰκίαν των ἀπροσκόπτως, συνωδεύοντο, ἢ καὶ ὑπεβαστάζοντο ὑπὸ ὑπηρετῶν, οἵτινες ἔφερον καὶ φανοὺς, ἢ ἐκράτουν δᾷδας ἕνεκα τῆς ὥρας. Μ' ὅλα δὲ τὰ προληπτικὰ μέτρα τῶν στεφάνων καὶ τῶν ἀντιμεθυστικῶν, πικραμυγδάλων κλπ. ἀπέμενον καί τινες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὅθεν ἀπήρχοντο τὴν πρωίαν τῆς ἑπομένης (Λουκ. Συμπ. 47). Ἅπαντες οἱ ἐξερχόμενοι ἀπέθετον τοὺς στεφάνους των εἰς τὸν πρὸ τῆς θύρας Ἑρμῆν, ἐκτὸς νεανιῶν τινῶν, οἱ ὁποῖοι θορυβοῦντες καὶ κωμάζοντες, ἀνήρτων αὐτοὺς εἰς τὴν θύραν τῆς λατρευτῆς των ('Αθ. ιε'. 8—9), ἡ ὁποία ὁσάκις δὲν συνεμερίζετο τὰ αἰσθήματα τοῦ στεφανοθέτου ἀπεφύλλιζε καὶ ἐποδοπάτει αὐτόν!

Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

(*) Οἱ οἰνοχόοι ἦσαν καλῶν οἰκογενειῶν, ὡς π. χ. ὁ υἱὸς τοῦ Μενελάου, ὁ Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς καὶ ἄλλοι. ('Αθην. Ι'. 24).

[Ἐπιστῆμαι—Γράμματα—Τέχναι]

ΤΑ ΣΙΔΗΡ. ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΑ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ (Παρίσιοι).—Εἶνε ἀπεριγράπτον τὸ πόσον πληθύνονται τὰ σιδηροδρομικὰ δυστυχήματα. Μόνον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, κατὰ τὴν τελευταίως ἐκδοθεῖσαν ἐπίσημον στατιστικὴν τὰ δυστυχήματα ἠρίθμησαν κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσιν ἔτη 1,334,000 θύματα! Μόνον ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1906 μέχρι τοῦ 1907 ἠριθμήθησαν 122,885 θύματα, δηλαδὴ πλειότερα τῶν νεκρῶν καὶ τραυματιῶν τοῦ Βατερλῶ ὅπου ἀνῆλθον εἰς 53,000 ἄνδρας καὶ τοῦ Μοὺκδεν ὅπου ἔρθασαν τοὺς 100,000 ἄνδρας.

Πῶς νὰ προλαμβάνωνται αἱ καταστροφαὶ αὗται, ἢ τοὐλάχιστον πῶς νὰ μειωθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν; Πλεῖστα συστήματα ἐφευρέθησαν, ἤτοι σήματα, καὶ διάφορα ἄλλα μέσα τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἐμπόδισαν τὴν καταστροφήν. Ἐν Ρωσσίᾳ ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν σύστημά τι ὀνομαζόμενον τῆς κατασκοπείας. Τὸ σύστημα τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν ἐξ ἀπίνης ἐξέτασιν τῶν μηχανοδηγῶν ἐὰν ἐκπληροῦν καλῶς τὴν ὑπηρεσίαν των καθ' ὅλους αὐτῆς τοὺς ὅρους. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς κάθηται εἰς τὴν γραμμὴν πλησίον ἐπικινδύνου τινὸς μέρους εἴτε παρά τινα γέφυραν ἢ παρὰ καμπὴν ἢ ἐντὸς σήραγγος, καὶ παρατηρεῖ ἐὰν ὁ μηχανοδηγὸς κρατεῖ τὴν κεκανονισμένην ταχύτητα. Ὅταν φωραθῇ μηχανοδηγός τις μὴ ἐκτελῶν κατὰ γράμμα τὸ καθῆκόν του, ἀμέσως παραπέμπεται ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ εἰς τὸ συμβούλιον καὶ συλλαμβανόμενος δικάζεται. Αἱ τιμωρίαι εἶνε αὐστηρότατται. Καθ' ἕκαστον μῆνα ἐξετάζεται ἐπιστημονικῶς ἡ ὅρασις τῶν μηχανοδηγῶν θερμαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων τῶν προσκεκολλημμένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κινήσεως. Ἐὰν δὲ ἡ ὅρασίς των ἀποδειχθῇ πάσχουσα οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι τοποθετοῦνται εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν. Τὸ σύστημα τοῦτο εἰσήχθη πρό τινων μόλις μηνῶν εἰς τὴν 'Αμερικήν.

Ο ΚΙΝΗΤΗΡ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

ΑΕΡΟΠΛΟΪΑΙ (Παρίσιοι).— Τὸ σημερινὸν ἀεροπλάνον ὅπως ἐστὶν καὶ εὑρίσκεται παρέχει μὲν μεγάλας ὑπηρεσίας ἀποτελεῖ ὅμως ἥκιστα πρόσφορα μέσα συγκοινωνίας. Διὰ νὰ ὁδεύσουν πρὸς τὴν ἐντέλειαν πάντες οἱ ἀεροπόροι ζητοῦσιν ἐντελέστερον κινητῆρα καὶ πιστεύουσιν ὅτι ἐκεῖ ἔγκειται ὅλον τὸ ζήτημα. Ἐν τούτοις ὁ κ. Λαπὲρ ὁ εἰδικώτατος περὶ τὰ τοιαῦτα γάλλος μηχανικὸς λέγει ὅτι πρέπει πάντες νὰ πιστεύσουν ὅτι «ὁ κινητὴρ εἶνε μία ἀπὸ τὰς λειτουργίας τοῦ συστήματος οὐχὶ δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ σύστημα». Ὅτι κυρίως πρέπει νὰ τελειοποιηθῇ εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀεροπλάνον, ἡ πτητικὴ μηχανή. Φαίνεται ὅμως ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἱκανοποιήθησαν ἀρκούντως οἱ ἀεροπόροι μεθυσθέντες δ' ὑπὸ τῶν ἐπιτυχιῶν τῶν ἀδελφῶν Ράιτ, δὲν ἐζήτησαν νὰ προχωρήσουν περαιτέρω. Καὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς πρακτικῆς πτητικῆς μηχανῆς, δὲν εἶνε τὸ ἀεροπλάνον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν θὰ χρειάζεται οὔτε μέγα διάστημα διὰ τὴν ἀνάβασιν οὔτε τὴν οἰκονομίαν τοῦ μέρους ὥστε νὰ ζητῆται μία μηχανὴ 100 ἵππων μὲ μέρος μόνον δέκα χιλιογράμμων. Κατὰ τὸν Λαπὲρ μεγάλως βλάπτει τὴν ἀεροπλοΐαν ἡ προσπάθεια τῆς ἐφευρέσεως τοῦ προσφυοῦς κινητῆρος παραμελουμένης τῆς ἐφευρέσεως προσφυοῦς πτητικῆς συσκευῆς.

ΤΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΤΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ (Παρίσιοι.—Γενικῶς πιστεύεται ὅτι ὁ καλλίτερος διπλωμάτης εἶνε ὁ μᾶλλον πολιτικὸς καὶ ὁ μᾶλλον εὔστροφος ἀνήρ. Ἡ γνώμη αὕτη εἶνε πεπλανημένη κατὰ τὸν δ' Ἐστουρνὲλ δὲ Κωνστὰν ὅστις βεβαιοῖ ὅτι ὁ εὐθὺς καὶ ἔντιμος διπλωμάτης ἀποκτᾷ τὴν ἐμπιστσύνην, τὸ κῦρος καὶ τὸν σεβασμὸν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς παροδικὰς ἐπιτυχίας τὰς ὁποίας προκαλεῖ ποιά τις

κομψότης, αὗται ἀνήκουν εἰς τὴν ρουτίναν τῶν ψευδοδιπλωματῶν. Ὁ διπλωμάτης ὅστις γνωρίζει νὰ χαιρετᾷ ἐπιχαρίτως, ἀντιχαιρετᾶται βεβαίως, λογίζεται ὅμως ὡς μέγα μηδενικόν. Μέγα ἐλάττωμα, καὶ δὴ ἐπιβλαβέστατον δι' ἕνα διπλωμάτην εἶνε νὰ ἔχῃ πολὺ πνεῦμα ἰδίως δὲ πνεῦμα καινόν. πρέπει δὲ νὰ ἀποφεύγῃ νὰ ἐκπλήττῃ τὰν κοινωνίαν διὰ τῆς ἀρετῆς του. Ὀφείλει ὅμως ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴ ζῇ πενιχρῶς, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ μίαν κατοικίαν ἐν τῇ πόλει ὅπου διαμένει, μίαν ἐξοχικὴν ἔπαυλιν, ἔτι δ' ἀκόμη μίαν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι καὶ ἄλλην ἔπαυλιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Οὕτω χρειάζεται τέσσαρας κατοικίας τῶν ὁποίων ἡ συντήρησις εἶνε ὁμολογουμένως δαπανηρά, ἀλλ' ἀπαραίτητος «ἐφ' ὅσον ὁ διπλωμάτης ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκπληροῖ ἀξιοπρεπῶς τὸ ἐπάγγεμά του!» Ὁ δ' Εστεριὲλ δὲ Κωνστὰν παρατηρεῖ πρὸς τούτοις ὅτι καὶ ἡ διπλωματία ὅπως πᾶσα ἄλλη ὑπηρεσία ἐξελίσσεται καὶ ἀποβάλλουσα τὰς ἀρχὰς τῆς ραδιουργίας καὶ τῆς βιαιότητος, περιβάλλεται μὲ τὴν εἰρηνικὴν χλαμύδα τῆς διαλλακτικότητος.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

ΝΕΑ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» (Ρώμη).—Διὰ τὸν Γ. Σέρζι τὸ σχολεῖον οἷον ἐστὶ καὶ εὑρίσκεται σήμερον δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ὅστις πρὸ παντὸς πρέπει ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ προβλήματος τῆς πρακτικῆς μορφώσεως καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Καὶ πρῶτον δὲν πρέπει νὰ διδάσκωνται τὰ αὐτὰ θέματα οἱ παῖδες τῶν εὐπόρων ὁπωσδήποτε οἰκογενειῶν οἱ προωρισμένοι εἰς ἀνώτερα ἐπαγγέλματα ἀνήκοντα εἰς τὰς σφαίρας τῆς διανοίας καὶ οἱ πτωχοὶ παῖδες, οἱ παῖδες τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν τῶν ὁποίων τὸ μέλλον εὑρίσκεται ἐν τῇ βιοτεχνίᾳ. Ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία ἥτις χρησιμεύει ἐπαρκῶς εἰς τοὺς μὲν δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ σχολείῳ πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξοικειωθῇ ὁ μαθητὴς πρὸς τὴν ζωὴν καὶ νὰ διδαχθῇ διὰ νὰ βιοπαλαίσῃ, θὰ ἦτο χρήσιμον, νὰ παρέχωνται εἰς τὰ τέκνα τῶν ἐργατῶν θετικαί τινες γνώσεις καὶ νὰ εἰσάγωνται οὕτως εἰπεῖν εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα ἅτινα προώρισται βραδύτερον ν' ἀπορροφήσωσιν ὅλην αὐτῶν τὴν ὕπαρξιν. Ματαίως προσεπάθησαν νὰ δώσουν εἰς τοὺς μαθητὰς τούτους τὰ λεγόμενα «μαθήματα τῶν πραγμάτων» ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας καθιστᾷ αὐτὰ πραγματικῶς ἀναψυχὴν καὶ διασκέδασιν ὅλως ἄχρηστον ἀπὸ πρακτικῆς ἐπόψεως καὶ ἀπὸ ἐπόψεως ἐφαρμογῆς. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ σχολεῖα ἀποτελοῦν βασανιστήρια διὰ τὴν μεγάλην ἐλεεινότητα τῶν μαθητῶν καὶ καιρὸν πεταγμένον ὅστις ἠδύνατο ἀλλοῦ νὰ χρησιμοποιηθῇ καλλίτερον. Ὁ Γ. Σέρζ ὀνειροπολεῖ «δραστηρίαν» σχολὴν ὅπου θὰ διενηργεῖτο ἡ προπαρασκευὴ τῶν μαθητῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ τὴν βιωτικὴν διαπάλην.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

«Harper' s» (Λονδῖνον).— Ἡ ὕπαρξις τοῦ Σαίξπηρ ὅπως καὶ πολλῶν ἄλλων μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν ἠμφισβητήθη. Ἡ ζωή του ἡ ὄντως μυστηριώδης φωτίζεται ἤδη διὰ τῶν νεωστὶ γενομένων ἀνακαλύψεων τοῦ καθηγητοῦ Καρόλου Οὐίλλιαμ Βάλας ὅστις, εἰς τὰ Ἐθνικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Λονδίνου, ἀπεκάλυψε τὰ περίεργα ἔγγραφα μιᾶς δίκης κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Σαίξπηρ ἐκλήθη ὡς μάρτυς. Ἐννέα ἔγγραφα ἐξ αὐτῶν ἀναφέρουν τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου δραματουργοῦ, διὸ ἀναφέρεται εἰς αὐτόν, ἡ δὲ κατάθεσίς του φέρει ἐν τέλει καὶ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τῆς καταφανοῦς πλέον ἀποδείξεως τὴν ὁποίαν τὰ ἔγγραφα ταῦτα παρέχουν περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Σαίξπηρ, ἐνσαρκώνουν τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὑπὸ μορφὴν ὅλως ἄγνωστον ἄχρι τοῦδε. Ὁ Σαίξπηρ ἔζησεν ἔν τινι οἰκογενείᾳ μᾶλλον πρόσφυγος, Μονζουᾶ ὀνόματι, ἐγκατεστημένου δ' ὡς κουρέως ἐν Λονδίνῳ εἰς τὴν Σίλβερ Στρῆτ. Τούτου ἔχοντος δίκην τινὰ πρὸς τὸν γαμβρόν του ἐξ ἀφορμῆς τῆς προικὸς ἣν ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα του, ὁ Σαίξπηρ ἐκλήθη ὡς μάρτυς. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς δικογραφίας ταύτης καταφαίνωνται λεπτομερῶς τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἁπλότητος τοῦ Σαίξπηρ μεγίστην ἀποδίδοντος σημασίαν εἰς τὴν φιλοξενίαν ἧς ἀντικείμενον ἦτο.

ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

«ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ» (Λονδῖνον.— Ὡς καγκελλάριος τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ὁ πρίγκηψ Μπύλλωβ ὑπῆρξε πρωτοτυπώτατος εἰς τὴν σχέσιν του πρὸς τὸν τύπον. Συγκατετίθετο νὰ τὸν ἀναγνωρίζῃ ὡς δύναμιν, ἀλλ' ὡς δύναμιν ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ δρᾷ παρὰ μόνον συμφώνως πρὸς τὰ κυβερνητικὰ συμφέροντα. Χάρις εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τύπου ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν πάσης ἡμιεπισήμου κυβερνητικῆς ἢ ξένης εἰδήσεως, χάρις εἰς τὴν λογοκρισίαν ἣν τὸ ἐν λόγῳ γραφεῖον ἐνασκεῖ, ὁ τύπος δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν δημοσίαν γνώμην καὶ νὰ τὴν ἀνελίξῃ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἐκείνων οἵτινες εὑρίσκονται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κυβερνήσεως. Ἄλλως τε αἱ ἐφημερίδες σπανιώτατα παραποπονοῦνται δι' τοῦτο. Ἀναγνωρίζει τοὐναντίον τὴν ἀνάγκην συγκεντρωτικοῦ ὀργάνου διὰ τὰς εἰδήσεις, ἀποτελεῖ δὲ τίτλον τιμῆς διά τινα ἐκ τῶν γερμανῶν δημοσιογράφων ν' ἀναμένουν ὁδηγίας ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ τῆς Ἀρχικαγκελαρίας.

Η ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ

ΣΑΒΡΕΜΑΝΥ ΜΙΡ.—Ἡ πλειονότης τῶν Ρώσων σπουδαστῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ πτωχοὺς καὶ ἔχει μέγιστον συμφέρον εἰς τὴν ἀπολευθερωτικὴν ἐργασίαν ἥτις διεξάγεται. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ σπουδασταὶ οὗτοι ἀναμιγνύονται εἰς τὴν πολιτικήν. Καὶ ἄλλος λόγος ὅστις τοὺς ἐξώθει μέχρι τοῦ 1905 ὑπῆρξεν ἡ αὐστηρὰ καταδίωξις τὴν ὁποίαν τὸ κράτος διενήργει κατὰ τῶν δρώντων φοιτητῶν. Ἡ καταδίωξις αὕτη ἔφθανε μέχρι τοῦ νὰ ἐξαναγκάζουν αὐτοὺς εἰς πρόσθετον στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ νὰ τοὺς κατατάσσουν μέσῳ τῶν σπουδῶν των. Ἡ ἐπανάστασις παρέσχεν αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἔδωσαν πραγματικὴν αὐτονομίαν εἰς τὰ ρωσικὰ πανεπιστήμια. Ἡ σημερινὴ ἀντίδρασις τείνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν παλαιὸν κανονισμὸν καὶ νὰ τὸν ἐπιδεινώσῃ μάλιστα. Τὸ νομοσχέδιον περὶ τοῦ νέου πανεπιστημιακοῦ ὀργανισμοῦ πρόκειται νὰ συζητηθῇ κατ' κατ' αὐτὰς εἰς τὴν Δοῦμαν. Ἀνεβίβασε κατὰ τὸ ἓν τρίτον τὰς ἐγγραφὰς ἀπὸ 50 ρουβλίων εἰς 75. Οὐδεμίαν ἀνέχεται ὀργάνωσιν οὔτε συνεταιρισμόν τινα σπουδαστῶν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπαγορεύει δὲ πᾶσαν συγκέντρωσιν.

Ἓν κεφάλαιον ἀφορᾷ τὴν πλήρη καταστροφὴν τῶν ὀργανώσεων τούτων. Πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ νομοσχέδιον τοῦτο αἴρει ἀπὸ τῶν καθηγητῶν τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας διδασκαλίας, ὑπάγει δ' αὐτοὺς εἰς τὴν λογοκρισίαν τοῦ Πρυτάνεως.

ΟΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΑΙ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

«ΝΙΟΥ — ΡΟΥΝΣΑΟΥ». — Ἡ Ἀμερικὴ καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη θὰ ἦτο ἰσραηλιτικὴ χώρα, καὶ θὰ ἐπείθετό τις περὶ τούτου ἐὰν ἤθελε νὰ παρατηρήσῃ τὰς στατιστικὰς καὶ νὰ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τὸν Βέρνερ Σάμπαρ οἱ Ἰσραηλῖται εὑρίσκοντο ἐκεῖ.

Οἱ σοφοὶ Ἰουδαῖοι τῆς Πορτογαλλίας διὰ τῶν μαθηματικῶν καὶ ἀστρονομικῶν ἐργασιῶν των κατέστησαν δυνατὸν τὸ παράτολμον ταξείδιον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου. Τὸ ἰουδαϊκὸν χρῆμα ἐβοήθησε τὴν συγκρότησιν τῆς ἀποστολῆς. Ἐπὶ τῆς νηὸς τοῦ Κολόμβου ὑπῆρχον πολλοὶ ἰσραηλῖται, καὶ εἰς ἰσραηλίτης ὁ Λουδοβῖκος δὲ Τόρρες πρῶτος ἐπάτησε τὸ ἀμερικανικὸν ἔδαφος. Τέλος ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἐποικισμοῦ οἱ ἰσραηλῖται ἐπωκίσθησαν κατὰ πλήθη τόσοι ὥστε ἡ βασίλισσα Ἰωάννα ἀπεφάσισε νὰ παρακωλύσῃ τὸν ἐποικισμὸν τῷ 1511. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπῴκισαν τὸν Ἅγιον Θωμᾶν ὅπου ἵδρυσαν βιομηχανίαν σακχαροποιΐας.

Ἡ Βραζιλία ὀφείλει αὐτοῖς τὴν πρώτην εὐδαιμονίαν μέχρι τῆς ἀπελάσεώς των συμβάσης τῷ 1654.

Αἱ Βαρβάδαι καὶ οἱ Ἰαμαϊκοὶ εὐδαιμόνισαν χάρις εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ἄγγλος διοικητὴς τῶν νήσων τούτων δηλοῖ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι εἶνε οἱ καλλίτεροι ὑπήκοοι τῆς Αὐτοῦ Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος.

— Ὅσον ἀφορᾷ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, δὲν θὰ εἰσήρχοντό ποτε εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας ἄνευ τοῦ ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου.

Ὁ Πρόεδρος Ροῦσβελτ κατὰ τὴν 250ὴν ἐπέτειον τοῦ ἰσραηλιτικοῦ ἐπικισμοῦ ἐδήλωσαν ὅτι ἐβοήθησαν μεγάλως τὴν ἐγκαθίδρυσιν καὶ τὴν ἐποικοδόμησιν τῆς χώρας».

Ὁ δὲ Κλάβελανδ εἶπε.

«Οὐδεὶς ἄλλος πλειότερον τοῦ Ἰσραηλίτου ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἀμερικανισμοῦ τῆς σήμερον.»

Μικρα Τραγουδια

1

Καθόλου δὲν διψῶ γιὰ κόσμους ξένους
Καὶ τ' ἄγνωστα μυστήρια νὰ λύσω.
Θέλω δὲν θέλω γιὰ τοὺς πεθαμένους
Θὰ μάθω ὅταν τὰ μάτια μου θὰ κλείσω.

Τί γίνεται στὰ ὕψη δὲν μὲ μέλει.
Οὔτε ἂν πᾶνε κι' ἔρχονται τὰ πνεύματα,
Οὔτε φαντάσματ' ἂν ὁ Ἅδης στέλλει
Καὶ τ' ἄλλα ποῦ μᾶς ἀραδειάζουν ψεύματα.

Μοῦ φθάνουνε τῆς γῆς μου ἡ ἐμορφάδες.
Μοῦ περισσεύουν μάλιστα οἱ πόνοι μου.
Νὰ σκάω στὸν Ἄρη ἂν ψήνουνε ντολμάδες
Ἀφοῦ δὲν ξέρω ἂν τρῶνε οἱ γειτόνοι μου;...

2

Ἂν εἶν' καμμιὰ ποῦ μ' ἀγαπᾷ,
Πῶς ἤθελα στ' ἀλήθεια
Νὰ βάλω ἐκείνης τὴν καρδιὰ
Μέσ' στὰ δικά σου στήθεια...

Μοῦ λὲς πῶς ξαναγάπησα·
Τὰ λόγια εἶνε περίσσια.
Ἀγάπησέ με δυὸ ροραῖς
Νὰ εἴμαστε ἴσια ἴσια

3

Τῶν χορταριῶν τὸ πράσινο
Δὲν εἶν' γλυκὸ σὰν πρῶτα·
Τῶν ἀστεριῶν θαμπώσανε,
Χλωμιάσανε τὰ φῶτα.

Τῶν ἀηδονιῶν βραχνότερα
Ἀκούω τὰ τραγούδια
Καὶ τὴν πιληὰ τὴ μυρωδιὰ
Δὲν βρίσκω στὰ λουλούδια.

Ἀνάγκη τὴν ἀπόφασι
Νὰ πάρω μιὰ γιὰ πάντα
Τὰ νειάτα μου περάσανε,
Ἐμπῆκα στὰ σαράντα.

4

Ἡ σκέψι ἡ ἀνυπότακτη ἀκονίζει
Λογιῶν λογιῶν φαρμακερὰ μαχαίρια
Καὶ στὴν καρδιά μας μέσα τὰ καρφόνει
Μ' αὐτὰ τὰ ἴδια μας τὰ χέρια.

Καὶ κλαῖμε καὶ πονοῦμε καὶ στενάζομε
Κ' ἔτσι περνᾷ ἡ ζωὴ βασανισμένη
Γιὰ ὅ,τι δὲν ἔγινε. Γιὰ ὅ,τι ἐγέννησε
Ἡ φαντασία. Ἡ καταραμένη!

5

Ἐσὺ δὲν ξεύρεις τί με φαρμακεύει
Οὔτε κι' ἐγὼ ποτὲ θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ.
Δὲν ξεύρεις τί εἶν' αὐτὸ ποῦ μὲ πα δεύει
Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποῦ μοῦπες—Σ' ἀγαπῶ.

Τὸ εἶχα εἰπῆ κ' ἐγὼ σὲ μιὰ μικρή....
Καὶ τρέμει ἡ ψυχή μου, ποῦ πιστεύει
Πῶς ὅτι ἔκαμε κανεὶς θὰ βρῆ.
Ἐσὺ μὴ μάθῃς τί μὲ φαρμακεύει.

6

Μονάχος δὲν μπορεῖς νὰ ζήσῃς
Σ' αὐτοὺς τοὺς δύσκολους καιρούς.
Ἔχεις ἀνάγκη κι' ἀπὸ φίλους
Ἔχεις ἀνάγκη κι' ἀπὸ ἐχθρούς.

Κἄποτε μάλιστα...οἱ φίλοι
Θὰ σὲ ποτίσουνε χολή.
Ἐνῶ οἱ ἐχθροί σου θὰ σὲ κάνουν
Ἴσως...μεγάλο καὶ πολύ.

7

Ἀφοῦ θέλεις νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθεια
Ἄκουσέ την καὶ καλὰ συλλογίσου·
Ἔχω δύο καρδιαῖς μεσ' στὰ στήθεια
Μὰ εἶν' ἡ μία μονάχα δική σου.

Αὐτὴ καίει γιὰ σένα καὶ πάλλει
Κ' ἡ ψυχή μου σ' αὐτὴν κατοικεῖ.
Μὰ ποτὲ μὴ ρωτᾶς γιὰ τὴν ἄλλη,
Ἕνα λείψανο εὑρίσκετ' ἐκεῖ.

8

Ποιὸς μπορεῖ νὰ ξεδιαλύνῃ
Ἕνα ὄνειρο κακό;
Ἤβρα ἐκεῖ ποῦ ἐκοιμώμουν
Βιὸς μεγάλο, ξαφνικό.

Μὲ τριγύριζαν χιλιάδες
Φίλοι μου καὶ συγγενεῖς
Κι' ὅταν ξύπνησα κοντά μου
Δὲν εὑρέθηκε κανεὶς

9

Κριτὴ τὸν Χάρον ἐδιώρισαν
Οἱ δύο ἀδικοχωρισμένοι,
—Αὐτὴ στὴ γῆ κι' αὐτὸς στὸν Ἅδη—
Μὲ ποιὸν ἡ κόρη τους θὰ μένῃ.

Καὶ ἀπὸ τότε καὶ οἱ δύο τους
Περνοῦν μὲ πίκραις καὶ καϋμοὺς.
Στὸν ἕνα τὸ κορμί της ἔμεινε
Στὸν ἄλλον ἔφυγεν ὁ νοῦς.

10

Θέλω νὰ σὲ καταραστῶ
Μὰ πάλι σὲ λυποῦμαι
Γιατὶ ἐσὺ ἂν τὰ ξέχασες
Ἐγὼ ὅλα τὰ θυμοῦμαι.

Ἂς εἶνε. Ἄλλοι θὰ βρεθοῦν,
Ποῦ σὰν λησμονηθοῦνε,
Αὐτοὶ ἂς ξεχάσουν τὰ παληά.
Κι' ἂς σὲ καταραστοῦνε.

11

Ὅταν δύο παντρεμμένοι
Περπατοῦνε πλάϊ-πλάϊ,
Ἄνθρωπος δὲν τοὺς κυττάζει
Ἄνθρωπος δὲν τοὺς ρωτάει.

Κι' ὅταν δύο ἐρωτευμένοι
Πλάϊ-πλάϊ κάπου πᾶνε,
Ὅλ' οἱ ἄλλοι νὰ ἠμποροῦσαν
Νὰ τοὺς πνίξουν νὰ τοὺς φάνε.

Σὰν νὰ μὴν ἠξέρουν ὅλοι
Πῶς οἱ πιὸ φαρμακωμένοι
Εἰς αὐτὸ τὸν πλάνο κόσμο
Δὲν εἶνε πάντα οἱ παντρεμένοι.

12

Ἡ χρυσαῖς μου ἡ ἀνηψοῦλες
Μ' ἀγαποῦν ἀληθινὰ
Κι' ὅλαις τὸ καλό μου θέλουν
Καὶ νὰ ζῶ παντοτεινά.

Κι' ἂν μοῦ τύχῃ νὰ πεθάνω
Μαῦρα δάκρυα θὰ χύσουν.
Ξέρουν πῶς ἀπὸ τὸν θεῖο
Στίχους θὰ κληρονομήσουν.

13

Ἐρώτησα ἕναν Κρητικὸ τί ἔχει
Γιατί τὸν εἶδα δακρυσμένο
Καὶ μοῦπε: Ἡ μοῖρα ἔχει γραμμένο
Τὸ αἷμα ἢ τὸ δάκρυ μας νὰ τρέχῃ.

14

Ἔχω μιὰ εἰκόνα στὴν καρδιά,
Ποῦ δὲν τὴν ἔκανε ζωγράφος·
Ποῦ δὲν τὴν καίει μήτε ἡ φωτιά,
Ποῦ δὲν τὴν σβύνει μήτε ὁ τάφος.

Ἐγράφτηκε πολὺ πρὶν γεννηθῶ,
Θὰ βλέπω αὐτὴν σὰν ξεψυχήσω,
Κι' ὅταν στὸν ἄλλο κόσμο ἀναστηθῶ
Πάλιν αὐτὴ θὰ προσκυνήσω.

15

Ἔλα νὰ τὰ μοιράσωμε
Τοῦ κήπου τὰ λουλούδια
Νὰ πάρω ἐγὼ τ' ἀγκάθια
Καὶ σὺ τῆς μυρωδιές.

Ἔλα νὰ τὰ διαβάσωμε
Τοῦ Γιάννη τὰ τραγούδια
Νὰ βρῆς ἐσὺ τὰ λάθια
Κ' ἐγὼ τῆς ἐμμορφιές.

Ι. ΜΑΡΑΝΟΣ

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΦΥΛΑΚΤΟΝ

[Ὑπὸ Λ Santigos—Μετάφρασις *Θρασ. Ζωϊοπούλου*]

Μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες εὑρίσκοντο συνηθροισμένοι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ συνταγματάρχου δὸν Φερνανδὲζ Ἀλοπίκο, διοικητοῦ τοῦ 5ου τάγματος τῶν ἀνιχνευτῶν, ἐβασίλευε πλήρης εὐθυμία. Εἰς τὰ πρόσωπα τῶν γενναίων πολεμιστῶν, τὰ μαυρισμένα ἀπὸ τὸν ἥλιον δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲ ἴχνος κατηφείας ἢ κοπώσεως.

Αἱ ταλαιπωρίαι, αἱ καθημεριναὶ συμπλοκαὶ πρὸς τοὺς ἐφίππους μαύρους τοὺς εἶχεν πλέον ἐξοικειώσει τόσον πολὺ πρὸς τὸν κίνδυνον ὥστε ἡ θλῖψις δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τὴν ἄγουσαν πρὸς τὰς καρδίας των. Εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην. ἥτις ἄδενδρος καὶ αἰχμηρὰ ἐξετείνετο γύρωθεν, οἱ Ἱσπανοὶ ἀνέμενον τὸν θάνατον, εἰς ἀναπόφευκτον τέλος, ἀντάξιον παντὸς γενναίου πολεμιστοῦ.

Ἐζωσμένον ἔχοντες πάντοτε τὸ ξῖφος καὶ τὸ περίστροφον ἐξηρτημένον ἀπὸ τοῦ ὤμου, ἐκοιμῶντο οὕτως ὡπλισμένοι πάντοτε, ἕτοιμοι ν' ἀναπηδήσωσιν εἰς τὸ πρῶτον σάλπισμα ποῦ θὰ ἐσήμαινε νυκτερινὴν τῶν μαύρων Ράϊφ ἐπίθεσιν...

Ὁ καμπανίτης δὲν ἔλειπεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ διοικητοῦ καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἔβρεχαν συχνὰ τὸν λάρυγγά του μὲ τὸ ἀφρῶδες ποτόν.

Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην διηγοῦντο παραδόξους ἱστορίας εἰς τὰς ὁποίας τὸ ὑπερφυσικὸν ἔπαιζε σπουδαῖον ρόλον, καὶ τὰ μειδιάματα τῶν δυσπίστων εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν διηγήσεων τούτων παρεχώρουν τὴν θέσιν των εἰς ρίγη δέους ἀορίστου, κατὰ τὸ τέλος.

— Παιδιά! — εἶπεν αἴφνης ὁ Δὸν Φερνανδὲζ πιστεύσατέ με: Ὑπάρχει κάτι ποῦ ρυθμίζει τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων κάτι τὸ ὁποῖον ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν, δὲν ἀντιλαμβανόμεθα σαφῶς καὶ τὸ ὁποῖον συνηθίζομεν ν' ἀποκαλῶμεν σύμπτωσιν. Ἔχω μίαν ἀπόδειξιν τούτου.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰουλιανὸς δὲ Σάντ Ἰλαὶρ, Γάλλος ἐξισπανισθεὶς, ὅστις ἐπολέμει κατὰ τῶν Ράϊφ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπολοχαγοῦ, ἐξηκολούθει νὰ μειδιᾷ, ὁ διοικητής μας ἠγέρθη, ἤνοιξε μικρὸν κιβώτιον, ἐξήγαγε φάκελλον, καὶ ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου κιτρινισμένου φύλλου χάρτου, τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσε:

«Υἱέ μου:

Ἀναμφιβόλως θὰ ἤκουσας ποτὲ νὰ γίνεται λόγος περὶ τοῦ θείου σου Δὸν Φραγκίσκου, ἐξορισθέντος ἐκ τῆς πατρίδος, ὅταν σὺ ἦσο μόλις ὀλίγων μηνῶν... Ἐπειδὴ αἰσθάνομαι προσεγγίζον τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, σοῦ γράφω τὰς γραμμὰς ταύτας, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι κάποιος θὰ εὕρῃ ταύτας καὶ θὰ φροντίσῃ νὰ σοῦ τὰς φέρῃ. Εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκομαι, μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ σοῦ περιγράψω λεπτομερῶς κατὰ πόσον τρόπον ἐδῶ εἰς τὴν ἐρημίαν, ἀπέθνησκον ἐκ σφοδροῦ πυρετοῦ, μόνος, ἐλεεινὸν θῦμα ἑνὸς προδότου, ὅστις κατορθώσας νὰ δηλητηριάσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα μου μὲ ἀπεγύμνωσε καὶ μὲ ἀφῆκεν εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην ν' ἀποθάνω, ὡς πληγωμένον πτηνόν.

Ἴσως θὰ εἶσαι περίεργος νὰ μάθῃς πῶς μόνος ἐγὼ ἐκ τοῦ καραβανίου διέφυγα τὸ σκληρὸν τέλος τῶν συντρόφων μου:

«Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐσωκλείω ἓν φυλακτὸν ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται ἓν αἰγυπτιακὸν εἴδωλον, ἐνῷ ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὑπάρχει μυστηριώδης ἐπιγραφὴ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τῶν σοφῶν αἰγυπτιολόγων κατώρθωσε νὰ ἐξηγήσῃ.

«Ὁ γέρων ἄραψ παρὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβον τὸ φυλακτὸν τοῦτο πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, μοῦ διηγήθη ὅτι εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐπιδίδεται μαγικὴ δύναμις, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὅστις κατέχει ταῦτα δὲν θ' ἀποθάνῃ ποτὲ ἐκ βιαίου θανάτου. Τὴν ὑπερφυσικὴν ταύτην δύναμίν του εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐδοκίμασα, διαφυγὼν ἐκ μεγάλων κινδύνων κατὰ τὴν περιπετειώδη ζωήν μου. Καὶ ἂν κανεὶς διαβάτης—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν πιστεύω συλλέξῃ τὴν ἐπιστολὴν μὲ τὸ φυλακτὸν τοῦτο παρὰ τὸν σωρὸν τῶν ὀστῶν μου καὶ τὰ φέρῃ μέχρι σοῦ, ἐνθυμοῦ ὅτι ἡ τελευταία περιπέτεια τῆς ζωῆς μου, κατὰ τὴν ὁποίαν διέφυγα ὡς ἐκ θαύματος τὸν ἐκ δηλητηριάσεως θάνατον, δύναται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι ἡ παράδοσις αὕτη δὲν στερεῖται βάσεως.»

*
* *

— Καθὼς βλέπετε προσέθεσεν ὁ διοικητὴς — ἡ ἐπιστολὴ φέρει τὸ γραμματόσημον καὶ τὴν ταχυδρομικὴν σφραγῖδα τοῦ Κιὲν Σίν, ὁπόθεν μοῦ ἀπεστάλη. Παρὰ τὰς ἐρεύνας μου δὲν κατώρθωσα νὰ μάθω τὸν ἄγνωστον, ὅστις εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀτυχοῦς θεῖου μου μὲ τὸ φυλακτόν, ἔλαβε τὴν φροντίδα νὰ μοῦ τὰ ἀποστείλῃ ταχυδρομικῶς ἐκ Κίνας ... Τώρα σεῖς γνωρίζετε — εἶπε ξεκουμβόνων τὸ ἀμπέχωνόν του καὶ δεικνύων τὸ μετάλλινον περίαπτον, μαυρισμένον ἐκ τῆς πολυκαιρίας—ὅτι ὅταν τὰ διάφορα ἔθνη ἔστειλαν τοὺς στρατούς των εἰς τὴν Κίναν νὰ πολεμήσουν τοὺς Μπόξερς διὰ τὰς ἀτιμίας των, ἤμην καὶ ἐγὼ ἐκεῖ.

Πιστεύων τυφλῶς εἰς τὴν προστατευτικὴν δύναμιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τὸ ἔφερον πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ, κρεμασμένον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ. Θὰ τὸ πιστεύσετε; — καὶ ταῦτα λέγων ἐθώπευε διὰ τῶν δακτύλων τὸ φυλακτὸν — μίαν ἡμέραν εἷς κινέζος μὲ ἐπυροβόλησεν ἐξ ἀποστάσεως τριῶν μέτρων καὶ ἡ σφαῖρα ἐπέρασεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου χωρὶς νὰ μὲ θίξῃ.

«Κατόπιν εἰς τὴν Ἱσπανίαν εἰς κάποιαν στιγμὴν ἀπελπισίας, καὶ ταῦτα λέγων ἐσκυθρώπασεν ἠθέλησα νὰ θέσω τέρμα εἰς τὴν ζωήν μου. Ἡ ἀπόπειρα ἀπέτυχε καὶ δὲν μετανοῶ διότι ἡ ἀπιστία, ἡ προδοσία, ἡ ἀχαριστία μιᾶς γυναικὸς δὲν ἀξίζουν τὴν ζωὴν ἑνὸς ἀνθρώπου...

Καὶ μᾶς ἔδειξε, κρεμαμένην ἀπὸ τῆς χρυσῆς ἁλύσσου τοῦ ὡρολογίου του σφαῖραν περιστρόφου μὲ κεκαυμένον τὸ καψίλιον.

Καὶ οὕτω, κύριοι—ἐξηκολούθησε—δύναμαι νὰ φαίνωμαι ἀτρόμητος. Δὲν θ' ἀποθάνω ἐκ βιαίου θανάτου. Εἶνε γραμμένο!

Ὅταν ἡ διάγνωσις ἐτελείωσεν ἐπεκράτησε σιγή. Ὅστις δὲν εἶδε τὸν Δὸν Ἀλωπίκο εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ μέχρι τίνος βαθμοῦ δύναται νὰ φθάσῃ ἡ τόλμη τοῦ ἀνθρώπου. Ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἠρώτα ἑαυτὸν ἂν πράγματι κάποια ὑπερφυσικὴ δύναμις θὰ ἐπροστάτευεν αὐτὸν μὲ τὴν ἀόρατον καὶ ἀδιαπέραστον ἀσπίδα της.

*
* *

Ὁ ὑπηρέτης εἰσῆλθε κομίζων ἄλλον οἶνον καὶ παιγνιόχαρτα. Τὸ παιγνίδι ἤρχισε, περιοριζόμενον κατ' ἀρχὰς εἰς μικρὰς καταβολάς, αἵτινες ὀλίγον κατ' ὀλίγον ηὐξάνοντο. Αἱ ὧραι παρήρχοντο καὶ ὁ καμπανίτης ἔρρεεν εἰς τοὺς λάρυγγας.

Ἡ τύχη κατεδίωκε τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τὸν συνταγματάρχην Δὸν Φερνανδὲζ. Ἔχανεν, ἔχανε πάντοτε.

— Πηγαίνω ν' ἀνανεώσω τὰς προμηθείας μου, κύριοι—ἀπόψε θὰ πολεμήσω στῆθος πρὸς στῆθος μὲ τὴν Τύχην.

Ἐξῆλθε καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἐπέστρεψε κρατῶν δέσμην χαρτονομισμάτων.

Ἔχανε πάντοτε. Ἐν τούτοις ἀπαθὴς ἐξηκολούθει παίζων, μέχρις ὅτου εἶδε καὶ τὴν τελευταίαν πεσσέταν ἐγκαταλείπουσαν αὐτόν.

Τότε ἔκαμε κίνημα ρίγους. Ἔμεινε σκεπτικός, προσπαθῶν ματαίως νὰ κατανικήσῃ τὸν δαίμονα τῆς χαρτοπαιξίας. Κατόπιν εἰς κάποιαν στιγμὴν:

Κύριοι—ἐψιθύρισεν— ὅστις ἐξ ἡμῶν ἐπιθυμεῖ νὰ γείνῃ κύριος τοῦ φυλακτοῦ δὲν ἔχει παρὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην.

Οἱ παῖκται τὸν παρετήρησαν ἔκπληκτοι. Μόνος ὁ Ἰουλιανὸς δὲ Σαὶντ Ἰλαὶρ δὲν ἐδίστασεν.

— Τρεῖς χιλιάδας πεσσέτας εἰς τὴν ντάμα, κύριε διοικητά. Μὰ τὴν πίστιν μου τὰς ἀξίζεις!

— Δέχομαι, νέε !

Καὶ τὸ φυλακτὸν πεσὼν εἰς τὸ κέντρον τῆς τραπέζης ὡς κατακολὴ, ἐκουδούνισεν ἀπαισίως.

— Ἐχάθη ! ἀνεφώνησεν ὁ διοικητὴς μὲ ὑπόκωφον φωνὴν, ἀφ' οὗ ἔσυρε τὸ χαρτί του.

Ὁ κερδίσας ἤπλωσε βραδέως τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ ἀντικείμενον, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ ἐγγίσῃ.

Διὰ μέσου τῆς σκηνῆς, διῆλθε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἄνεμος πολεμικός.

Αἱ σάλπιγγες ἐσήμανον ὅλαι αἰφνιδίαν καὶ ἀπροσδόκητον ἐπίθεσιν ὀρδῆς μαύρων.

Αἱ φωναὶ τῶν πληγωμένων, αἱ κατάραι, οἱ πυροβολισμοὶ, ὁ καλπασμὸς τῶν ἵππων, ἐπλήρωσαν τὴν κοιλάδα δαιμονιώδους θορύβου.

Καὶ τότε, ἐν τῇ συγχύσει τῆς ἀπροσδοκήτου προσβολῆς, ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες κατεχόμενοι ἤδη ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ τοῦ ἀλκοὸλ καὶ τῆς χαρτοπαιξίας, ἀγακληθέντες εἰς τὸ καθῆκον ὑπὸ τῶν κινδυνευόντων στρατιωτῶν των, ἐρρίφθησαν ἔξω, ὥρμησαν τρέχοντες εἰς τὴν λυσσαλέαν πάλην κατὰ τῶν ἀγρίων Ράιφ.

***

Μεταξὺ τῶν νεκρῶν, τοὺς ὁποίους ἡ Ἱσπανία θὰ ἐνθυμῆται πάντοτε ὡς τοὺς ἀνδρειοτέρους τῶν υἱῶν της, ἀνευρέθη τὴν ἑπομένην τὸ πτῶμα τοῦ Δὸν Φερνανδὲζ Ἀλωπέκο, σφίγγοντος ἀκόμη εἰς τὴν ψυχρὰν χεῖρα τὴν λαβὴν τῆς σπασμένης σπάθης του.

Καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Ἰουλιανὸς δὲ Σὰντ Ἰλὰρ εἰς μάτην ἀνεζήτησεν, ἐκεῖ ὅπου ἀνεγείρετο ἡ σκηνὴ τοῦ φονευθέντος διοικητοῦ, τὸ φτλακτὸν τὸ ὁποῖον δικαιώματι παιγνιδίου, ἀνῆκεν αὐτῷ.

A. SANTIGOS

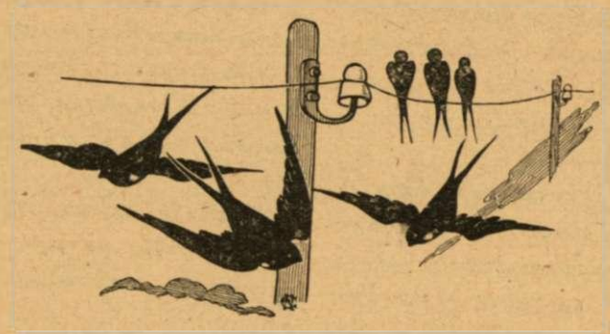

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΟΧΗΝ

(Διήγημα ὑπὸ Σεβερίνης)

Ὁ Ἰβὰν Κλὼχ εἰσώρμησεν εἰς τὸ ἐργαστήριον ὡς θύελλα, καὶ ἐπανέκλεισε τὴν θύραν μὲ τὸν πάταγον ἀληθινῆς βροντῆς. Ἐπέταξε τὸ καπέλλον του χωρὶς κἂν νὰ προσέξῃ ὅτι αὐτὸ πιστὸν εἰς τὸν προορισμόν του ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν ἀτυχοῦς Νιόβης ἥτις καὶ διὰ τὴν προτίμησιν ταύτην ἐφάνη μᾶλλον ἀξιοδάκρυτος αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἔπεσε μὲ τόσην ὁρμὴν ἐπάνω εἰς ἕνα σοφᾶν ὥστε τὰ στρώματα τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ ἐπίπλου θὰ ἐγόγγυζον ἐὰν εἶχον τὴν ἡν ἐστεροῦντο φωνήν. Ἀλλὰ δὲν ἤρκεσαν μόνον αὐτά. Εἰς φρικτὴν βλασφημίαν ὁ καλλιτέχνης ἐξεδήλωσε συντόμως μὲν ἀλλὰ σαφῶς τὴν ἡν ἰδέαν εἶχε περὶ τοῦ Παντοδυνάμου.

Καὶ ὅμως ὁ Ἰβὰν Κλὼχ εἶνε μία ἀπὸ τὰς ἀξιαγαπήτους ὑπάρξεις, εἷς ἐκ τῶν καλλιτεχνῶν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀποβαίνουν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ σπανιώτεροι διὰ τὸν ὁποῖον τὸ χρῶμα εὑρίσκετο εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα ἐνῷ τὴν πρώτην κατεῖχεν ἡ εἰλικρίνεια. Εἷς ἄνθρωπος ὅστις ἐπαρασημοφορεῖτο κατὰ λᾶθος εἰς τὸν αὐτὸν κατάλογον ὅπου ἀνεγράφετο ὁμώνυμός τις παλιανθρωπᾶκος, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ πλάνη αὕτη διεσκέδασε πλειότερον παρὰ αὕτη ἡ παρασημοφορία. Τέλος ἦτο ὄψιμον γέννημα τῆς «σχολῆς τοῦ τσιμπουκίου» τῶν ἀνοικτοκάρδων χειρονομιῶν, τῶν καυγάδων περὶ τέχνης, καὶ τῶν ὑπέρβολικῶν ἐνθουσιασμῶν. Τέκνον ὅμως μιᾶς Σλαύας καὶ ἑνὸς Βρεττανοῦ συνεσώρευεν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς δεισδαιμονίας τῶν δύο φυλῶν, ἐφοβεῖτο τὸν ἀριθμὸν 13 τὴν Παρασκευὴν τὸ τριπλοῦν φῶς, τὸ σταύρωμα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μαχαιρῶν κτλ. κτλ. Ἐξήγει πρὸς τοὺς ἄλλους τὰ ὄνειρα τὰ ἰδικά του ὡς καὶ τὰ τῶν ἄλλων. Ἐπίσης ἀπὸ ἓν παλαιὸν μοντέλον ἔμαθε ν' ἀναγινώσκῃ μέσα εἰς τὸν ντελβὲν τοῦ καφὲ, ἀπὸ δὲ μίαν ἐρωμένην ἡ ὁποία τὸν ἐγκατέλειπε δι' ἕνα μαγνητιστὴν ἐδιδάχθη τὴν περίπλοκον χειρομαντίαν. Ἀλλ' ὅτι ἀκριβῶς τὸν φοβίζει μέχρι παραφροσύνης εἶνε ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου καὶ πᾶν ὅ,τι σχετίζεται μὲ αὐτόν. Οὐδέποτε εἰσέρχεται εἰς ἐκκλησίαν διὰ τὸν φόβον τῶν νεκρικῶν πομπῶν. Συχαίνεται τοὺς ἱερεῖς μόνον καὶ μόνον διότι ψάλλουν τὰς ἐπιθανατίους εὐχὰς, ἀποφεύγει τοὺς κώδωνας διότι ἠχοῦν τὴν πένθιμον κωδωνοκρουσίαν καὶ εἶνε ἱκανὸς νὰ κάμῃ ἀρκετὰ χιλιόμετρα ἵν' ἀποφύγῃ καὶ πόρρωθεν ἀκόμη τὴν θέαν κοιμητηρίου τὸν εἰρωνεύονται οἱ ἄλλοι διὰ τοὺς φόβους του αὐτοὺς, καὶ ὁ Ἰβὰν θυμώνει. Καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τῷ παρατηροῦν ὅτι ἔχει μεγάλα θέλγητρα ὁ Λυτρωτὴς θάνατος οἵτινες τὸν βεβαιοῦν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐλεύσεώς του εἰς τὸν ὑπερπλήρη αὐτὸν κόσμον μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς γῆς ἐξαφάνισιν πάσης γοητείας, ἀποκρίνεται ἁπλῶς ὅτι ὁ θάνατος τὸν ἐκβιάζει καὶ ὅτι οἱ Στωϊκοὶ εἶνε τρελλοί.

***

Ἡ Μαρκελίνα ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν χωρὶς ὅμως νὰ σηκώσῃ τὰ βλέμματα ἐντελῶς ἀπορροφημένα εἰς τὸ παστὲλ τὸ ὁποῖον ἐτελείωνε.

— Τί ἔπαθες πάλιν ; Τί σοῦ ἔκαναν ; Καὶ εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἐξοχικοῦ ἐργαστηρίου ὅπου εἰργάζοντο ἀπὸ κοινοῦ ὁ Γεώργιος Ἐρὲ ὅστις διώρθωνε τὸν πηλόν του καὶ ὁ Ἰωάννης Μασὶ ὅστις ἐκαθάριζε τὴν παλέττα του ἐπανέλαβον ὡς ἠχὼ μαζῆ καὶ οἱ δύο.

— Τί ἔπαθες πάλιν γέρω-γκρινιάρη, τί σοῦ ἔκαναν πάλιν ;

— Ἄχ ! παιδιά μου ! ἐγόγγυσεν ὁ Ἰβὰν Κλὼχ μὲ τὰς χεῖρας καὶ τὰ βλέμματα πρὸς τὸν

ὀροφὸν, ἂν ἠξεύρατε τί μοῦ συνέβη ! Εἶνε φρικῶδες !

— Κανὲν δυστύχημα μὲ αὐτοκίνητον, τοὐλάχιστον δὲν ἔπαθες τίποτε σοβαρόν ; ἠρώτησεν ἡ Μαρκελίνα ἡ ὁποία τὴν φορὰν αὐτὴν ἀνύψωσε τὰ βλέμματα.

— Κανένας δανειστής ;

— Καμμιὰ «παλαιὰ τῶν ἡμερῶν ;»

— Κάτι χειρότερον ! Κάτι πλέον χειρότερον ! Ἀφοῦ σᾶς λέγω ὅτι εἶνε φρικῶδες !...

Ἡ Μαρκελλίνα ἐσπογγισε τὰς χεῖρας καὶ διέταξε.

— Ἀνάπαυσις ! Ἐσὺ ἔχεις ὄρεξιν νὰ μᾶς τὰ εἰπῇς... Μίλα λοιπὸν καὶ πές μας τὸ ἀτελείωτόν σου παραμύθι...

Ἤναψεν ἓν τσιγαρέττον καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐνῷ ὁ Ἰβὰν Κλὼχ, ἐκάθιζε τὰ πόδια του ἐπὶ τοῦ σοφᾶ ὥστε τὰ γόνατά του νὰ φθάνουν εἰς τὴν μύτην του.

— Λοιπὸν ἀκοῦστε... Γνωρίζετε τὸν κ. Χ...

— Ναί. Αὐτὸς ποὺ σοῦ κάνει τὸν τέταρτον εἰς τὴν «μανίλλιαν».

— Εἰς τὸ καφενεῖον τῆς Σαλαμάνδρας, ἀκριβῶς αὐτός. . Εἰξεύρετε πῶς τὸν ἐγνώρισα, πόσον μοῦ ἤρεσε, διότι ἦτο ἐχέμυθος, καθὼς πρέπει ἄνθρωπος μὲ τὴν αὐστηρὰν ἀλλὰ καὶ συμπαθητικὴν φυσιογνωμίαν του, μὲ τὸν ἀέρα του τὸν ἄνευ συμφέροντος. Ἄ ! ἁπλοϊκὸς ἄνθρωπος, εἰς τ' ἀλήθεια πολὺ ἁπλοϊκός. Δὲν ἦτο σοφὸς, δὲν ἦτο κἂν γραμματισμένος, καὶ δὲν ἤξευρε νὰ διακρίνῃ τὴν μίαν ἔννοιαν ἀπὸ τὴν ἄλλην.... Πάντοτε ὅμως μὲ τὴν ἴδιαν διάθεσιν... διόλου φλύαρος...

— Ἀφοῦ ἠναγκάζετο πάντοτε ν' ἀκούῃ ἐσένα...

— Ἐπὶ τέλους, ἔστω καὶ δι' αὐτὸ, τόσον ὥστε περισσότερον δι' αὐτὸν παρὰ διὰ τὰς ἄλλας μονάδας ἐξεκίνησα κάθε ἡμέραν πρὶν γευματίσω καὶ ἐπήγαινα εἰς τὴν πόλιν, τρία χιλιόμετρα πηγαιμὸν καὶ ἄλλα τόσα ἐρχομόν...

— Διὰ λογαριασμόν του βεβαίως ἀλλὰ καὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς «μανίλλιας» ..

— Ἔστω καὶ δι' αὐτὸ, ἀφοῦ ἡ Μαρκελλίνα δὲν σκαμπάζει ἀπὸ χαρτιά... Ἐπὶ τέλους ὁ κ. Χ... ἔτσι τὸν ἐβάπτισα πρὶν μάθω πῶς λέγεται Λοσσοῦ ἦτο ὁ καλλίτερος ἀπὸ τοὺς τρεῖς κουμπάρους. Αὐτὸν ἐπροτιμοῦσα. Ἐτελείωσε. Ὁ ἕνας ἦτο σιταρᾶς ὁ ἄλλος οἰνέμπορος. Ὅσον διὰ τὸν κ. Χ. ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ὡμίλει διὰ τὰς ὑποθέσεις του, ἐνόμιζα πῶς εἶνε γραφειοκράτης ἢ θὰ εἶχε κανὲν εἰσοδηματάκι. Ὁ ἴδιος μάλιστα μοῦ εἶπε τὸ ὄνομά του ἕνα βράδυ ποὺ ἐπηγαίναμεν τὸν ἴδιον δρόμον. Ἐνθυμοῦμαι ποὺ μοῦ εἶπε δειλά-δειλά.

— Ὦ ! ἂν ἠθέλατε νὰ μὴν ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς παρουσιάσω τὴν μικράν μου οἰκογένειαν. Ἡ κυρία Λοσσοῦ εἶνε κόρη ἑνὸς κοσμηματογράφου. Θὰ ἦτο τόσον εὐτυχὴς νὰ γνωρίσῃ ἕνα πραγματικὸν καλλιτέχνην.

Ἡ ἁπλοϊκότης τῆς προσκλήσεως μὲ διεσκέδαζε καὶ ἐδέχθην. Νὰ φαντασθῆτε ἕνα σπιτάκι ὁλοκάθαρον, τὴν πλέον καθαρὰν γυναικοῦλαν, τὴν πλέον γελαστὴν γυναῖκα τοῦ κόσμου. Δύο ἀγγελούδια καθαρὰ—καθαρὰ μοῦ ἐρρίχθησαν εἰς τὸν λαιμὸν καὶ ἕνα κρασάκι πρώτης. Τίποτα ἄλλο δὲν σᾶς λέγω.

Τόσῳ μοῦ ἤρεσεν ὥστε ὅτε προχθὲς ὁ Λοσσῶ μοῦ προέτεινε νὰ πᾶμε νὰ φάμε εἰς τὸ δάσος φαγητὰ ποὺ θὰ ἐμαγείρευεν ἡ γυναικοῦλά του μάγειρος πρώτης γραμμῆς ἠσθάνθη ἡδονικὴν εὐχαρίστησιν. Ἰδίως ηὐχαριστήθην ὅταν ὁ καλὸς ἐκεῖνος οἰκοκύρης προσέθηκε :

— Θὰ πάρωμε μαζῆ κι' ἀπὸ τὸ καλὸ κρασί μας...

*
* *

«Εἰξεύρετε τὸ «Πηγάδι τοῦ Γραφιᾶ» εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἀπὸ τὴν πόλι ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ ποῦ στρέφει ἀριστερᾶ ὁ δρόμος. Εἰξεύρετε τὸ γκρεμισμένο κάστρο ποῦ...

— Καλὰ, καλὰ ἡ σκηνογραφία σου εἶνε ἑτοίμη... Ἐξακολούθει φθάνω λοιπὸν ἀργὰ ὅπως συνήθης πεθαμένος ἀπὸ τὴν πεῖναν ἕνεκα τοῦ δρόμου, καὶ κατατδρωμένος ἀπὸ τὴν λιακάδαν... Εἴδατε δὲ τί ἥλιος ἦταν σήμερα τὸ πρωΐ.. Αἴ ! Ὅλα τὰ φαγητὰ εἶναι ἐπάνω εἰς ἕνα λευκότατον τραπεζομάνδηλον καὶ ἡ γυναικοῦλα ἡ στρογγυλοῦλα καὶ ἡ γελαστὴ ἐφόρεσε μίαν χαριτωμένην ρόδινη φορεσιὰ, καὶ εἶχεν ἀνασκουμπωμένα τὰ μανίκια της. Τὰ ἀγγελούδια δροσερὰ καὶ γελαστὰ ἐπερίμεναν νὰ φύγουν. Καὶ ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι ἐξ καλαῖς μποτίλλιες γεμάταις ἀμὸ τὸ καλὸ κρασὶ, μᾶς παρουσιάζοντο

σεβασταὶ καὶ ἀξιέραστοι ὡς σταφυλαὶ γιγάντιαι τῆς γιγαντικίας κληματαριᾶς ἡ ὁποία ἐκομίσθη ἀπὸ τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας.

— Ἐξακολούθει ποιητά !...

— Ἐπικούρεε !

— Ὡραῖα ! λαμπρά ! Μόνον τὸ κοστοῦμ τοῦ Λοσσῶ εἶναι κάπως φρικαλέον. Ἓν ἀπαίσιον μαῦρον πανταλόνι μὲ ἕνα σουρτοῦκον ἐλεεινὸν καὶ τρισάθλιον καὶ μ' ἕνα μαλακὸν κασκέττο. Ἀλλὰ μᾶς ἐζήτησε συγγνώμην.

— Εἶχε πολλὴν δουλειάν ! μᾶς εἶπε.

Καὶ ἐπρογευματίσαμεν.

Ἄ ! παιδιά μου ! τί πρόγευμα θεσπέσιον ἦτο ἐκεῖνο ! Τί ἀμβροσία τὰ φαγητὰ τῆς κυρᾶς Λοσσοῦ ! τί νέκταρ τὸ κρασάκι ποῦ μᾶς ἐγαργάλιζε ἡδονικὰ τὰ ἐντόσθια· Καὶ ἔβλεπα τὸν Λοσσοῦ καινούργιον γελαστὸν, ξεκουμπωμένον, νὰ λέγῃ λογιῶν λογιῶν ἀστεῖα τό τί γέλοια ποὺ ἐκάναμε δὲν λέγονται ... Σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι ποτὲ δὲν ἔφαγα τόσον καλὰ καὶ δὲν διεσκέδασα τόσον...

— Μὰ δὲν μᾶς λέγῃς αὐτὸ τὸ πρόγευμα ὀνομάζεται φρικῶδες γεγονός ;

— Μὰ στάσου μίαν στιγμήν. Τὴν ὥραν λοιπὸν ποῦ ἐτρώγαμε ἀκούσαμε πίσω ἀπὸ τὸ ἐρείπιον κρότον ἀπὸ ρόδακις καὶ ἀπὸ ἄλογα.

Ὁ Λοσσοῦ ἐσηκώθη τότε.

— Πάω νὰ ἰδῶ τ' ἄλογά μου μίαν στιγμήν.

— Τί νὰ σᾶς πῶ παιδιά. Χιλίων εἰδῶν σκέψεις μοῦ ἐπέρασαν ἀπὸ τὸν νοῦν. Τόσον ποῦ ἐσκέφθην ὅτι ὁ Λοσσοῦ ἐκεῖνος ἦτο ἴσως κανεὶς ἐρασιτέχνης ἀμερικανὸς μετεμφιεσμένος ἔτσι ...

— Χμ !

— Ἔπειτα ἐσυλογίσθηκα τῆς παρτίδες ποῦ ἐκάναμεν εἰς τὸ καφενεῖον τῆς Σαλαμάνδρας

— Ἴσως, ἐσκέφθηκα, εἶνε ἐμποροϋπάλληλος καὶ τὴν Κυριακὴν πέρνει τὴν ἅμαξαν τοῦ καταστήματος καὶ πηγαίνει περίπατον... Εἰξεύρω κι' ἐγώ .

Ἐπὶ τέλους ἐκαλοφάγαμεν, ἐκαλοϊπιαμεν, ἐξανατίπιαμεν ἐματαίπιαμεν ... Εἴμεθα εἰ; τὸ κέφι...

Ἀλλ' ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε. Ὁ Λοσσοῦ εἶδε τὸ ρωλόγι του, καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ γυρίσωμεν. Ἔπειτα εἶπε εἰς τὴν γυναῖκά του νὰ ξαναβγάλῃ τὰ πράγματα εἰς τὰ καλάθια, καὶ ἐξηφανίσθη πίσω ἀπὸ τὸ ἐρείπιον.

— Οὔφ ! μᾶς εἶπε πῶς βαρειέμαι νὰ ξαναντυθῶ ! ...

Νὰ «ξαναντυθῶ» ; Δὲν ἐκαταλάμβανε. Ἀλλ' ἐχώνευα τόσῳ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὥστε δὲν ἤθελα νὰ ἀναγκάσω τὸν ἐγκέφαλόν μου οὐδ' εἰς τὸν ἐλάχιστον κόπον.

Ὅταν ἔξαφνα ! ... Ἄ ! παιδιά μου ! ...

— Λέγε τὸ λοιπόν !

— Ἡ ἅμαξα προχωρεῖ, προχωρεῖ... Ἡ νεκροφόρα ! Ναὶ παιδιά μου ! ἦταν νεκροφόρα,, κι' ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμα ντυμένος μὲ τὴν στολὴν τοῦ ἁμαξηλάτου τῆς νεκροφόρου ὁ Λοσσοῦ!.. Τὴν γυναῖκά του, τὰ παιδιά του, τὰ φαγιά του καὶ τὸ καλὸ κρασί ! ... ἄ ! παιδιά μου ὅλα αὐτὰ τὰ εἶχε μεταφέρει ἕως ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν νεκροφόρα... Τὰ ἐπῆρε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν εἰς τὸ διάβα του ἀφοῦ εἰργάσθη τὸ πρωΐ !

Καὶ ὁ Ἰβὰν Κλὼχ πεσὼν πάλιν ἐπὶ τοῦ σοφᾶ ἐγόγγυζεν βαθέως. Ἀλλ' οἱ γογγυσμοί του ἐπνίγησαν εἰς τὰ γέλοια τῶν ἄλλων οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφοβοῦντο τὸν θάνατον καὶ τὰ ἐξαρτήματα καὶ παραρτήματά των.

ΣΕΒΕΡΙΝΗ

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

[Φιγητά, Γλυκύσματα, Ἐπιδόρπια]

Μαγιονέζα

Παίρνομεν δύο κροκάδια αὐγῶν, ἅλας, πιπέρι καὶ μουστάρδα, τὰ ἀνακατώνομεν καλὰ, ρίπτομεν σιγά-σιγὰ λάδι καὶ ἔπειτα λεμόνι ὅσον θέλομεν νὰ γίνῃ περισσοτέρα. Εἶνε καλὴ διὰ ψάρι κρῦο καὶ κρῦα πουλερικά.

Κροκέτα ἀπὸ ἀγκινάραις

Βράζομεν μερικαῖς ἀγκινάρκις καὶ παίρνομεν τὸ κάτω μέρος, δηλαδὴ ἀφκιροῦμεν ἐντελῶς τὰ φύλλα, ἑτοιμάζομεν ἄσπρη σάλτσα. Βάζομεν δηλαδὴ εἰς 1 κατσαρόλαν μιὰ χουλιαριὰ βούτυρο νὰ κάψῃ, ρίπτομεν ὀλίγην ἄχνη ἀλεῦρι καὶ μετὰ 100 δρ. γάλα νὰ δέσουν, γυρίζοντας γρήγορα. Ἀφοῦ δέσουν καὶ τὰ κατεβάσομεν ἀπὸ τὴν φωτιὰν, ρίπτομεν 2 κροκοὺς αὐγῶν καὶ παίρνουν μερικὰς βράσεις. Παίρνομεν ταὶς ἀγκινάραις, ταῖς φορμάρομεν ὅπως θέλομεν, τὰς βουτοῦμεν εἰς τριμμένη γαλλέττα καὶ μετὰ εἰς αὐγὸ καὶ τὰς τηγανίζομεν.

Μακαρόνια μὲ χοιρομέρι

Ἀφοῦ κοπῇ ἐντελῶς τὸ χοιρομέρι καὶ μείνῃ πολὺ ὀλίγον κοντὰ εἰς τὸ πόδι, τότε ἀφκιροῦμεν τὸ κρέας αὐτὸ καὶ τὸ κοπανίζομεν καλά. Τὸ κόκκαλο τὸ βάζομεν νὰ βράσῃ καὶ ρίπτομεν τὰ μακκρόνια.

Ἑτοιμάζομεν ἄσπρη σάλτσα διὰ 1)2 ὀκᾶ μακκρόνια, 1)2 ὀκᾶ γάλα, 3 κουταλιαῖς ἀλεῦρι καὶ 4 βούτυρο καὶ 3 αὐγά. Ἔχομεν παρμεζάνα τριμμένη, σουρώνομεν τὰ μακκρόνια, ἀνακκατεύομεν ὅλα μαζὶ καὶ ἀλείφομεν τὴν φόρμα, βούτυρο καὶ γαλέττα, ρίπτομεν ὅλα ὁμοῦ.

Ἄσπρη σάλτσα

Βάζομεν εἰς μίαν κατσκρόλαν 100 δρ, βούτυρον καὶ διάφορα χόρτα ψιλοκομμένα. Ἀφοῦ ψηθοῦν ὀλίγον, προσθέτομεν 100 δρ. ἀλεῦρι, ἀνακατώνομεν αὐτὰ, χύνομεν δὲ σιγὰ, σιγὰ ζεστὸν γάλα. Ρίπτομεν ἅλας καὶ ὀλίγα σπυριὰ πιπέρι. Τὰ βάζομεν ἐπὶ ἓν τέταρτον εἰς σιγανὴν φωτιὰ, τὰ περνοῦμεν ἀπὸ πολὺ λεπτὸν παν καὶ μεταχειριζόμεθα.

Κέϊκ

Διὰ τὴν κατασκευὴν κέϊκ, τοῦ χρησιμωτέρου βεβκίως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γλυκίσματος, ἔχομεν τὴν ἑξῆς συνταγήν.

Ἀναλύομεν διὰ τῆς χειρὸς καλὰ ἐν ποτήριον βουτύρου καὶ ρίπτομεν ἔπειτα δύο ποτήρια ζαχάρεως τριμμένης, δέκα λεπτῶν κανέλλαν κοπανισμένην, δύο μοσχοκάρυδα καὶ ἓξ αὐγά.

Ἔπειτα ρίπτομεν δύο ποτήρια «ἀλεῦρι τριεστίνικον» ἑβδομήκοντα πέντε δράμια γάλακτος καὶ πάλιν δύο ποτήρια ἀλεύρου, τέλος δὲ ἑκατὸν δράμια σταφίδος εἴτε μαύρης εἴτε ξανθῆς.

Εἶνε ἀναπόφευκτον νὰ ρίψωμεν ἐπίσης τρεῖς δόσεις διὰ κοχλιαρίου τρεμόρε-ταρτάρε ἀνακελυμένον ἐντὸς γάλακτος, ἕνα φλοιὸν μανδαρινίου καὶ ἕνα φλοιὸν λεμονίου.

Ἔπειτα ρίπτομεν σόδας ἐν κοχλιάριον ἐντὸς λεμονίου καὶ ὅλον αὐτὸ ἐντὸς μάζης.

Πάντοτε δουλεύομεν καλὰ τὸ μίγμα αὐτό.

Ἡ φόρμα ἀλείφεται μὲ βούτυρον, θέτομεν ἔπειτα τὸ μίγμα αὐτὸ ἐντὸς καὶ τὸ στέλλομεν εἰς τὸν φοῦρνον.

Ἀφρογλύκισμα

Κτυποῦμεν 12 ἀσπράδια αὐγῶν μὲ 60 δράμια ψιλὴ ζάχαρι καὶ ὀλίγη μυρωδιά. Κάμνομεν ἔπειτα μὲ χαρτὶ μικραῖς κασίτσκις, ταῖς γεμίζομεν ἕως τὴ μέση μὲ τὸ μίγμα τὸ ὁποῖον ἐκάμαμεν καὶ βάζομεν νὰ ψηθοῦν εἰς μέτριον φοῦρνο.

Κέϊκ διὰ τὸ τσάϊ

Ἀσπρίζομεν 50 δρ. βούτυρον, ρίπτομεν 100 δρ. ζάχαρη κοσκινισμένη, καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ τὸ δουλεύωμεν, 4 κροκοὺς αὐγῶν, 150 δρ. ἀλεῦρι τριεστίνικο, ἕνα κουταλάκι κρεμόρ. Εἰς ἄλλο μέρος κτυποῦμε τὰ ἀσπράδια τῶν αὐγῶν καλὰ ὥστε νὰ πήξουν. Ρίπτομεν σιγὰ-σιγὰ ἕνα ποτηράκι τοῦ κρασιοῦ κονιάκ. Ἐν ὅσῳ δουλεύομεν τὸ βούτυρον κτλ. ἑτοιμάζεται τὸ ἀσπράδι τὸ ὁποῖον ἀνακατεύομεν μὲ τὰ ἄλλα. Ἔχομεν ἀλειμμένες πάχος ταῖς φόρμαις, τὸ σερβίρομεν καὶ τὸ στέλλομεν εἰς τὸν φοῦρνον. Ἐὰν τὸ θέλομεν διὰ γλύκισμα τοῦ τραπεζιοῦ, τότε ἔχομεν ἄσπρη ζεστὴ σάλτσα καὶ τὸ περιχύνομεν.

Τρίγωνα μὲ φρέσκο τυρὶ

Παίρνομεν 100 δρ. τυρὶ ἀνάλατον. Ἐὰν εἶνε ἁλατισμένο τὸ βάζομεν εἰς τὸ γάλα νὰ ξαλμίσῃ. Προσθέτομεν 3 κρόκους αὐγὰ, ὀλίγη ζάχαρι. Τὰ ζυμώνομεν καλὰ καὶ ὀλίγο πολὺ ὀλίγο γάλα. Παίρνομεν 1)2 ὀκᾶ φύλλο διὰ μπακλαβᾶ τὸ κόπτομεν εἰς τὸ μέσον, διπλώνομεν τὸ ἥμισυ τοῦ φύλλου πάλιν εἰς τὸ μεσον, βάζομεν ὀλίγο βούτυρο μὲ ἕνα πτερὸ μικρὸ εἰς τὸ μέσον ἀπὸ μιὰ χουλιαριὰ γέμισιν καὶ τὰ τυλίγομεν. Ἔχομεν εἰς πολὺν φωτιὰ πολὺ βούτυρο τὰ τηγανίζομεν καὶ τὰ σερβίρομεν. Τὰ βρέχομεν ἢ μὲ ζάχαρι σιρόπι καὶ ὀλίγη κανέλα μέσα, ἢ μὲ ζάχαρι κοπανισμένη καὶ κανέλα μαζύ.

Σερμπέτι καφὲ

Βράζομεν εἰς τὸ καζανάκι τοῦ γλυκοῦ 1 ὀκᾶ καραμέλα ζάχαρι καὶ 1)2 ὀκᾶ νερὸ, τὸ τοποθετοῦμεν σὲ πολὺ δυνατὴν φωτιὰ νὰ βράσῃ. Ἑτοιμάζομεν ἕνα καφὲ μᾶλλον ἐλαφρὸν χωρὶς ζάχαρι, τὸν ἀφίνομεν νὰ κατασταλάξῃ, καὶ ὅταν κοντεύῃ νὰ δέσῃ ἡ ζάχαρις τὸν ρίπτομεν μέσα καθὼς καὶ 1 κουταλιὰ λεμονίου. Διὰ νὰ δοκιμάσωμεν τὸ σερμπέτι εἰς τὸ δέσιμον, βάζομεν εἰς ἕνα πιάτο νερὸ, ρίπτομεν ὀλίγην ζάχαριν μὲ τὸ κουτάλι, καὶ μὲ τὸ δάκτυλον δοκιμάζομεν ἐὰν γίνετε κόμβος· ἐὰν γίνετε τὸ κατεβάζομεν τὸ ἀφίνομεν νὰ κρυώσῃ, καὶ ἅμα χλιάνῃ τότε ἀρχίζομεν καὶ τὸ δουλεύομεν. Ἅμα κόψῃ, δηλ. ἀσπρίσῃ, ἐντελῶς, τότε τὸ σερβίρομεν εἰς τὰ βάζα.

Λάχανον μὲ γάλα

Ζεματίζομεν ἕνα καλὸ λάχανο, ἀρκετὴν ὥραν, τὸ κόπτομεν εἰς τεμάχια. Βάζομεν αὐτὰ σὲ μία κατσκρόλα μὲ ὀλίγο βούτυρο, ἁλάτι, πιπέρι καὶ μιὰ χουλαριὰ καλὸ ἀλεῦρι, ὀλίγο γάλα καλὸ (50 δρ.) τὰ βάζομεν εἰς τὴν φωτιὰ μέχρις ὅτου δέσει ἡ σάλτσα καὶ τὰ σερβίρομεν.

Σάλτσα αὐγῶν

Δουλεύομεν μὲ ὀλίγον λάδι, ξῦδι, ἅλας, πιπέρι, μουστάρδα καὶ μοσχοκάρυδο, 2 κροκάδια αὐγῶν ἐπὶ 10 λεπτὰ τῆς ὥρας. Τὴν δὲ σάλτσαν αὐτὴν μεταχειριζόμεθα διὰ λαχανικὰ, ψάρια, πουλερικὰ κτλ.

Σάλτσα μὲ λυωμένο βούτυρο

Βάζομεν εἰς μίαν κατσαρόλα 100 δρ. βούτυρο φρέσκο. Ἀνακατώνομεν ὀλίγο σὲ σιγανὴ φωτιὰ, ρίπτομεν ἅλας καὶ τὸν ζωμὸν 1 λεμονιοῦ, ψιλοκομμένον μαϊδανόν.

Τὰ σάνδουϊς

Μετὰ τὸ τέϊον πρὸς τὸ ἑσπέρας συνηθίζονται πολὺ τὰ κρασιὰ μὲ σάνδουϊς.

Μεταξὺ ἄλλων ὅπως μὲ χαβιάρι μαῦρο, χοιρομέρι, δίδονται πολὺ τὰ σάνδουϊς μὲ ταραμοσαλάτα καὶ μὲ σαρδέλες καὶ βούτυρον. Γίνονται δὲ ὡς ἑξῆς :

Παίρνομεν ὀλίγες σαρδέλλες, καθαρίζομεν αὐτὰς καλὰ ὥστε νὰ μὴ ἔχουν κανένα κόκκαλον. Τὰς κοπανίζομεν πολὺ εἰς ἓν γουδὶ, ρίπτοπτομεν καὶ ἀρκετὸν φρέσκο βούτυρον, τὸ δουλεύομεν καλὰ μέχρις ὅτου γίνῃ ἀλοιφή. Ἀλείφομεν μὲ αὐτὸ τὰ ψωμάκια τῆς μπύρας τὰ ὁποῖα ἔχομεν κομμένα εἰς ψιλοὺς χαλκάδες καὶ προσφέρομεν.

Γλυκὸ σταφύλι φράουλα

Παίρνομεν μίαν ὀκᾶ σταφύλι λεγόμενον φράουλα. Τοῦ ἀφκιροῦμεν τὸ φλοῦδι καθὼς ἐπίσης καὶ μὲ μίαν φουρκέτα τὰ κουκούτσια. Βράζομεν μία ὀκᾶ ζάχαρι νὰ δέσῃ. Ἅμα ἑτοιμασθῇ τὴν ἀφήνομεν νὰ κρυώσῃ καὶ ἀφοῦ κρυώσῃ ρίπτομεν τὰ σταφύλια νὰ πάρουν μερικὰς βράσεις. Εἰς τὰς ἀρχὰς βάζουεν πολὺ φωτιά. Διὰ νὰ δέσῃ ἐπίσης καλὰ, ἅμα κοντεύῃ ρίπτομεν καὶ μιὰ κουταλιὰ στιμμένο λεμόνι.

Καλλωπισμὸς τοῦ προσώπου

Διὰ ν' ἀφαιρέσῃ τις ἀπὸ τοῦ προσώπου τὰ μαῦρα στίγματα τὰ κοινῶς λεγόμενα «μπιμπίκια» τὰ ὁποῖα πολλοὶ ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ πιέζουν διὰ νὰ ἐξέρχηται ἡ ἐν αὐτοῖς ὕλη ὡς εἶδος σκώληκος, ὑπάρχει φάρμακον ἁπλοῦν καὶ ἀσφαλές.

Πλύνομεν ἀνὰ δύο ὥρας τὸ πρόσωπον διὰ σάπωνος περικλείοντες πολὺ πάχος, βρεγμένου ἐντὸς βραστοῦ ὕδατος. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἐλαφρὰς ἐντριβὰς διὰ τοῦ ἀκολούθου μίγματος :

Liqueur d' Hoffmann	30 gr.
Eau de vie de Cavande	20 »
Essence de reine-des-prés	5 »

Τὸ φάρμακον τοῦτο εἶνε ἀλάνθαστον καὶ δι' αὐτοῦ μόνον καθαρίζεται τὸ πρόσωπον.

Διὰ τοὺς ὀδόντας

Διὰ τὸ πουρὶ τῶν ὀδόντων ἀναλύομεν ἐντὸς μιᾶς λίτρας βρασμένου ὕδατος 20 λεπτῶν bicarbonate de soude καὶ πλύνομεν τὸ στόμα πρωΐαν καὶ ἑσπέραν. Διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ καθαρίζεται τελείως καὶ προλαμβάνεται ἡ ἐπὶ τῶν ὀδόντων καθημένη ξένη οὐσία.

Διὰ τὰς χεῖρας

Ἰδοὺ μία ἀλοιφὴ διὰ νὰ λευκαίνῃ καὶ νὰ μαλακώνῃ τὰς χεῖρας :

Lanoline mentholée	60 gr.
Glycérine camphrée	40 »
Baume du Pérou	5 »
Salol	2 »

Ὅταν διὰ τῆς ἀλοιφῆς ταύτης περιβληθοῦν αἱ χεῖρες τὰς πουδράρωμεν μὲ μῖγμα ἀνάλογον ἀλεύρου ἐξ ἀραβοσίτου καὶ Salo de Venise, ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα φοροῦμεν παλαιὰ χειρόκτια.

Διὰ τὴν λεύκανσιν τοῦ δέρματος

Μεταχειρίζεσθε τὴν ἀκόλουθον συνταγὴν διὰ τὸ δέρμα :

Ean oxygénée	25 gr.
Glycérine	30 »
Ean de rose	30 »

Βρέχομεν ὀλίγην βάτταν καὶ κρατοῦμεν ταύτην ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπί τινα λεπτά.

Διὰ τοὺς ἀδυνάτους

Παίρνομεν ἀπὸ δύο κουταλάκια blé, orge, mais, seigle, son et avoine, τὸ ὅλον 12 κουταλάκια διὰ 4 λίτρες νερὸ, τὰ βάζομεν νὰ βράσουν εἰς σιγανὴ φωτιὰ μέχρις ὅτου μείνῃ μόνον 1 λίτρα. Αὐτὸ πίνετε ἐντὸς 24 ὡρῶν.

Ὅσοι θέλουν νὰ παχύνουν κάμνουν αὐτὸ διὰ 15 ἡμέρας ἢ καὶ 20.

Διὰ τὴν γρύππην

Πολὺ ὠφέλιμον εἶνε νὰ βράζετε 10 gram Hysope καὶ νὰ τὸ πίνετε ὡς εἶδος ζεστοῦ.

Διὰ τὸν στόμαχον

Καλὸν εἶνε 5 ἢ 6 ἄνθη χαμομηλιοῦ ἐντὸς ζεστοῦ ὕδατος τὸ ὁποῖον πίνετε.

Διὰ νὰ κατασκευασθῇ ἔλαιον ἀπὸ χαμομῆλι βάζομεν ἐπὶ 2 ὥρας εἰς bain-marie 50 gram. χαμομῆλι εἰς 1)2 λίτρα λάδι μετὰ τὸ φιλτράρωμεν καλὰ καὶ μεταχειριζόμεθα δι' ἐντριβάς.

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

Ὁ φλύαρος δὲν εἶνε μόνον ἀδιάκριτος ἀλλὰ καὶ κακὸς πολλάκις. (Μαρλὲς)

— *Ὑπάρχουσιν πληγαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας σπανίως εὐγενὴς καρδία δύναται νὰ ἰαθῇ.* (Βολταῖρος)

— *Πρέπει νὰ βλέπῃ τις τὴν εὐτυχίαν ἐκ τοῦ μακρόθεν ὅπως καὶ τοὺς οὐρανούς.* (Ρεϊνὰν)

— *Ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τὴν εὐτυχίαν χάρις εἰς τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐνθύμησιν.* (Λατενῶ)

— *Αἱ γενεαὶ παρέρχονται, ἡ ἀλήθεια παραμένει.* (Δολφοὺς)

— *Ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ θυμοῦ, τῆς μέθης καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας.* (Μπουτ.)